

15.05.2012

Kokousaika 15.05.2012 16:00 - 17:09

Kokouspaikka Paavo Nurmen kuja 1 C, 5.kerros

Läsnä

Jäsenet

Välimäki, Heta
Karu, Heikki
Kempainen, Teea
Lampela, Seppo
Marno, Juuso
Virkkunen, Heikki
Välikangas, Arto

puheenjohtaja
varapuheenjohtaja

saapui 16:16, poissa: 88§, 89§, 90§

Muut

Hellström, Sanna
Alho, Pekka
Fröberg, Stefan
Huurre, Petteri
Loikkanen-Jormakka, Tarja
Rauramo, Anssi
Saarinen, Turo
Aapro, Simo
Leinonen, Markku
Salaterä, Antti
Juuti, Mikko
Korhonen, Timo Tapani

kaupunginhallituksen edustaja
osastopäällikkö
osastopäällikkö
osastopäällikkö
osastopäällikkö
liikuntajohtaja
osastopäällikkö
talouspäällikkö
tietotekniikkapäällikkö
suunnittelupäällikkö
viestintäpäällikkö
lakimies

15.05.2012

---

§	Asia	
88	LJ/1	Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen sekä pöytäkirjan tarkastajien valinta
89	LJ/2	Tämän kokouksen päätösten täytäntöönpano
90	LJ/3	Ilmoitusasiat
91	LJ/4	Tarkastuslautakunnalle annettava lausunto vuoden 2011 arvointikertomuksesta
92	LJ/5	Liikuntalautakunnan lausunto kaupunkisuunnitteluvirastolle asemakaavan muutosehdotuksesta nro 12097, jäähalli
93	LJ/6	Liikuntalautakunnan lausunto Uudenmaan liitolle Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaavan ehdotuksesta
94	LJ/7	Laajasuon liikuntapuiston uudisrakennustyön II rakennusvaihe
95	LJ/8	Pukinmäen liikuntapuiston lähiliikuntapaikan uudisrakennustyön 2-rakennusvaiheen tilaaminen
96	LJ/9	Helsingin kaupungin liikuntatoimen liikuntapaikkojen ja -laitosten yleiset ohjeet ja käytöstä perittävät maksut 1.1.2013 alkaen
97	LJ/10	Liikuntatoimen talousarvioehdotus vuodeksi 2013 ja taloussuunnitelmaehdotus vuosiksi 2013-2015
98	LJ/11	Liikuntalautakunnan kokouksen 29.5.2012 siirtäminen pidettäväksi 5.6.2012
99	LJ/12	Liikuntalautakunnan kokousajan ja -paikan määrittäminen sekä syyskauden 2012 kokouspäivistä päättäminen
100	LAOS/1	Suostumus Unique Creations International Oy:lle anniskeluluvan hakemiseksi Kivikon hiihtohalliin
101	MEOS/1	Seurasaaren uimalan käyttöjärjestelyt ja hinnoittelu
102	MEOS/2	Live Nation Finland Oy:n alkoholin anniskelu-oikeushakemus kesällä 2012 pidettävään telttakonserttisarjaan
103	Pj/1	Liikuntavirastossa tehtyjen päätösten ottaminen lautakunnan käsiteltäväksi
104	LJ/13	Viraston tiedotuksia

§ 88

Kokouksen laillisuuden ja päätösvaltaisuuden toteaminen sekä pöytäkirjan tarkastajien valinta

Päätös

Liikuntalautakunta päätti todeta kokouksen lailliseksi ja päätösvaltaiseksi sekä valita jäsenet Arto Välikankaan ja Teea Kemppisen tarkastamaan tämän kokouksen pöytäkirjan.

Esittelijä

liikuntajohtaja
Anssi Rauramo

Päätösehdotus

Liikuntalautakunta päättäneen todeta kokouksen lailliseksi ja päätösvaltaiseksi sekä valita jäsenet Paula Hiidenuhma-Valtosen (varalla Arto Välikangas) ja Teea Kemppisen (varalla Seppo Lampela) tarkastamaan tämän kokouksen pöytäkirjan.

Esittelijä

liikuntajohtaja
Anssi Rauramo

§ 89

Tämän kokouksen päätösten täytäntöönpano

Päätös

Liikuntalautakunta päätti, että tämän kokouksen päätökset voidaan panna täytäntöön ennen kuin ne ovat saaneet lainvoiman, ellei erikseen toisin ole päätetty tai myöhemmin päätetä.

Esittelijä

liikuntajohtaja
Anssi Rauramo

Päätösehdotus

Liikuntalautakunta päättäneen, että tämän kokouksen päätökset voidaan panna täytäntöön ennen kuin ne ovat saaneet lainvoiman, ellei erikseen toisin ole päätetty tai myöhemmin päätetä.

Esittelijä

liikuntajohtaja
Anssi Rauramo

§ 90

Ilmoitusasiat

Päätös

Lautakunta päätti merkitä kaupunginvaltuuston päätökset ja niihin liittyvät päätösten täytäntöönpanopäätökset tiedoksi.

Esittelijä

liikuntajohtaja
Anssi Rauramo

Päätösehdotus

Lautakunta päättäneen merkitä kaupunginvaltuuston päätökset ja niihin liittyvät päätösten täytäntöönpanopäätökset tiedoksi.

Esittelijä

Liikuntalautakunnalle on lähetetty kaupunginvaltuuston päätöksiä ja niihin liittyviä täytäntöönpanopäätöksiä tiedoksi seuraavasti:

3.1 KVSTO 28.3.2012/6-2011

Kaupunginhallitus 2.4.2012, 326 §: päätösten täytäntöönpano.

Päätösluettelossa ei ole liikuntatoimen toimialaan liittyviä asioita.

3.2 KVSTO 11.4.2012/7-2011

Kaupunginhallitus 16.4.2012, 375 §: päätösten täytäntöönpano.

Päätösluettelossa ei ole liikuntatoimen toimialaan liittyviä asioita.

Esittelijä

liikuntajohtaja
Anssi Rauramo

§ 91

**Tarkastuslautakunnalle annettava lausunto vuoden 2011
arviointikertomuksesta**

HEL 2012-005554 T 00 03 00

Päätös

Lautakunta päätti antaa tarkastuslautakunnalle seuraavan lausunnon:

Tarkastuslautakunta toteaa arviointikertomuksen kohdassa 1.6. Tilintarkastuksen johdosta annettujen suositusten edellyttämät toimenpiteet, että

- virastojen ja liikelaitosten tulee ryhtyä viivyttelämättä korjaaviin toimenpiteisiin tilintarkastuksessa havaittujen epäkohtien poistamiseksi

Liikuntavirasto on kehittänyt prosesseja ja tarkistanut menettelytapoja tilintarkastusraporttien pohjalta. Raporttien suositusten mukaan henkilökunnalle on järjestetty koulutusta ja ohjeistusta on tarkistettu. Liikuntavirasto on ottanut käyttöön mm. uuden kassa- ja kulunvalvontajärjestelmän.

Raportteja on käsitelty osastojen johtoryhmissä, kun niissä on ollut mainintoja ko. osastoa koskevista asioista. Tilintarkastusraporttien systemaattista käsittelyä ja korjaavien toimenpiteiden toimeenpanoa sekä seurantaa parannetaan.

Tarkastuslautakunta toteaa arviointikertomuksen kohdassa 2.5. Johtopäätöksiä sitovien tavoitteiden asettamisesta liikuntaviraston osalta että

- liikuntaviraston tulee kehittää sitovia toiminnallisia tavoitteitaan siten, että ne tukevat toiminnan perustehtäviä ja strategiaa, kuten tarkastuslautakunta on suositellut jo vuonna 2009. Vastaavasti liikuntaviraston tulee noudattaa sitovien toiminnallisten tavoitteiden toteutumatietojen dokumentoinnista annettua ohjetta, kuten tarkastuslautakunta on suositellut vuonna 2010.

Liikuntaviraston vuoden 2012 sitoviin toiminnallisiin tavoitteisiin on lisätty seuraavat liikuntaviraston toiminnan perustehtävää kuvaavat tavoitteet

- Monitoimihalleissa (Töölön kisahalli ja Liikuntamyly) on yhteensä 700 aukiolopäivää

- Maauimaloissa (Uimastadionin ja Kumpulan maauimalat) on yhteensä 215 aukiolopäivää

15.05.2012

– Tekojääradoilla (7 kappaletta) on yhteensä 630 aukiolopäivää

Liikuntatoimen toimintaa kuvaavat mittarit käyttötalouden osalta ovat viime vuosina toteutuneet hyvin. 2000-luvun aikana vuosittain on käyttömenoissa säästetty määrärahoja ja tulotavoite on ylitetty joka vuosi.

Liikuntatoimen tuottavuus on kehittynyt hyvin, myös verrattuna kaupungin muihin virastoihin. Suoritteet ovat säilyneet hyvällä tasolla, tosin erityisesti ulkoliikuntapaikkojen käyntikertoihin kesien ja talvien säätilalla on suuri merkitys, joka saattaa tuoda nousua tai laskua käyntikertoihin.

Asiakaskyselyjen perusteella liikuntapalveluita käyttävien asiakkaiden tyytyväisyys on hyvällä tasolla. Samoin helsinkiläisten asukkaiden yleinen tyytyväisyys liikuntapalveluihin suhteessa muihin julkisiin palveluihin on hyvä.

Liikuntatoimi on käynnistänyt vuonna 2011 uuden liikuntastrategian valmistelun, jonka viitekehyksenä käytetään Helsingin kaupungin vuosien 2009 - 2012 strategiaa. Valmistelu keskeytyi, koska kaupunginhallituksen esityksestä liikuntatoimesta tehtiin ulkopuolisen konsultin toimesta kokonaisselvitys.

Tavoitteena on, että uusi liikuntastrategia valmistuu vuoden 2012 aikana ja sen tavoitteita ja toimenpiteitä tullaan esittämään Helsingin kaupungin vuosien 2013 - 2016 strategiaa. Tässä yhteydessä kehitetään liikuntatoimen strategisia ja sitovia tavoitteita, niin että ne vastaavat paremmin koko kaupungin strategisia tavoitteita. Samalla kehitetään sitovien toiminnallisten tavoitteiden toteumatietojen dokumentointia.

Tarkastuslautakunta toteaa arviointikertomuksen kohdassa 4.2.3 liikuntatoimen omistajaohjaus, että

- kaupunginhallituksen konsernijaoston tulee selvittää Jääkenttäsäätiön omistuksessa olevien yhtiöiden yhdistämisestä syntyvät hyödyt ja haitat.
- kaupungin omistajaohjausta liikuntakonsernin yhteisöissä tulee lisätä asettamalla niille yhteisiä toiminnallisia tavoitteita.
- Töölön urheilukeskittymän alueella toimivien, kaupungin omistamien yhteisöjen ja liikuntaviraston tulee strategiaohjelman tavoitteen mukaisesti selvittää mahdollisuuksia toiminnalliseen ja hallinnolliseen yhteistyöhön.

15.05.2012

- kiinteistöviraston tulee selvittää Helsingin kaupungin omistamien liikuntapaikkojen sisältämä korjausvelka ja ottaa se huomioon toiminnan suunnittelussa.

Esittelijä kannattaa sitä, että kaupungin omistajaohjausta liikuntakonsernin yhteisöissä tulee lisätä asettamalla niille yhteisiä toiminnallisia tavoitteita. Sama esitys on kaupunginhallituksen toimeksiannosta talous- ja suunnittelukeskuksen vuonna 2011 tilaamassa ja ulkopuolisen konsultin Ramboll Management Consulting (RMC) toteuttamassa Helsingin liikuntatoimen kokonaisselvityksen loppuraportissa (30.11.2011).

Arviointikertomuksessa mainittuun Töölön urheilukeskittymään kuuluvat Olympiastadion, Sonera-Stadion, Helsingin jäähalli, Töölön kisahalli, Töölön pallokenttä, Eläintarhan urheilukenttä, Uimastadion ja Laakson ratsastusstadion.

Kaupunkisuunnitteluvirasto laati 1990-luvulla alueesta Eläintarhan keskusliikuntapuiston yleissuunnitelman, jota on toteutettu 1990- ja 2000-luvuilla. Stadion-säätiö on esittänyt omissa suunnitelmissaan, että Olympiastadionin tonttia tulee laajentaa ja tätä aluetta tulee kehittää kokonaisuutena Olympiapuistiksi.

Töölön urheilukeskittymän alueella toimivat kaupungin omistamat yhteisöt ja liikuntavirasto tekevät toiminnallista yhteistyötä erilaisten tapahtumien yhteydessä. Liikuntaviraston henkilökunta vastaa Sonera-Stadionin kentänhoidosta ja liikuntavirasto käyttää stadionin 12 pukuhuonetta, jotka palvelevat Töölön pallokentän käyttäjiä. Hallinnollinen yhteistyö on liittynyt liikuntapaikkojen suunnitteluun, rakentamiseen ja avustuksiin.

Esittelijä pitää hyvänä, että kiinteistövirasto selvittää Helsingin kaupungin omistamien liikuntapaikkojen sisältämän korjausvelan ja ottaa sen huomioon toiminnan suunnittelussa.

Stadion-säätiö toteaa Helsingin liikuntatoimen kokonaisselvityksestä 29.3.2012 antamassaan lausunnossa, että Stadion-säätiön tulorahoitus ei mahdollista kiinteistön vuosikorjauksia ja kiinteistö on kuntotutkimuksen mukaan erittäin huonossa kunnossa. Olympiastadionin uudistaminen on mainittu nykyisessä hallitusohjelmassa. Lisäksi Stadion-säätiön toteaa lausunnossaan, että säätiön hallintomallia on syytä tarkastella osana kaupunkikonsernia, mikäli Olympiastadionin uudistaminen toteutetaan suunnitellusti vuosien 2012 - 2018 aikana valtion ja kaupungin rahoituksella.

Liikuntavirasto on tehnyt hallinnoimistaan liikuntapaikoista useita kuntokartoituksia ja laatinut sekä toteuttanut niiden perusteella peruskorjauksia. Liikuntaviraston käytössä olevat vanhat

15.05.2012

olympiarakennukset on peruskorjattu 1990-luvulla, joten niiden peruskorjaus on jälleen ajankohtaista. Liikuntavirasto on esittänyt kuntokartoitusten perusteella tehtäviin liikuntapaikkojen perusparannuksiin lisää investointimäärärahoja, koska nykyisillä resursseilla ei pystytä toteuttamaan kaikkia välttämättömiä peruskorjaushankkeista.

Tarkastuslautakunta toteaa arviointikertomuksen kohdassa 4.3.1 lasten ja nuorten yksinäisyyden ja syrjäytymisen ehkäisy liikuntatoimen osalta, että

- lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman mukaisten hankkeiden toiminnan jatkuminen ja hallintokuntien välinen yhteistyö tulee varmistaa erillisrahoituksen jälkeenkin. Sosiaali- ja terveystointa ja sivistys- ja henkilöstötointa johtavien apulaiskaupunginjohtajien sekä virastopäälliköiden on varmistettava työn kaupunkitasoinen koordinaatio ja yhteistyö virastojen välillä hyvinvointitavoitteiden toteuttamiseksi.
- hankkeita, joista on saatu hyviä kokemuksia – kuten EasySport -toiminta – on laajennettava yläasteikäisiin ja soveltuvin osin toisella asteella opiskeleviin.
- vaikka ehdotetut toimenpiteet kasvattavat menoja lyhyellä tähtäimellä, toimenpiteet lisäävät hyvinvointia ja vähentävät kustannuksia pitkällä tähtäimellä.

Liikunnanohjausosasto on ensimmäisen lasten- ja nuorten hyvinvointisuunnitelmakauden aikana tuottanut yhdessä helsinkiläisten urheiluseurojen kanssa matalan kynnyksen harrasteliikuntapalveluita lähelle lasten ja nuorten arkea. Toiminnan tavoitteena on ollut parantaa lasten ja nuorten tasavertaisia mahdollisuuksia liikunnan harrastamisessa sekä edistää lasten osallisuutta ja autonomiaa omissa liikuntaharrastuksissaan.

Vaikka lapset ja nuoret ovat jo nyt osallistuneet uuden tyyppisiin harrasteliikuntaryhmiin runsaslukuisesti, hyvinvointia edistävien laadukkaiden harrasteliikuntapalvelujen tuottaminen vaatii edelleen pitkäjänteistä kehitystyötä. Kumppaneiksi tarvitaan motivoituneita liikuntaseuroja ja järjestöjä, joilla on kiinnostusta ohjaajien hyvinvointiosaamisen lisäämiseen yhteistyön ja koulutuksen avulla. Seurayhteistyössä on lasten ja nuorten hyvinvointityön näkökulmasta katsottuna paljon käyttämätöntä potentiaalia, ja parhaimmillaan seurayhteistyö mahdollistaa liikunnanohjaajien työllistymisen kokopäivätoimisesti urheiluseuroihin.

Lasten ja nuorten sosiaalista integraatiota sekä suojaavia tekijöitä edistävien liikuntapalveluiden tuottaminen ja kehittäminen ei kuitenkaan ole mahdollista ilman jatkorahoitusta. Myös toiminnan laajentaminen

15.05.2012

vaatii lisäresursointia. Jatkorahoituksen ja lisäresursoinnin lisäksi virastojen välisen yhteistyön edelleen kehittäminen on tärkeää etenkin kohdennettaessa toimintaa erityisen tuen tarpeessa oleville lapsille ja nuorille.

Kohdennettua toimintaa on järjestetty mm. huostassa oleville lapsille ja nuorille yhteistyössä lastensuojelun jälkihuollon erityispalveluiden kanssa. Opetusviraston kanssa yhteistyössä on järjestetty liikuntaryhmä 1. - 6. – luokkalaisille nivelluokan oppilaille, joilla on vaikeuksia toimia ryhmässä, ja joille on tehty lastenpsykiatrinen tutkimus. Lisäksi koulu- ja opiskeluterveyshuollon yksikön kanssa on kehitetty yhteinen painonhallintainterventiomalli painonhallinnassa tukea tarvitseville alakoululaisille lapsille ja heidän perheilleen. Toimintamallissa perheiden painonhallintaa tuetaan moniammatillisesti ryhmämuotoisin menetelmin. Myös harjaantumisopetuksessa oleville kehitysvammaisille oppilaille on järjestetty omia liikuntaryhmiä.

Esittelijä näkee erittäin tärkeäksi, että myös LASU II-kaudella panostetaan lasten ja nuorten yksinäisyyden ja syrjäytymisen ehkäisyyn hyvinvointia tukevien vapaa-ajan harrastuspalvelujen avulla. Toiminnan vakiintuminen varmistetaan parhaiten lisärahoituksella, joka on lisätty liikuntatoimen vuosittaiseen käyttöbudjettiin.

Tarkastuslautakunta toteaa arviointikertomuksen kohdassa 4.7.2 asiantuntijapalveluiden osto, että

- sivistys- ja henkilöstötoimen tulee lisätä hankintayhteistyötä samansisältöisten asiantuntijapalvelujen osalta.
- laatutekijöiden ja -kriteerien määrittelyssä tulee tehdä yhteistyötä kaupunkitasolla ja hallintokuntien välillä parhaiden käytäntöjen oppimiseksi.
- kehitteillä oleva kaupunkitasoinen sopimustenhallintajärjestelmä tulee ottaa käyttöön mahdollisimman nopeasti hallintokuntien hankintojen tehostamiseksi.

Liikuntavirasto tekee hankintoja vuosittain noin 30 miljoonalla eurolla. Yli puolet siitä kohdistuu liikuntapaikkojen rakentamiseen. Toinen merkittävä kustannuserä on liikuntapaikkojen kunnossapito.

Hankintojen ulkoisia toimittajia on hieman enemmän kuin kaupungin sisäisiä toimittajia. Suurimpia toimittajia ovat HKR-rakennuttaja, Stara ja Helsingin Energia.

Liikuntavirasto kilpailuttaa hankintoja Helsingin kaupungin ohjeiden mukaisesti ja kehittää yhteistyötä hankintakeskuksen ja kaupungin muiden virastojen kanssa. Liikuntavirasto noudattaa kaupungin

15.05.2012

hankintaohjeita ja käyttää kaupungin hankintapalveluita. Hankinnat on hajautettu osastoihin ja yksiköihin. Hankintavaltuudet on 90 henkilöllä ja hankintoihin liittyvät työnjohdolliset määräykset tarkistetaan vuosittain. Sähköistä Kosti-ostotilausjärjestelmää käyttää 125 työntekijää.

Sähkön, lämmityksen ja veden kustannukset kasvavat jatkuvasti ja niiden suhteellinen osuus hankinnoista kasvaa.

Liikuntaviraston asiantuntijapalveluiden ostoihin käytettiin vuonna 2011 yhteensä 1 348 691 euroa. Ylivoimaisesti suurin asiantuntijapalveluiden toimittaja oli Helsingin kaupungin taloushallintopalvelut liikelaitos, jonka osuus oli 662 130 euroa. Toiseksi suurin kaupungin sisäinen asiantuntijapalveluiden toimittaja oli Metropolilab Oy, joka on Helsingin, Espoon, Vantaan ja Kauniaisten omistama elintarvike-, vesi- ja ympäristönäytteitä tutkiva laboratorio. Se laskutti asiantuntijapalveluista 34 722 euroa.

Suurimpia ulkoisia asiantuntijapalveluiden toimittajia olivat tietotekniikan palveluyritykset Tieto Finland Oy 108 824 euroa ja Atea Finland Oy 72 713 euroa. Tietotekniikan kustannukset kasvavat jatkuvasti, kun uusia järjestelmiä otetaan käyttöön ja vanhoja uusitaan.

Liikuntavirasto on lisännyt tuki- ja asiantuntijapalvelujen hankintaa ostopalveluina liikuntaviraston ulkopuolelta, joka on lisännyt myös kustannuksia. Tietotekniikan käytön lisääntyminen ja kaupungin keskitetyt tukipalvelut lisäävät asiantuntijapalveluiden kustannuksia.

Liikuntavirasto ottaa käyttöön kaupunkitasoisen sopimustenhallintajärjestelmän, kun se on valmistunut.

Tarkastuslautakunta toteaa arviointikertomuksen kohdassa 4.7.3 liikuntaviraston vuokrasubventiot, että

- liikuntatoimen talousarvion perusteluosassa tulee esittää, miten paljon liikuntatoimi myöntää vuosittain avustuksia vuokrasubventioina suhteessa kiinteistöviraston määrittelemään markkinavuokraan.

Helsingin kaupunki tukee liikuntayrityksiä subventoimalla niille toimitiloiksi vuokrattujen liikuntapaikkojen vuokria. Tämän vuokratuen kautta aktivoidaan ja tuetaan liikuntayrittäjiä ja luodaan liikuntapalveluja helsinkiläisille ilman, että liikuntatoimi tuottaisi itse näitä palveluja.

Kiinteistöviraston tulisi selvittää, ovatko sisäiset vuokrat määriteltä oikealle tasolle. Liikuntavirasto maksaa kiinteistövirastolle sisäistä vuokraa liikuntayrityksille edelleen vuokratuista alueista noin 2,1 miljoonaa euroa vuodessa. Liikuntavirasto perii liikuntayrityksiltä

keskimääräin 50 prosenttia kaupungin sisäisen vuokran määrästä eli liikuntavirasto perii liikuntayrityksiltä vuokria noin 1 miljoonaa euroa vuodessa. Näin erotukseksi ja vuokrasubventioksi vuodessa tulee yhteensä noin 1 miljoona euroa.

Golfkenttien kenttäalueiden vuokrataso perustuu alun perin Paloheinän jokamiesgolfkentän rakentamisesta pidettyyn tarjouskilpailuun sekä Vuosaaren golfkentän perustamisen yhteydessä käytyihin neuvotteluihin. Rakennusoikeuden/rakennusmaan osalta vuokrat vastaavat liikuntapaikkarakentamisessa käytettyä kerrosalaan pohjautuvaa, subventoitua vuokratasoa. Samalla periaatteella on määritelty nyt myös Talin golfkentän vuokra. Espoossa sijaitsevan Luukin kentän vuokrataso on sovitettu Espoon vuokratasoon.

Arviointikertomuksessa on erheellisesti mainittu Vuosaaren golfkentän vuokran puolittamisesta siinä yhteydessä, kun kenttä vuonna 2007 siirtyi kiinteistövirastolta liikuntaviraston hallintaan. Vuokran alentamiseksi tehtyä esitystä käsiteltiin liikuntalautakunnan kokouksessa 16.10.2007, jolloin Paloheinän jokamiesgolfkentän ja Vuosaaren golfkentän ulosvuokraushintojen todettiin olevan täysin rinnastettavissa toisiinsa. Myös rakennusmaan osalta vuokran todettiin vastaavan 50 %:lla subventoidun, kerrosalaan pohjautuvan rakennusmaan vuokraa. Lautakunta päätti, ettei hakemus antanut aihetta enempisiin toimenpiteisiin.

Liikuntatoimen talousarvion perusteluosassa voidaan jatkossa kertoa, miten paljon liikuntatoimi myöntää vuosittain avustuksia vuokrasubventioina suhteessa kiinteistöviraston määrittelemään markkinavuokraan.

Käsittely

Juuso Marno saapui tämän asian käsittelyn aikana klo 16.16.

Esittelijä

liikuntajohtaja
Anssi Rauramo

Lisätiedot

Pekka Jyrkiäinen, suunnittelija, puhelin: 310 87438

Päätösehdotus

Lautakunta päättäneen antaa tarkastuslautakunnalle seuraavan lausunnon:

15.05.2012

Tarkastuslautakunta toteaa arviointikertomuksen kohdassa 1.6. Tilintarkastuksen johdosta annettujen suositusten edellyttämät toimenpiteet, että

- virastojen ja liikelaitosten tulee ryhtyä viivyttelämättä korjaaviin toimenpiteisiin tilintarkastuksessa havaittujen epäkohtien poistamiseksi

Liikuntavirasto on kehittänyt prosesseja ja tarkistanut menettelytapoja tilintarkastusraporttien pohjalta. Raporttien suositusten mukaan henkilökunnalle on järjestetty koulutusta ja ohjeistusta on tarkistettu. Liikuntavirasto on ottanut käyttöön mm. uuden kassa- ja kulunvalvontajärjestelmän.

Raportteja on käsitelty osastojen johtoryhmissä, kun niissä on ollut mainintoja ko. osastoa koskevista asioista. Tilintarkastusraporttien systemaattista käsittelyä ja korjaavien toimenpiteiden toimeenpanoa sekä seurantaa parannetaan.

Tarkastuslautakunta toteaa arviointikertomuksen kohdassa 2.5. Johtopäätöksiä sitovien tavoitteiden asettamisesta liikuntaviraston osalta että

- liikuntaviraston tulee kehittää sitovia toiminnallisia tavoitteitaan siten, että ne tukevat toiminnan perustehtäviä ja strategiaa, kuten tarkastuslautakunta on suositellut jo vuonna 2009. Vastaavasti liikuntaviraston tulee noudattaa sitovien toiminnallisten tavoitteiden toteutumatietojen dokumentoinnista annettua ohjetta, kuten tarkastuslautakunta on suositellut vuonna 2010.

Liikuntaviraston vuoden 2012 sitoviin toiminnallisiin tavoitteisiin on lisätty seuraavat liikuntaviraston toiminnan perustehtävää kuvaavat tavoitteet

- Monitoimihalleissa (Töölön kisahalli ja Liikuntamyly) on yhteensä 700 aukiolopäivää
- Maauimaloissa (Uimastadionin ja Kumpulan maauimalat) on yhteensä 215 aukiolopäivää
- Tekojääradoilla (7 kappaletta) on yhteensä 630 aukiolopäivää

Liikuntatoimen toimintaa kuvaavat mittarit käyttötalouden osalta ovat viime vuosina toteutuneet hyvin. 2000-luvun aikana vuosittain on käyttömenoissa säästetty määrärahoja ja tulotavoite on ylitetty joka vuosi.

Liikuntatoimen tuottavuus on kehittynyt hyvin, myös verrattuna kaupungin muihin virastoihin. Suoritteet ovat säilyneet hyvällä tasolla,

tosin erityisesti ulkoliikuntapaikkojen käyntikertoihin kesien ja talvien säätilalla on suuri merkitys, joka saattaa tuoda nousua tai laskua käyntikertoihin.

Asiakaskyselyjen perusteella liikuntapalveluita käyttävien asiakkaiden tyytyväisyys on hyvällä tasolla. Samoin helsinkiläisten asukkaiden yleinen tyytyväisyys liikuntapalveluihin suhteessa muihin julkisiin palveluihin on hyvä.

Liikuntatoimi on käynnistänyt vuonna 2011 uuden liikuntastrategian valmistelun, jonka viitekehyksenä käytetään Helsingin kaupungin vuosien 2009 - 2012 strategiaa. Valmistelu keskeytyi, koska kaupunginhallituksen esityksestä liikuntatoimesta tehtiin ulkopuolisen konsultin toimesta kokonaisselvitys.

Tavoitteena on, että uusi liikuntastrategia valmistuu vuoden 2012 aikana ja sen tavoitteita ja toimenpiteitä tullaan esittämään Helsingin kaupungin vuosien 2013 - 2016 strategiaa. Tässä yhteydessä kehitetään liikuntatoimen strategisia ja sitovia tavoitteita, niin että ne vastaavat paremmin koko kaupungin strategisia tavoitteita. Samalla kehitetään sitovien toiminnallisten tavoitteiden toteumatietojen dokumentointia.

Tarkastuslautakunta toteaa arviointikertomuksen kohdassa 4.2.3 liikuntatoimen omistajaohjaus, että

- kaupunginhallituksen konsernijaoston tulee selvittää Jääkenttäsäätiön omistuksessa olevien yhtiöiden yhdistämisestä syntyvät hyödyt ja haitat.
- kaupungin omistajaohjausta liikuntakonsernin yhteisöissä tulee lisätä asettamalla niille yhteisiä toiminnallisia tavoitteita.
- Töölön urheilukeskittymän alueella toimivien, kaupungin omistamien yhteisöjen ja liikuntaviraston tulee strategiaohjelman tavoitteen mukaisesti selvittää mahdollisuuksia toiminnalliseen ja hallinnolliseen yhteistyöhön.
- kiinteistöviraston tulee selvittää Helsingin kaupungin omistamien liikuntapaikkojen sisältämä korjausvelka ja ottaa se huomioon toiminnan suunnittelussa.

Esittelijä kannattaa sitä, että kaupungin omistajaohjausta liikuntakonsernin yhteisöissä tulee lisätä asettamalla niille yhteisiä toiminnallisia tavoitteita. Sama esitys on kaupunginhallituksen toimeksiannosta talous- ja suunnittelukeskuksen vuonna 2011 tilaamassa ja ulkopuolisen konsultin Ramboll Management Consulting

15.05.2012

(RMC) toteuttamassa Helsingin liikuntatoimen kokonaisselvityksen loppuraportissa (30.11.2011).

Arviointikertomuksessa mainittuun Töölön urheilukeskittymään kuuluvat Olympiastadion, Sonera-Stadion, Helsingin jäähalli, Töölön kisahalli, Töölön pallokenttä, Eläintarhan urheilukenttä, Uimastadion ja Laakson ratsastusstadion.

Kaupunkisuunnitteluvirasto laati 1990-luvulla alueesta Eläintarhan keskusliikuntapuiston yleissuunnitelman, jota on toteutettu 1990- ja 2000-luvuilla. Stadion-säätiö on esittänyt omissa suunnitelmissaan, että Olympiastadionin tonttia tulee laajentaa ja tätä aluetta tulee kehittää kokonaisuutena Olympiapuistiksi.

Töölön urheilukeskittymän alueella toimivat kaupungin omistamat yhteisöt ja liikuntavirasto tekevät toiminnallista yhteistyötä erilaisten tapahtumien yhteydessä. Liikuntaviraston henkilökunta vastaa Sonera-Stadionin kentänhoidosta ja liikuntavirasto käyttää stadionin 12 pukuhuonetta, jotka palvelevat Töölön pallokentän käyttäjiä. Hallinnollinen yhteistyö on liittynyt liikuntapaikkojen suunnitteluun, rakentamiseen ja avustuksiin.

Esittelijä pitää hyvänä, että kiinteistövirasto selvittää Helsingin kaupungin omistamien liikuntapaikkojen sisältämän korjausvelan ja ottaa sen huomioon toiminnan suunnittelussa.

Stadion-säätiö toteaa Helsingin liikuntatoimen kokonaisselvityksestä 29.3.2012 antamassaan lausunnossa, että Stadion-säätiön tulo-rahoitus ei mahdollista kiinteistön vuosikorjauksia ja kiinteistö on kuntotutkimuksen mukaan erittäin huonossa kunnossa. Olympiastadionin uudistaminen on mainittu nykyisessä hallitusohjelmassa. Lisäksi Stadion-säätiön toteaa lausunnossaan, että säätiön hallintomallia on syytä tarkastella osana kaupunkikonsernia, mikäli Olympiastadionin uudistaminen toteutetaan suunnitellusti vuosien 2012 - 2018 aikana valtion ja kaupungin rahoituksella.

Liikuntavirasto on tehnyt hallinnoimistaan liikuntapaikoista useita kuntokartoituksia ja laatinut sekä toteuttanut niiden perusteella peruskorjauksia. Liikuntaviraston käytössä olevat vanhat olympiarakennukset on peruskorjattu 1990-luvulla, joten niiden peruskorjaus on jälleen ajankohtaista. Liikuntavirasto on esittänyt kuntokartoitusten perusteella tehtäviin liikuntapaikkojen perusparannuksiin lisää investointimäärärahoja, koska nykyisillä resursseilla ei pystytä toteuttamaan kaikkia välttämättömiä peruskorjaushankkeista.

15.05.2012

Tarkastuslautakunta toteaa arviointikertomuksen kohdassa 4.3.1 lasten ja nuorten yksinäisyyden ja syrjäytymisen ehkäisy liikuntatoimen osalta, että

- lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman mukaisten hankkeiden toiminnan jatkuminen ja hallintokuntien välinen yhteistyö tulee varmistaa erillisrahoituksen jälkeenkin. Sosiaali- ja terveystointa ja sivistys- ja henkilöstötointa johtavien apulaiskaupunginjohtajien sekä virastopäälliköiden on varmistettava työn kaupunkitasoinen koordinointi ja yhteistyö virastojen välillä hyvinvointitavoitteiden toteuttamiseksi.
- hankkeita, joista on saatu hyviä kokemuksia – kuten EasySport -toiminta – on laajennettava yläasteikäisiin ja soveltuvien osin toisella asteella opiskeleviin.
- vaikka ehdotetut toimenpiteet kasvattavat menoja lyhyellä tähtäimellä, toimenpiteet lisäävät hyvinvointia ja vähentävät kustannuksia pitkällä tähtäimellä.

Liikunnanohjausosasto on ensimmäisen lasten- ja nuorten hyvinvointisuunnitelmakauden aikana tuottanut yhdessä helsinkiläisten urheiluseurojen kanssa matalan kynnyksen harrasteliikuntapalveluita lähelle lasten ja nuorten arkea. Toiminnan tavoitteena on ollut parantaa lasten ja nuorten tasavertaisia mahdollisuuksia liikunnan harrastamisessa sekä edistää lasten osallisuutta ja autonomiaa omissa liikuntaharrastuksissaan.

Vaikka lapset ja nuoret ovat jo nyt osallistuneet uuden tyyppisiin harrasteliikuntaryhmiin runsaslukaisesti, hyvinvointia edistävien laadukkaiden harrasteliikuntapalvelujen tuottaminen vaatii edelleen pitkäjänteistä kehitystyötä. Kumppaneiksi tarvitaan motivoituneita liikuntaseuroja ja järjestöjä, joilla on kiinnostusta ohjaajien hyvinvointiosaamisen lisäämiseen yhteistyön ja koulutuksen avulla. Seurayhteistyössä on lasten ja nuorten hyvinvointityön näkökulmasta katsottuna paljon käyttämätöntä potentiaalia, ja parhaimmillaan seurayhteistyö mahdollistaa liikunnanohjaajien työllistymisen kokopäivätoimisesti urheiluseuroihin.

Lasten ja nuorten sosiaalista integraatiota sekä suojaavia tekijöitä edistävien liikuntapalveluiden tuottaminen ja kehittäminen ei kuitenkaan ole mahdollista ilman jatkorahoitusta. Myös toiminnan laajentaminen vaatii lisäresursointia. Jatkorahoituksen ja lisäresursoinnin lisäksi virastojen välisen yhteistyön edelleen kehittäminen on tärkeää etenkin kohdennettaessa toimintaa erityisen tuen tarpeessa oleville lapsille ja nuorille.

Kohdennettua toimintaa on järjestetty mm. huostassa oleville lapsille ja nuorille yhteistyössä lastensuojelun jälkihuollon erityispalveluiden

kanssa. Opetusviraston kanssa yhteistyössä on järjestetty liikuntaryhmä 1. - 6. – luokkalaisille nivelluokan oppilaille, joilla on vaikeuksia toimia ryhmässä, ja joille on tehty lastenpsykiatrinen tutkimus. Lisäksi koulu- ja opiskeluterveyshuollon yksikön kanssa on kehitetty yhteinen painonhallintainterventiomalli painonhallinnassa tukea tarvitseville alakoululaisille lapsille ja heidän perheilleen. Toimintamallissa perheiden painonhallintaa tuetaan moniammatillisesti ryhmämuotoisin menetelmin. Myös harjaantumisopetuksessa oleville kehitysvammaisille oppilaille on järjestetty omia liikuntaryhmiä.

Esittelijä näkee erittäin tärkeäksi, että myös LASU II-kaudella panostetaan lasten ja nuorten yksinäisyyden ja syrjäytymisen ehkäisyyn hyvinvointia tukevien vapaa-ajan harrastuspalvelujen avulla. Toiminnan vakiintuminen varmistetaan parhaiten lisärahoituksella, joka on lisätty liikuntatoimen vuosittaiseen käyttöbudjettiin.

Tarkastuslautakunta toteaa arviointikertomuksen kohdassa 4.7.2 asiantuntijapalveluiden osto, että

- sivistys- ja henkilöstötoimen tulee lisätä hankintayhteistyötä samansisältöisten asiantuntijapalvelujen osalta.
- laatutekijöiden ja -kriteerien määrittelyssä tulee tehdä yhteistyötä kaupunkitasolla ja hallintokuntien välillä parhaiden käytäntöjen oppimiseksi.
- kehitteillä oleva kaupunkitasoinen sopimustenhallintajärjestelmä tulee ottaa käyttöön mahdollisimman nopeasti hallintokuntien hankintojen tehostamiseksi.

Liikuntavirasto tekee hankintoja vuosittain noin 30 miljoonalla eurolla. Yli puolet siitä kohdistuu liikuntapaikkojen rakentamiseen. Toinen merkittävä kustannuserä on liikuntapaikkojen kunnossapito.

Hankintojen ulkoisia toimittajia on hieman enemmän kuin kaupungin sisäisiä toimittajia. Suurimpia toimittajia ovat HKR-rakennuttaja, Stara ja Helsingin Energia.

Liikuntavirasto kilpailuttaa hankintoja Helsingin kaupungin ohjeiden mukaisesti ja kehittää yhteistyötä hankintakeskuksen ja kaupungin muiden virastojen kanssa. Liikuntavirasto noudattaa kaupungin hankintaohjeita ja käyttää kaupungin hankintapalveluita. Hankinnat on hajautettu osastoihin ja yksiköihin. Hankintavaltuudet on 90 henkilöllä ja hankintoihin liittyvät työnjohdolliset määräykset tarkistetaan vuosittain. Sähköistä Kosti-ostotilausjärjestelmää käyttää 125 työntekijää.

15.05.2012

Sähkön, lämmityksen ja veden kustannukset kasvavat jatkuvasti ja niiden suhteellinen osuus hankinnoista kasvaa.

Liikuntaviraston asiantuntijapalveluiden ostoihin käytettiin vuonna 2011 yhteensä 1 348 691 euroa. Ylivoimaisesti suurin asiantuntijapalveluiden toimittaja oli Helsingin kaupungin taloushallintopalvelut liikelaitos, jonka osuus oli 662 130 euroa. Toiseksi suurin kaupungin sisäinen asiantuntijapalveluiden toimittaja oli MetropoliLab Oy, joka on Helsingin, Espoon, Vantaan ja Kauniaisten omistama elintarvike-, vesi- ja ympäristönäytteitä tutkiva laboratorio. Se laskutti asiantuntijapalveluista 34 722 euroa.

Suurimpia ulkoisia asiantuntijapalveluiden toimittajia olivat tietotekniikan palveluyritykset Tieto Finland Oy 108 824 euroa ja Atea Finland Oy 72 713 euroa. Tietotekniikan kustannukset kasvavat jatkuvasti, kun uusia järjestelmiä otetaan käyttöön ja vanhoja uusitaan.

Liikuntavirasto on lisännyt tuki- ja asiantuntijapalvelujen hankintaa ostopalveluina liikuntaviraston ulkopuolelta, joka on lisännyt myös kustannuksia. Tietotekniikan käytön lisääntyminen ja kaupungin keskitetyt tukipalvelut lisäävät asiantuntijapalveluiden kustannuksia.

Liikuntavirasto ottaa käyttöön kaupunkitasoisen sopimustenhallintajärjestelmän, kun se on valmistunut.

Tarkastuslautakunta toteaa arviointikertomuksen kohdassa 4.7.3 liikuntaviraston vuokrasubventiot, että

- liikuntatoimen talousarvion perusteluosassa tulee esittää, miten paljon liikuntatoimi myöntää vuosittain avustuksia vuokrasubventioina suhteessa kiinteistöviraston määrittelemään markkinavuokraan.

Helsingin kaupunki tukee liikuntayrityksiä subventoimalla niille toimitiloiksi vuokrattujen liikuntapaikkojen vuokria. Tämän vuokratuen kautta aktivoidaan ja tuetaan liikuntayrittäjiä ja luodaan liikuntapalveluja helsinkiläisille ilman, että liikuntatoimi tuottaisi itse näitä palveluja.

Kiinteistöviraston tulisi selvittää, ovatko sisäiset vuokrat määriteltä oikealle tasolle. Liikuntavirasto maksaa kiinteistövirastolle sisäistä vuokraa liikuntayrityksille edelleen vuokratuista alueista noin 2,1 miljoonaa euroa vuodessa. Liikuntavirasto perii liikuntayrityksiltä keskimäärin 50 prosenttia kaupungin sisäisen vuokran määrästä eli liikuntavirasto perii liikuntayrityksiltä vuokria noin 1 miljoonaa euroa vuodessa. Näin erotukseksi ja vuokrasubventioksi vuodessa tulee yhteensä noin 1 miljoona euroa.

15.05.2012

Golfkenttien kenttäalueiden vuokrataso perustuu alun perin Paloheinän jokamiesgolfkentän rakentamisesta pidettyyn tarjouskilpailuun sekä Vuosaaren golfkentän perustamisen yhteydessä käytyihin neuvotteluihin. Rakennusoikeuden/rakennusmaan osalta vuokrat vastaavat liikuntapaikkarakentamisessa käytettyä kerrosalaan pohjautuvaa, subventoitua vuokratasoa. Samalla periaatteella on määriteltä nyt myös Talin golfkentän vuokra. Espoossa sijaitsevan Luukin kentän vuokrataso on sovitettu Espoon vuokratasoon.

Arviointikertomuksessa on erheellisesti mainittu Vuosaaren golfkentän vuokran puolittamisesta siinä yhteydessä, kun kenttä vuonna 2007 siirtyi kiinteistövirastolta liikuntaviraston hallintaan. Vuokran alentamiseksi tehtyä esitystä käsiteltiin liikuntalautakunnan kokouksessa 16.10.2007, jolloin Paloheinän jokamiesgolfkentän ja Vuosaaren golfkentän ulosvuokraushintojen todettiin olevan täysin rinnastettavissa toisiinsa. Myös rakennusmaan osalta vuokran todettiin vastaavan 50 %:lla subventoidun, kerrosalaan pohjautuvan rakennusmaan vuokraa. Lautakunta päätti, ettei hakemus antanut aihetta enempään toimenpiteisiin.

Liikuntatoimen talousarvion perusteluosassa voidaan jatkossa kertoa, miten paljon liikuntatoimi myöntää vuosittain avustuksia vuokrasubventioina suhteessa kiinteistöviraston määrittelemään markkinavuokraan.

Esittelijä

Helsingin kaupungin tarkastuslautakunta hyväksyi 18.4.2012 arviointikertomuksen vuodelta 2011. Tarkastuslautakunta pyytää liikuntalautakunnan lausuntoa 23.5.2012 mennessä arviointikertomuksen seuraavista kohdista

- 1.6. Tilintarkastuksen johdosta annettujen suositusten edellyttämät toimenpiteet
- 2.5. Johtopäätöksiä sitovien tavoitteiden asettamisesta
- 4.2.3. Liikuntakonsernin omistajaohjaus
- 4.3.1. Lasten ja nuorten yksinäisyyden ja syrjäytymisen ehkäisy
- 4.7.2. Asiantuntijapalveluiden osto
- 4.7.3. Liikuntaviraston vuokrasubventiot

Esittelijä

liikuntajohtaja
Anssi Rauramo

15.05.2012

Lisätiedot

Pekka Jyrkiäinen, suunnittelija, puhelin: 310 87438

Liitteet

1 Arviointikertomus 2011

Päätöshistoria

Teknisen palvelun lautakunta 10.05.2012 § 94

Pöydälle 10.05.2012

HEL 2012-005554 T 00 03 00

Päätös

Teknisen palvelun lautakunta päätti panna asian pöydälle.

Esittelijä

toimitusjohtaja
Timo Martiskainen

Lisätiedot

Kirsi Remes, yksikön johtaja, puhelin: 310 39270
kirsi.remes(a)hel.fi

Terveyslautakunta 08.05.2012 § 111

HEL 2012-005554 T 00 03 00

Päätös

Terveyslautakunta päätti antaa tarkastuslautakunnan
arviointikertomuksen kohdista 1.6; 4.1.7: 4.3.1; 4.6.1 ja 4.6.4
seuraavat, esittelijän ehdotuksen mukaiset lausunnot:

Arviointikertomuksen kohta 1.6: Tilintarkastuksen johdosta annettujen suositusten edellyttämät toimenpiteet; Tarkastuslautakunnan edellyttämät toimenpiteet:

Tarkastuslautakunta toteaa, että

- virastojen ja liikelaitosten tulee ryhtyä viivyttlemättä korjaaviin toimenpiteisiin tilintarkastuksessa havaittujen epäkohtien poistamiseksi
- talous- ja suunnittelukeskuksen tietotekniikkaosaston roolia kaupungin tietotekniikan kehittämisessä, ohjauksessa ja koordinoimisessa tulee vahvistaa.

15.05.2012

Lausunto arviointikertomuksen kohtaan 1.6: Tilintarkastuksen johdosta annettujen suositusten edellyttämät toimenpiteet

"Yleisten suositusten osalta terveyslautakunta toteaa, että tilintarkastuksessa havaittujen puutteiden osalta terveyskeskuksessa on jo pitkään ollut normaali rutiini, että tarkastushavainnot käsitellään säännöllisesti ja korjaaville toimenpiteille nimetään selkeät vastuutahot. Tämä koskee luonnollisesti myös tietojärjestelmien kontrolliympäristössä havaittuja puutteita.

Terveyskeskuksen tietotekniikkahankkeiden suunnittelussa noudatetaan kaupungin tietotekniikkaohjelmaa, jonka toteutusta ohjaa kaupunginjohtajan vetämä tietotekniikkaohjelman koordinointiryhmä (TIPOK), jossa terveyskeskuksen edustajana on toimitusjohtaja. Kaupungin hankeohjelman valmistelua ohjaa ja seuraa rahoitusjohtajan johdolla tietohallinnon hankeohjausryhmä, jossa terveyskeskuksen edustajana on kehittämisjohtaja. Kaupungin tietohallintopalvelujen kehitystä ohjaa ja seuraa talous- ja suunnittelukeskuksen tietotekniikkapäällikön johdolla tietohallintopalvelujen johtoryhmä, jossa terveyskeskuksen edustajana toimii tietohallintopäällikkö.

Terveyskeskuksen tulevien vuosien tietohallinnon ja tietotekniikan hankeohjelma on laadittu talous- ja suunnittelukeskuksen antamien ohjeiden mukaan siten, että talousarvioesityksen osana tulee olemaan erittely tietohallinnon ja tietotekniikan kustannuksista ja esitykset niistä hankkeista, joita esitetään otettavaksi mukaan kaupungin tietotekniikan hankeohjelmaan. Terveyslautakunta pitää tärkeänä, että viraston tietotekniikkahankkeiden suunnittelulla on aiempaa kiinteämpi yhteys kaupunkitasoiseen tietotekniikan hankesuunnitteluun, jolloin hankkeiden yhteys kaupunkitasoiseen tietotekniikan kehittämiseen tulee varmistettua. Aiempina vuosina yhteys ei ole ollut riittävän kiinteä, mikä ei ole edesauttanut hankkeiden priorisointia.

Terveyslautakunta pitää tärkeänä kaupungin talous- ja suunnittelukeskuksen tietotekniikkaosaston roolin vahvistamista tietotekniikan kehittämisessä, ohjauksessa ja koordinoimisessa.

Terveyskeskus tekee jatkuvasti yhteistyötä tietotekniikkaosaston kanssa mm. suurten, hallintokuntarajat ja organisaatorajat ylittävien tietojärjestelmähankkeiden suunnittelussa. Tietotekniikkaosaston koordinoitavaksi on erityisen tärkeä terveyskeskuksen, HUS - kuntayhtymän ja pääkaupunkiseudun kuntien yhteisen uuden potilastietojärjestelmän suunnittelu- ja hankintaprosessin ohjaamisessa."

Arviointikertomuksen kohta 4.1.7: Terveysvaikutusten arviointi päätöksenteossa;
Tarkastuslautakunnan edellyttämät toimenpiteet:

15.05.2012

Tarkastuslautakunta toteaa, että

- terveyskeskuksen on uuden terveydenhuoltolain johdosta järjestettävä uusi tiedottamiskierros ja koulutusta päätöksenteon terveysvaikutusten nopeasta ennakoarvioinnista,
- ohjeen käytön markkinointi ja koulutus tulee kohdentaa sellaisille virastoille, jotka tekevät kuntalaisten terveyteen liittyviä päätösesityksiä, mutta jotka eivät vielä käytä nykyistä ohjetta,
- ohjeen käytössä voidaan joustaa niissä tapauksissa, joissa terveyteen liittyviä päätöksiä ei tehdä tai jos käytössä on jokin yksityiskohtaisempi tai laajempi päätöksenteon terveysvaikutusten ennakoarviointimenetelmä.

Lausunto tarkastuslautakunnan arviointikertomuksen kohtaan 4.1.7: Terveysvaikutusten arviointi päätöksenteossa

Terveyslautakunta pitää tärkeänä, että tarkastuslautakunta on arvioinut nopean terveysvaikutusten arvioinnin ohjeen tunnettavuutta ja noudattamista kaupungin virastoissa ja liikelaitoksissa. Tulokset vahvistavat terveyskeskuksen käsitystä siitä, että päätösten terveysvaikutusten arvioinnissa on puutteita.

Arvioinnin tulosten tultua nyt julkisiksi voidaan toimet tilanteen parantamiseksi aloittaa. Terveyslautakunta kannattaa sitä, että terveyskeskus järjestää aiheesta tiedottamiskierroksen ja koulutusta kohdentaen ne erityisesti tahoille, jotka eivät tunne tai muusta syystä käytä ohjetta. Samoin terveyslautakunta yhtyy käsitykseen siitä, että ohjeen käytöstä voidaan perustellusti joustaa.

Lisäksi terveyslautakunta toteaa, että terveyskeskus on vuodesta 2008 alkaen tiedottanut terveysvaikutusten arvioinnista ja siihen liittyvästä ohjeesta sähköisesti ja nimennyt yhden erityissuunnittelijoistaan yhdyshenkilöksi, johon tarvittaessa voidaan olla yhteydessä. Hän on vierailut eri tahoilla tiedottamassa ja kouluttamassa sekä antanut puhelinneuvontaa. Tätä toimintaa jatketaan edelleen.

Arviointikertomuksen kohta 4.3.1: Lasten ja nuorten yksinäisyyden ja syrjäytymisen ehkäisy; Tarkastuslautakunnan edlleyttämät toimenpiteet:

Tarkastuslautakunta toteaa, että

- lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman mukaisten hankkeiden toiminnan jatkuminen ja hallintokuntien välinen yhteistyö tulee varmistaa erillisrahoituksen jälkeenkin. Sosiaali- ja terveystointa ja sivistys- ja henkilöstötointa johtavien apulaiskaupunginjohtajien sekä virastopäälliköiden on varmistettava työn kaupunkitasoinen koordinointi ja yhteistyö virastojen välillä hyvinvointitavoitteiden toteuttamiseksi,

- hankkeita, joista on saatu hyviä kokemuksia – kuten EasySport -toiminta – on laajennettava yläasteikäisiin ja soveltuvien osin toisella asteella opiskeleviin,
- terveystarkastuksen ja opetusviraston tulee parantaa kouluterveydenhuoltoa ja muuta oppilashuoltoa siten, että oppilaiden pääsy koululääkäriin, -psykologin, ja -kuraattorin vastaanotolle helpottuu,
- vaikka ehdotetut toimenpiteet kasvattavat menoja lyhyellä tähtämellä, toimenpiteet lisäävät hyvinvointia ja vähentävät kustannuksia pitkällä tähtämellä.

Lausunto kohtaan 4.3.1: Lasten ja nuorten yksinäisyyden ja syrjäytymisen ehkäisy

"Lasten ja lapsiperheiden syrjäytymisen ehkäisemiseksi neuvolayksikön toiminnassa on suunnitelmallinen lastenneuvolan tarkastusohjelma, jota Helsingissä toteutetaan kattavasti. Neuvolan terveystarkastuksessa tarkastellaan koko perheen hyvinvointia ja terveyttä. Terveystarkastuksen ja lääkärin palvelujen lisäksi on mahdollisuus tarvittaessa saada tukea myös mm. puheterapeutilta, fysioterapeutilta, neuvolapsykologilta, psykiatriselta sairaanhoitajalta, päihdehoitajalta ja sosiaalineuvojalta. Systemaattista hallintokuntien välistä yhteistyötä toteutetaan päivähoitossa olevien neljävuotiaiden lasten laajaan terveystarkastukseen kuuluvassa yhteistyössä perheen, päivähoitajan ja neuvolan kesken. Lisäksi neuvolassa on tehty mm. yhteinen prosessi maahanmuuttajataustaisen lapsen kielen kehityksen tukemiseksi yhteistyössä neuvolan, päivähoitajan ja alkuopetuksen kanssa 4–8-vuotiaille lapsille. Neuvolapalveluiden piiriin jo kuuluvia, mutta esim. määräaikaistarkastuksista poisjääneitä lapsia ja perheitä on aloitettu kartoittaa ja kutsua neuvolapalveluihin kerran vuodessa. Helsingissä neuvolatarkastusten lisäksi lasten rokotuskattavuus on erittäin hyvä, joka kertoo osittain neuvolapalvelujen runsaasta käytöstä ja perheiden hyvästä tavoittamisesta.

Terveystarkastuksen koulu- ja opiskeluterveydenhuollon yksikkö on ollut aloitteellinen ryhmätoiminnan järjestämisessä jo vuodesta 2008 alkaen. Koulu- ja opiskeluterveydenhuollon yksikön lisäksi liikuntavirasto, opetusvirasto ja työnväenopisto järjestävät yhteistyönä ylipainoisille alakoululaisille ja heidän perheilleen maksuttomia vertaistukiryhmiä koko Helsingin alueella (EasySport-startti). Suunnittelu ja toteutus tapahtuvat monen ammattiryhmän yhteistyönä. Lapsille järjestetään liikuntaa ja vanhemmille tukea, tietoa ja tavoitteellisuutta lasten hyvinvoinnin ja painonhallinnan edistämiseksi. Terveystarkastuksesta ryhmätoiminnan järjestämiseen osallistuvat muun muassa koulu- ja opiskeluterveydenhuollon terveydenhoitajat ja terveystarkastuksen fysioterapeutit. Kouluterveydenhuolto etsii ryhmään lapset ja perheet, tapaa henkilökohtaisesti kaikki perheet ja osallistuu ryhmien vetämiseen ja lapsen seurantaan ryhmätoiminnan jälkeen.

Lasu-rahoituskauden aikana 2009–2012 liikuntaviraston panostus ja liikunnan osuus on vahvistunut. Tavoitteiden mukaisesti lasten liikunnan aktivoiminen on laajentunut koko perheen liikunnaksi. Toiminta on asettunut vakiintuneeksi virastojen väliseksi yhteistyöksi. Lasu-rahoitus on mahdollistanut ryhmätoiminnan laajentamisen kaikkien alakoulujen oppilaisiin koko Helsingin alueella. Yksilöön kohdistuvan toiminnan lisäksi esimerkiksi terveydenhoitajat toimivat ryhmissä ohjaajina. Toisaalta asetus edellyttää määräraikaisten terveystarkastusten suorittamista kaikille ikäluokille peruskoulun ensimmäisestä luokasta aina ammattikorkeakouluun asti. Täysin ilman kustannuksia ryhmätoimintaa ei voida järjestää. Toiminnan vakiinnuttaminen ja laajentaminen yläasteikäisiin ja toisella asteella opiskeleviin edellyttävät rahoituksen ja resurssien riittävyyden varmistamista. Lisäksi tarvitaan lisäkoulutusta eri ammattiryhmille sekä toimintatilojen vakinaistamista. Lisäksi vastuullinen toimija ja yhteistyötahot tulee nimetä. Terveiden edistäminen ja terveyserojen kaventaminen edellyttävät toiminnan ja sen vaikuttavuuden mittaamista, tilastoinnin kehittämistä sekä perheiden ja lasten terveystottumusten muutoksen suunnitelmallista seuranta.

Helsingin terveystieteiden tutkimuskeskuksen kouluterveydenhuollon perustehtävänä on tukea jokaisen koululaisen mahdollisimman tervettä kasvua ja kehitystä sekä vahvistaa oppimisen ja terveen aikuisuuden edellytyksiä. Kouluterveydenhuolto edistää terveyttä terveysneuvonnan keinoin, tunnistaa ja vahvistaa terveyttä suojaavia tekijöitä sekä pyrkii puuttumaan ongelmiin mahdollisimman varhain. Lisäksi koulu- ja opiskeluterveydenhuollon tehtävänä on koulujen ja oppilaitosten terveydellisten olojen valvonta, oppilaiden ja opiskelijoiden terveydenhoito, terveysneuvonta sekä lakisääteisiin ja tarpeellisiin erikoistutkimuksiin ohjaaminen.

Kouluterveydenhuolto ohjaa koululaisia tarvittaessa jatkotutkimuksiin ja hoitoon, toimii yhteistyössä lapsen perheen kanssa ja kehittää terveellistä ja turvallista oppimisympäristöä moniammatillisessa yhteistyössä muiden hallintokuntien kanssa. (Valtioneuvoston asetus neuvolatoiminnasta, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta 6.4.2011/338; Kansanterveyslaki 77/1972; Kansanterveysasetus 802/1992; Sosiaali- ja terveysministeriön kouluterveydenhuollon laatusuositus 2004:8; Helsingin koulu- ja opiskelijaterveydenhuollon toimintasuunnitelma 2010–2012).

Kouluterveydenhuollossa tehdään asetuksen (6.4.2011/338) mukaisia terveystarkastuksia. Näitä ovat määräraikaiset terveystarkastukset, joka tarkoittaa terveydenhoitajan suorittamaa terveystarkastusta jokaiseen vuosiluokkaan kuuluvalla oppilaalla ja opiskelijalla.

Terveystarkastuksessa käytetään hyödyksi oppilaan aikaisempia

terveystietoja sekä mahdollisesti vanhemmilta, opettajalta tai oppilashuoltoryhmältä saatua tietoa. Lisäksi tehdään ns. laajoja terveystarkastuksia luokilla 1, 5 ja 8, johon sisältyy terveydenhoitajan tekemän tarkastuksen lisäksi lääkärintarkastus sekä vanhempien tapaaminen ja haastattelu. Huoltajien kirjallisella suostumuksella laajaan terveystarkastukseen voidaan lisäksi pyytää opettajan arvio oppilaan selviytymisestä koulussa niiltä osin kuin se on välttämätöntä hoidon ja tuen järjestämisen kannalta. Laajojen terveystarkastusten tarkoituksena on selvittää oppilaan ja hänen perheensä hyvinvointia. Vanhemmilla on mahdollisuus myös tutustua terveystarkastuksen yhteydessä kouluterveydenhoitajaan ja lääkäriin. Laajassa terveystarkastuksessa selvitetään perheen terveyteen ja hyvinvointiin liittyvät asiat, kuten perheen terveystottumukset ja huolenpito lapsesta. Lapsen tai nuoren ikävaihe huomioon ottaen pyritään vahvistamaan ja tukemaan vanhempien ja koko perheen omia voimavaroja. Vanhemmilla ja lapsilla on terveystarkastuksen aikana mahdollisuus kertoa tunteistaan sekä ajatuksistaan ja samalla he saavat tietoa lapsen selviytymisestä kouluyhteisössä.

Terveystarkastuksia voidaan järjestää yksilöllisen tarpeen mukaan myös muina ajankohtina tai muille kuin edellä mainituille ryhmille erityisen tuen tai hoidon suunnittelemiseksi ja järjestämiseksi. Muut terveystarkastukset sisältävät tarvittavat seurantakäynnit.

Terveystarkastusten lisäksi järjestetään yksilöllisen tarpeen mukaisia tapaamisia. Työntekijällä on mahdollisuus tavata lasta, nuorta ja hänen perhettään joustavasti oman huolensa perusteella. Lisäksi lapsilla, nuorilla ja heidän perheillään on mahdollisuus hakeutua terveydenhoitajan ja lääkärin vastaanotolle yksilöllisten tarpeidensa ja elämäntilanteensa mukaan. Systemaattisesti järjestetyissä terveystarkastuksissa pyritään löytämään ne lapset ja nuoret, jotka saattavat tarvita tehostetumpaa seurantaa. Kouluterveydenhuollon lisäksi perheillä on aina mahdollisuus hankkiutua oman valinnan mukaiselle terveysasemalle lääkärin vastaanotolle. "

Arviointikertomuksen kohta 4.6.1: Huostaanotot; Tarkastuslautakunnan edellyttämät toimenpiteet:

Tarkastuslautakunta toteaa, että

- sosiaaliviraston tulee taata kotipalvelujen saatavuus lapsiperheiden arjen tukemisessa huostaanottojen ennaltaehkäisemiseksi. Lapsiperheiden kotipalveluista ja varhaisesta tuesta tulee tiedottaa aktiivisesti perheille,
- sosiaali- ja terveystoimessa tulee panostaa lapsiperheiden vanhempien mielenterveys- ja päihde-palvelujen saatavuuteen, vaikuttavuuteen sekä kuntoutumisen tukemiseen, koska se

15.05.2012

edistää ongelmaperheiden lasten ja nuorten kasvuolojen paranemista,

- sosiaaliviraston tulee kehittää keinoja sijaisperheiden hankintaan ja lisätä ammatillisten perhekotien määrää lastensuojelun kustannusten vähentämiseksi, sillä perhehoito on laitoshoidon taloudellisempaa,
- läheisneuvonpitoa tulee kehittää ja vakiinnuttaa saatujen kokemusten pohjalta lasten ja nuorten hyvinvointi-suunnitelman mukaisesti,
- on kehitettävä keinoja ja tukimuotoja, joilla edesautetaan lastensuojelun sosiaalityöntekijöiden työssä pysymistä ja työhyvinvointia.

Lausunto kohtaan 4.6.1: Huostaanotot

"Jokaisen odottavan perheen kanssa keskustellaan päihteettömyyden merkityksestä raskaana olevalle ja sikiölle. Neuvolavastaanotoilla käytetään systemaattisesti myös AUDIT-lomaketta. Perheen jäsenten tupakoinnissa on Helsingissä havaittavissa alueellisia eroja ja terveydenhoitajien koulutuksia kohdennetaankin runsaasti tupakoivien alueiden terveydenhoitajien osaamiseen. Neuvolalla on yhteistyöpolku synnytyssairaalan HAL-poliklinikan (=erityispoliklinikka huume-, päihde- ja lääkeongelmallisille raskaana oleville) kanssa. Päihteitä käyttävän perheen jatkohoito ja tuki vauvan syntymän jälkeen toteutetaan HAL-poliklinikalla yksilöllisen hoitosuunnitelman mukaan ja lapsen seuranta syntymän jälkeen tapahtuu sosiaalipediatriassa yksikössä, terveysasemalla neuvolan ja päihdetyöntekijän yhteistyönä, sosiaalitoimessa lastensuojelun ja muun sosiaalityön sekä A-klinikan tukemana.

Neuvolassa kuten muissakin terveydenhuollon toimipisteissä lääkäri tai hoitaja voi tarvittaessa tehdä myös lastensuojeluilmoituksen, jonka jälkeen sosiaalivirastossa tehdään hoitosuunnitelma perheen tarpeiden mukaan.

Terveysasematosaston "Terveysasema kuntalaisen käyttöliittymä" -hankkeessa terveysasemille on jalkautettu sosiaalineuvoja ja päihdetyöntekijöitä. Sosiaalineuvontaa ja apua päihde- ja mielenterveysongelmiin tarjotaan matalalla kynnyksellä yhden oven takaa. Sosiaalineuvojat tuovat terveysasemille sosiaalialan osaamista. He tekevät yksilöllisiä tilannearvioita (sosiaalinen ja taloudellinen tilanne) ja tarjoavat yleisneuvontaa sosiaalipalveluista ja -etuuksista sekä asiakkaille, että terveysaseman henkilökunnalle. Päihdetyöntekijät vahvistavat terveysasemien päihde- ja mielenterveysosaamista. He tekevät asiakkaalle tilannearvioita ja hoitosuunnitelmia yhteistyössä lääkärin ja hoitajan kanssa. Päihdetyöntekijöiden asiakkaista noin 20 %

on ollut alaikäisten lasten vanhempia. Vanhemmat saavat siis toiminnan myötä aiempaa helpommin apua ongelmiinsa."

Arviointikertomuksen kohta 4.6.4: Kouluterveydenhuollon mitoitus ja toimivuus;
Tarkastuslautakunnan edellyttämät toimenpiteet:

Tarkastuslautakunta toteaa, että

- kouluterveydenhuollossa tulee olla tavoitettavuuden parantamiseksi lääkäreitä STM:n laatusuosituksen mukaisesti.
- koulujen fyysisiä työoloja, kuten huoneilman laatua ja ergonomiaa, tulee parantaa ja seurata ohjeistuksen mukaisesti eli kolmen vuoden välein.

Lausunto arviointikertomuksen kohtaan 4.6.4: Kouluterveydenhuollon mitoitus ja toimivuus;
lääkärimitoitus

"Helsingin terveystieteiden keskuksen koulu- ja opiskeluterveydenhuollon yksikkö toteuttaa neuvolatyöstä, koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta sekä lasten ja nuorten ehkäisevästä suun terveydenhuollosta annetun asetuksen (338/2011) mukaisia terveystarkastuksia.

Helsingissä kouluterveydenhuollossa työskentelevien terveydenhoitajien mitoitus on 560 peruskoululaista/terveydenhoitaja eli terveydenhoitajien mitoitus on suosituksen mukainen (600 oppilasta /terveydenhoitaja). Helsingin koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa on tällä hetkellä yhteensä 127 terveydenhoitajan vakantia ja 8 Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman toteuttamishankkeisiin (LASU-hankkeet) kuuluvaa määräaikaista terveydenhoitajan vakantia. Näiden lisäksi yksikössä on 7 psykiatrisen sairaanhoitajan vakantia ja 4 LASU-hankkeeseen kuuluvaa määräaikaista psykiatrisen sairaanhoitajan vakantia.

STM:n suosituksen mukaisesti lääkäreiden mitoitus kouluterveydenhuollossa tulisi olla 2100 koululaista/lääkäri ja 2500-3000 opiskelijaa/lääkäri. Helsingin koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa lääkäreillä on ollut oppilaita tai opiskelijoita keskimäärin 3400/lääkäri. Opiskelijoiden sairaanhoitopalvelut on järjestetty terveysasemille. Koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa on yhteensä 22 lääkärin vakantia ja lisäksi 4 LASU-hankkeiden määräaikaista lääkäriavustajaa vuoden 2012 loppuun asti. Kaikki lääkärin vakantit ovat täynnä, mutta sijaisten saaminen on osoittautunut erittäin vaikeaksi.

Helsingin koulu- ja opiskeluterveydenhuolto toimii sisällöllisesti asetuksen mukaisesti. Terveystarkastuksessa selvitetään tarkastettavan oppilaan ikävaiheen ja yksilöllisen tarpeen mukaan kasvua, kehitystä ja hyvinvointia haastattelulla ja kliinisillä tutkimuksilla

15.05.2012

sekä tarvittaessa muilla menetelmillä. Terveystarkastaja tapaa oppilaat vuosittain. Määräaikainen terveystarkastus järjestetään kaikille ennalta määritellyn ikä- tai vuosiluokkaan tai muuhun erityisryhmään kuuluville. Lisäksi tehdään ns. laaja-alaisia terveystarkastuksia, johon sisältyy terveydenhoitajan tekemän tarkastuksen lisäksi lääkärintarkastus sekä vanhempien tapaaminen ja haastattelu. Koulu- ja opiskeluterveydenhuolto toimii oppilashuollossa moniammatillisesti ja perhekeskeisesti varhaisen puuttumisen periaatteella ja on luonut toimivia hoitokäytäntöjä lasten ja nuorten hoidossa yhteistyössä erikoissairaanhoidon kanssa.

Helsingin terveystieteidenkeskuksessa on usean vuoden ajan tavoitteellisesti lisätty koulu- ja opiskeluterveydenhuollon vakansseja. Kouluterveydenhuollon terveydenhoitajien mitoituksissa ollaan nyt valtakunnallisten suositusten tasolla. Sen sijaan lääkäreiden vakanssien lukumäärää ei ole vielä kouluterveydenhuollossa kyetty nostamaan laatusuosituksen tasolle. Terveystieteidenkeskuksen vuoden 2013 talousarvioesitys ei näyttäisi mahdollistavan tarkastuslausunnon esille tuotujen lisäresurssitarpeiden toteuttamista ensi vuonna. Pyrkimyksiä mitoituksien korjaamiseksi suositusten tasolle jatketaan seuraavina vuosina."

Lausunto arviointikertomuksen kohtaan 4.6.4: Kouluterveydenhuollon mitoitus ja toimivuus;
Fyysiset työolot

"Helsingissä peruskoulujen kouluyhteisön ja -ympäristön terveellisyys ja turvallisuus tarkastetaan joka kolmas vuosi tai jopa useammin. Samoin Helsingin lukioiden, ammatillisten oppilaitosten, muiden toisen asteen oppilaitosten ja ammattikorkeakoulujen opiskeluyhteisöjen ja ympäristön terveellisyys ja turvallisuus tarkastetaan joka kolmas vuosi tai useammin. Tarkastusten järjestäminen on koulun tai oppilaitoksen rehtorin vastuulla. Tarkastus tehdään yhteistyössä koulu- ja opiskeluterveydenhuollon, koulun tai oppilaitosten ja niiden oppilaiden, terveystarkastajan, henkilöstön työterveyshuollon, työsuojeluhenkilöstön ja tarvittaessa muiden asiantuntijoiden kanssa.

Kouluyhteisöiden ja opiskeluympäristön terveellisuuden ja turvallisuuden tarkastuksissa havaittujen puutteiden korjaamista seurataan vuosittain. Lisäksi terveydellisten olojen valvonta edellyttää jatkuvaa havainnointia kouluympäristössä."

Esittelijä

toimitusjohtaja
Matti Toivola

Lisätiedot

Helena Calonius, kehittämisjohtaja vs., puhelin: 310 42213
Jussi Lind, suunnittelupäällikkö, puhelin: 310 42246
jussi.lind(a)hel.fi

15.05.2012

Hanna-Leena Nuutinen, erityissuunnittelija, puhelin: 310 42662
hanna-leena.nuutinen(a)hel.fi
Raija Puustinen, terveysasemien johtaja vs., puhelin: 310 42700
raija.puustinen(a)hel.fi
Irmeli Suvanto, suunnittelija, puhelin: 310 42681
irmeli.suvanto(a)hel.fi
Marketta Kupiainen, hallintoylihoitaja, puhelin: 310 42348
marketta.kupiainen(a)hel.fi

Taidemuseon johtokunta 08.05.2012 § 35

HEL 2012-005554 T 00 03 00

Päätös

Taidemuseon johtokunta päätti antaa asiasta seuraavan lausunnon:

Taidemuseo pitää tilintarkastajien suorittamia tarkastuksia ja niistä laadittuja raportteja tärkeinä ja hyödyllisinä työkaluina. Taidemuseo hyödyntää annettuja suosituksia, vaikka ei olisi juuri kyseistä tarkastusta suoritettaessa itse ollut tarkastuksen kohteena. Tietojärjestelmien kontrolliympäristöä tulee vahvistaa. Taidemuseo on omalta osaltaan ryhtynyt tätä tavoitetta tukeviin toimenpiteisiin. Taidemuseo pitää hyvänä asiana myös sitä, että tietotekniikkaosaston roolia vahvistettaisiin kaupungin tietotekniikan kehittämisessä, ohjauksessa ja koordinoimisessa.

Vuonna 2011 suoritettujen tarkastusten osalta taidemuseo on välittömästi puuttunut esitettyyn epäkohtaan ja ryhtynyt viivyttämättä suosituksen mukaisesti toimenpiteisiin. Toimenpiteisiin ryhtyminen on johtunut esitetystä epäkohdasta liittyen päätösten nähtävilläpitoon. Suositukset ovat lisäksi tukeneet toiminnan kehittämisen tarpeellisuutta. Toimenpiteiden vaikutukset ovat olleet arvioitavissa: arvioinnin kohteena olleen asian tila on muuttunut suoritettujen toimenpiteiden myötä paremmaksi.

Esittelijä

taidemuseon johtaja
Janne Gallen-Kallela-Sirén

Lisätiedot

Pia Uljas, hallintopäällikkö, puhelin: 310 87042
pia.uljas(a)hel.fi

Liikennelaitos-liikelaitoksen johtokunta (HKL) 03.05.2012 § 79

HEL 2012-005554 T 00 03 00

Päätös

15.05.2012

Liikennelaitos -liikelaitoksen johtokunta päätti antaa asiassa tarkastuslautakunnalle seuraavan lausunnon:

Kaupungin tilintarkastaja raportoi suoritetusta tilintarkastuksesta kolme kertaa vuodessa. Raporteissa selostetaan tarkastuksessa esille tulleita havaintoja ja annetaan niiden johdosta hallintokunnille suosituksia.

HKL toteaa lausuntonaan arviointikertomuksen edellä mainitusta kohdasta, että HKL käsittelee tilintarkastusraporteissa olevat liikennelaitosta koskevat havainnot ja toimenpidesuosituksset HKL:n johtoryhmässä. Samalla johtoryhmässä päätetään, miten tilintarkastusraportin toimenpidesuosituksset toteutetaan HKL:llä.

Esittelijä

toimitusjohtaja
Matti Lahdenranta

Lisätiedot

Ari Päivärinta, taloussuunnittelupäällikkö, puhelin: 310 78433
ari.paivarinta(a)hel.fi
Matti Lahdenranta, toimitusjohtaja, puhelin: 310 35091
matti.lahdenranta(a)hel.fi

Tarkastuslautakunta 18.04.2012 § 38

HEL 2012-005554 T 00 03 00

Päätös

Tarkastuslautakunta päätti hyväksyä arviointikertomuksen vuodelta 2011 sekä hankkia siitä kaupunginhallitukselta ja muilta kaupungin toimielimiltä tarvittavat lausunnot 23.5.2012 mennessä toimitettaviksi kaupunginvaltuustolle yhdessä arviointikertomuksen kanssa.

11.04.2012 Ehdotuksen mukaan

Esittelijä

tarkastusjohtaja
Pirjo Hakanpää

Lisätiedot

Timo Terävä, arviointipäällikkö, puhelin: 310 43126
timo.terava(a)hel.fi

§ 92

Liikuntalautakunnan lausunto kaupunkisuunnitteluvirastolle asemakaavan muutosehdotuksesta nro 12097, jäähalli

HEL 2011-000603 T 10 03 03

Päätös

Liikuntalautakunta päätti antaa kaupunkisuunnittelulautakunnalle seuraavan lausunnon:

Kyseessä ei ole liikuntaviraston oma hanke, vaan hankkeeseen ryhtyvä tulee olemaan Jääkenttäsäätiö. Asemakaavan muutosehdotukseen liikuntalautakunnalla ei ole huomauttamista. Liikuntalautakunta puoltaa asemakaavan muutosehdotuksen nro 12097 hyväksymistä.

Esittelijä

liikuntajohtaja
Anssi Rauramo

Lisätiedot

Hanna Lehtiniemi, arkkitehti, puhelin: 310 87723

Päätösehdotus

Liikuntalautakunta päättäneen antaa kaupunkisuunnittelulautakunnalle seuraavan lausunnon:

Kyseessä ei ole liikuntaviraston oma hanke, vaan hankkeeseen ryhtyvä tulee olemaan Jääkenttäsäätiö. Asemakaavan muutosehdotukseen liikuntalautakunnalla ei ole huomauttamista. Liikuntalautakunta puoltaa asemakaavan muutosehdotuksen nro 12097 hyväksymistä.

Esittelijä

Kaavamuutos koskee Maununnevilla sijaitsevaa puistoaluetta, jota rajaavat Hämeenlinnanväylä, Kanneltie, Kaarelan raitti ja Kaarelantie.

Asemakaavan muutos mahdollistaa kaksikenttäisen harjoitusjäähallin rakentamisen Hämeenlinnanväylän ja Kaarelan raitin välissä sijaitsevaan metsikköön, joka on kaavoitettu puistoksi ja lähivirkistysalueeksi.

Keskiosa muuttuu korttelialueeksi, pohjois- ja eteläosa säilyvät virkistysalueina. Linnoituslaitteet säilyvät muinaismuistoalueena. Rakentamisen alle jäävä tykkitie on dokumentoitava museoviranomaisten toimesta. Ajoyhteys ja pysäköinti järjestetään hallin pohjoispuolelle. Halli tulee korvaamaan Konalassa tilapäistiloissa toimivan hallin.

Lausuntopyyntö

Postiosoite
PL 4800
00099 Helsingin kaupunki
liikuntavirasto@hel.fi

Käyntiosoite
Paavo Nurmen kuja 1 C
Helsinki 00250
www.hel.fi/liikunta

Puhelin
+358 9 310 8771
Faksi
+358 9 310 87770

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI0680001200062637
Alvnro
FI02012566

15.05.2012

Kaupunkisuunnitteluvirasto on pyytänyt liikuntalautakunnan lausuntoa asemakaavan muutosehdotuksesta nro 12097. Lausunnon määräaika on 23.5.2012.

Esittelijä

liikuntajohtaja
Anssi Rauramo

Lisätiedot

Hanna Lehtiniemi, arkkitehti, puhelin: 310 87723

Liitteet

- 1 Asemakaavan muutosehdotuksen nro 12097 kartta, päivätty 28.2.2012, korjattu Kslk:n 6.3.2012 päätöksen mukaiseksi
- 2 Asemakaavan muutosehdotuksen nro 12097 selostus, päivätty 28.2.2012, päivitetty Kslk:n 6.3.2012 päätöksen mukaiseksi

Päätöshistoria

Yleisten töiden lautakunta 08.05.2012 § 242

HEL 2011-000603 T 10 03 03

Päätös

Yleisten töiden lautakunta päätti antaa kaupunkisuunnittelulautakunnalle seuraavan lausunnon:

Suunnittelualueella sijaitsee muinaismuistoja ja arvometsikkö, jotka tulee ensisijaisesti pyrkiä säilyttämään. Ennen asemakaavaehdotuksen käsittelyä tule selvittää tarkemmin alueen muinaismuistojen arvot ja säilyttäminen sekä niihin puuttumisen vaatima kajoamislupa. Vasta se jälkeen on edellytykset suunnitella tarkemmin alueen mahdollinen käyttö harjoitusjäähallin rakentamiseen.

Asemakaavan muutosehdotuksesta aiheutuu rakennusvirastolle kustannuksia yhteensä 150 000 euroa, josta kevyen liikenteen väylän siirron osuus on 110 000 euroa. Lähivirkistysalueen toteuttamisen osuus on 40 000 euroa.

Kaarelan raitin varren muinaismuistoalueen ja korttelin 33147 rajalle on kaavassa osoitettu kivimuuri, joka tarvitaan korttelin pysäköintiratkaisujen vuoksi. Kivimuuri tulee rakentaa korttelin puolelle ja sen suunnittelu, rakentaminen ja ylläpito sekä niistä aiheutuvat kustannukset tulee osoittaa korttelille.

Liikennesuunnitelmissa on esitetty Kaarelan raitin itäpuolelle yhdistetty jalankulku ja pyörätie. Nykykäytännön mukaan jalkakäytävä ja pyörätie tulisi erottaa omiksi väyliksi.

15.05.2012

Yleisten töiden lautakunta puoltaa asemakaavan muutosehdotuksen hyväksymistä edellä esitetyin huomautuksin.

Käsittely

08.05.2012 Ehdotuksen mukaan

Esittelijän muutokset: Lisätään päätösehdotuksen alkuun seuraava uusi kappale: "Suunnittelualueella sijaitsee muinaismuistoja ja arvometsikkö, jotka tulee ensisijaisesti pyrkiä säilyttämään. Ennen asemakaava- ehdotuksen käsittelyä tule selvittää tarkemmin alueen muinais-muistojen arvot ja säilyttäminen sekä niihin puuttumisen vaatima kajoamislupa. Vasta se jälkeen on edellytykset suunnitella tarkemmin alueen mahdollinen käyttö harjoitusjäähallin rakentamiseen."

Lisätään päätösehdotukseen uusi kappale 4 "Liikennesuunnitelmissa on esitetty Kaarelan raitin itäpuolelle yhdistetty jalankulku ja pyörätie. Nykykäytännön mukaan jalkakäytävä ja pyörätie tulisi erottaa omiksi väyliksi."

Esittelijä

kaupunginarkkitehti
Jukka Kauto

Lisätiedot

Jere Saarikko, aluesuunnittelija, puhelin: 310 39857
jere.saarikko(a)hel.fi
Marko Jylhänlehto, suunnitteluinsinööri, puhelin: 310 38237
marko.jylhanlehto(a)hel.fi
Markus Holstein, metsäsuunnittelija, puhelin: 310 64829
markus.holstein(a)hel.fi

Pelastuslautakunta 08.05.2012 § 71

HEL 2011-000603 T 10 03 03

Päätös

Lautakunta päätti todeta, että sillä ei ole huomautettavaa pelastustoimen osalta koskien 33. kaupunginosan (Kaarela, Maununneva) puisto- ja lähivirkistysalueen asemakaavan muutosehdotukseen nro 12097

Tähän päätökseen ei saa hakea muutosta, koska päätös koskee asian valmistelua. Sovellettava lainkohta: Kuntalaki 91§

Esittelijä

va pelastuskomentaja
Jorma Lilja

15.05.2012

Lisätiedot

Esko Rantanen, johtava palotarkastaja, puhelin: 310 31232
esko.rantanen(a)hel.fi

Kaupunginmuseo Kulttuuriympäristöyksikkö 25.4.2012

HEL 2011-000603 T 10 03 03

Kaupunkisuunnitteluvirasto on pyytänyt kaupunginmuseon lausuntoa Kaarelan (33. ko) asemakaavan muutosehdotuksesta nro 12097, jäähalli. Kaupunginmuseo lausuu kaavaluonnoksesta kulttuuriympäristön vaalimisen näkökulmasta.

Kaarelaan Maununnevalle aiotaan rakentaa Hameenlinnanväylän, Kanneltien, Kaarelan raitin ja Kaarelantie rajaamalle metsäalueelle jäähalli ja sen tarvitsemat parkkipaikat. Alueen pohjoisosassa sijaitsee tukikohta XIX:n laaja asema 2, idässä Kaarelan raitin reunassa asema 1 ja keskellä aluetta tykkitie ensimmäisen maailmansodan ajalta. Kohteet ovat muinaismuistolain suojaamia kiinteitä muinaisjäänneksiä.

Kaupunginmuseo on lausunut asiasta osallistumis- ja arviointi- ja kaavaluonnosvaiheessa. Asemakaavaehdotus noudattelee niin kaupunginmuseon kuin Museoviraston lausuntoja pääosin. Helsingin kaupunginmuseo esittää lisäksi alla olevat huomautukset.

Tukikohdan asemat 1-2 on huomioitu kaavassa asianmukaisesti sm-merkinnöillä. Jäähallin alle jäävä tykkitie on merkitty kaavaan smd-merkinnällä, jonka mukaan museonviranomaisille on varattava mahdollisuus dokumentoida tuhoutuva kohde. Museovirasto on lausunnossaan 13.7.2011 todennut että kyseinen kaavamerkintä on riittävä. Kyseessä ei ole kuitenkaan vain mahdollisuus vaan se on ehto jäähallin rakentamiselle. Kaavaselostuksessa asia on tuotu selvemmin esiin. Tykkitien arkeologisten tutkimusten kustannukset tulevat muinaismuistolain 15 §:n perusteella hankkeen toteuttajan korvattavaksi.

Kaavaehdotuksen selostuksessa mainitaan että asemakaavan toteuttaminen edellyttää Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen myöntämää kajoamislupaa. Kajoamislupaa ei ole tarpeellista hakea, sillä Museovirasto on suostunut asemakaavan muutokseen ja jäähallin rakentamiseen. Ehtona on kuitenkin ennen rakennustöiden aloittamista tykkitien arkeologinen tutkiminen ja lähiympäristön kartoittaminen.

Kaupunginmuseo teki alueella tarkastuskäynnin 5.5.2011. Tällöin asema 1, tykkitie ja niiden lähiympäristö kartoitettiin alustavasti. 10.5.2011 päivätyssä kaupunkisuunnitteluvirastolle lähetetyssä muistiossa todetaan että havaitut rakenteet pitäisi mitata tarkemmin

15.05.2012

luotettavan mittausaineiston saamiseksi kaavamuutoksia varten. Tätä ei ole tehty vaan asema 2:n suoja-alue on merkitty kaupunginmuseon alustavan kartoituksen mukaan. Sm-alue on ahdas, mutta todennäköisesti kuitenkin riittävä.

Kaava-alueen ulkopuolella sijaitseva Kaarelan raitti sijaitsee asemien 1-2 itäpuolella, mutta tiealue ulottuu asemien reunoille saakka. Kadun länsireunalle suunniteltu jalkakäytävä olisi tuhonnut usean metrin matkalta linnoituksien valleja ja betonirakenteita. Kaavaehdotukseen liitettyssä liikennesuunnitelmassa Kaarelan raittia siirretään niiden kohdalla itään päin, jolloin asemat säilyvät koskemattomina. Asemien näillä osilla ei ole kuitenkaan sm-merkintää.

Lisätiedot

Heikkinen Markku, tutkija, puhelin: +358 9 310 71552
markku.heikkinen(a)hel.fi

Ympäristölautakunta 17.04.2012 § 130

HEL 2011-000603 T 10 03 03

Päätös

Ympäristölautakunta päätti, että lausunnon asiasta antaa ympäristökeskus.

Esittelijä

ympäristötutkimuspäällikkö
Päivi Kippo-Edlund

Lisätiedot

Eeva Pitkänen, ympäristötarkastaja, puhelin: +358 9 310 31517
eeva.pitkanen(a)hel.fi
Raimo Pakarinen, ympäristötarkastaja (luontoasiat), puhelin: +358 9 310 31534
raimo.pakarinen(a)hel.fi

Kaupunkisuunnittelulautakunta 06.03.2012 § 91

HEL 2011-000603 T 10 03 03

Ksv 2501_1, Kaarelan raitti, karttaruudut F6/T4 ja G6/P4

Päätös

Kaupunkisuunnittelulautakunta päätti

- lähettää 28.2.2012 päivätyn 33. kaupunginosan (Kaarela, Maununneva) puisto- ja lähivirkistysalueen asemakaavan muutosehdotuksen nro 12097 kaupunginhallitukselle puoltaen sen hyväksymistä

15.05.2012

- antaa vuorovaikutusraportin mukaiset vastineet esitettyihin mielipiteisiin.

Samalla lautakunta päätti esittää kaupunginhallitukselle, että asemakaavan muutosehdotus asetetaan nähtäville 30 päiväksi maankäyttö- ja rakennusasetuksen 27 §:n mukaisesti.

Päätösjakelu:

- kaupunginhallitus
- hallintokeskus/Kaj:n rooteli *****

28.02.2012 Pöydälle

Esittelijä

asemakaavapäällikkö
Olavi Veltheim

Lisätiedot

Eeva-Liisa Hamari, arkkitehti, puhelin: 310 37300
eeva-liisa.hamari(a)hel.fi
Pirjo Koivunen, liikenneinsinööri, puhelin: 310 37128
pirjo.koivunen(a)hel.fi
Eila Saarainen, maisema-arkkitehti, puhelin: 310 37225
eila.saarainen(a)hel.fi
Peik Salonen, insinööri, teknistaloudellinen suunnittelu, puhelin: 310 37248
peik.salonen(a)hel.fi

§ 93

Liikuntalautakunnan lausunto Uudenmaan liitolle Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaavan ehdotuksesta

HEL 2011-000144 T 10 03 00

Päätös

Liikuntalautakunta päätti antaa kaupunkisuunnittelulautakunnalle seuraavan lausunnon:

Liikuntalautakunta on aiemmin antanut mm. lausunnon Uudenmaan ja Itä-Uudenmaan rakennemalleista. Tässä lausunnossa todettiin, että tiivistyvässä kaupunkirakenteessa on turvattava seudullisten viheryhteyksien, ulkoilureittien ja virkistysmahdollisuuksien säilyminen. Koko alueesta tulee kehittää vetovoimaista virkistys-, asuin- ja työpaikka-aluetta.

Aiempien kaupunkipalvelututkimuksien mukaan hyvät ulkoilu- ja liikuntapalvelut ovat hyvien joukkoliikenneyhteyksien ja alueen rauhallisuuden jälkeen tärkein asuinalueen viihtyvyyttä lisäävä, ja asuinalueen valintaan vaikuttava, tekijä. Liikunnan peruspalveluja ovat liikuntapaikkojen ja ulkoilualueiden tarjoaminen, liikuntapalveluista tiedottaminen ja liikunnan markkinointi, liikunnan kansalaistoiminnan tukeminen sekä erityisryhmien ohjattu liikunta.

Liikuntalautakunta toivoo kaavoituksessa huomioitavan liikuntaviraston teettämä selvitys ampumaradan sijoitusvaihtoehdoista. Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaavan luonnoksesta laadittiin 3.8.2011 viraston kirje. Viraston lausunnon liitteenä oli ampumaradan sijoittamisesta laadittu Helsingin seudun ampumarata-alueiden kehittämisen esiselvitys (25.10.2010/Ramboll Oy, liikuntaviraston julkaisusarja B/42).

Liikuntalautakunnalla ei ole huomauttamista Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaavan ehdotukseen.

Esittelijä

liikuntajohtaja
Anssi Rauramo

Lisätiedot

Hanna Lehtiniemi, arkkitehti, puhelin: 310 87723

Päätösehdotus

Liikuntalautakunta päättäneen antaa kaupunkisuunnittelulautakunnalle seuraavan lausunnon:

Liikuntalautakunta on aiemmin antanut mm. lausunnon Uudenmaan ja Itä-Uudenmaan rakennemalleista. Tässä lausunnossa todettiin, että tiivistyvässä kaupunkirakenteessa on turvattava seudullisten viheryhteyksien, ulkoilureittien ja virkistysmahdollisuuksien säilyminen. Koko alueesta tulee kehittää vetovoimaista virkistys-, asuin- ja työpaikka-aluetta.

Aiempien kaupunkipalvelututkimuksien mukaan hyvät ulkoilu- ja liikuntapalvelut ovat hyvien joukkoliikenneyhteyksien ja alueen rauhallisuuden jälkeen tärkein asuinalueen viihtyvyyttä lisäävä, ja asuinalueen valintaan vaikuttava, tekijä. Liikunnan peruspalveluja ovat liikuntapaikkojen ja ulkoilualueiden tarjoaminen, liikuntapalveluista tiedottaminen ja liikunnan markkinointi, liikunnan kansalaistoiminnan tukeminen sekä erityisryhmien ohjattu liikunta.

Liikuntalautakunta toivoo kaavoituksessa huomioitavan liikuntaviraston teettämä selvitys ampumaradan sijoitusvaihtoehdoista. Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaavan luonnoksesta laadittiin 3.8.2011 viraston kirje. Viraston lausunnon liitteenä oli ampumaradan sijoittamisesta laadittu Helsingin seudun ampumarata-alueiden kehittämisen esiselvitys (25.10.2010/Ramboll Oy, liikuntaviraston julkaisusarja B/42).

Liikuntalautakunnalla ei ole huomauttamista Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaavan ehdotukseen.

Tiivistelmä

Uudenmaan maakuntahallitus hyväksyi 2. vaihemaakuntakaavan ehdotuksen 23.4. ja päätti asettaa kaavaehdotuksen nähtäville ja pyytää siitä lausunnot. Maakuntakaava on yleispiirteinen, pitkän aikavälin suunnitelma maakunnan tai sen osan yhdyskuntarakenteesta ja alueiden käytöstä. Kaavan laatimista ohjaavat maankäyttö- ja rakennuslaki ja valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet.

Maakuntakaava on ohjeena laadittaessa tai muutettaessa yleiskaavaa ja asemakaavaa. Se ei ole voimassa oikeusvaikutteisen yleiskaavan eikä asemakaavan alueella. Syksyllä 2011 käytiin aiempi lausuntokierros Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaavan luonnoksesta. Tavoitteena on, että maakuntavaltuusto hyväksyy kaavan joulukuussa 2012. Kaavan vahvistaa ympäristöministeriö.

Esittelijä

Hallintokeskus pyytää liikuntalautakunnan lausuntoa Uudenmaan liittoa varten 31.5.2012 mennessä (lausuntopyyntö 27.4.2012).

Esittelijä

liikuntajohtaja

15.05.2012

Anssi Rauramo

Lisätiedot

Hanna Lehtiniemi, arkkitehti, puhelin: 310 87723

Liitteet

- 1 Uudenmaan liiton lausuntopyyntö
- 2 Uudenmaan 2 Vaihemaakuntakaava Ehdotus 1_2
- 3 Uudenmaan 2 Lehti_1
- 4 Uudenmaan 2 Lehti_2

Päätöshistoria

Ympäristölautakunta 08.05.2012 § 162

Pöydälle 08.05.2012

HEL 2011-000144 T 10 03 00

Päätös

Ympäristölautakunta päätti antaa kaupunginhallitukselle lausunnon Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaavan ehdotuksesta 22.5.2012.

09.08.2011 Ehdotuksen mukaan

Esittelijä

ympäristötutkimuspäällikkö
Päivi Kippo-Edlund

Lisätiedot

Pirkko Pulkkinen, johtava ympäristötarkastaja, puhelin: +358 9 310 31518
pirkko.pulkkinen(a)hel.fi

Kaupunginmuseo Kulttuuriympäristöyksikkö 30.4.2012

HEL 2011-000144 T 10 03 00

Kaupunginhallituksen lausuntopyyntö 19.5.2011

Hallintokeskus on pyytänyt Helsingin kaupunginmuseota – Keski-Uudenmaan maakuntamuseota antamaan lausunnon kaupunginhallitukselle Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaavan luonnoksesta.

Keski-Uudenmaan maakuntamuseo – Helsingin kaupunginmuseo tarkastelee vaihemaakuntakaavaluonnosta kulttuuriympäristön: kulttuurimaiseman, rakennetun kulttuuriympäristön ja muinaisjäännösten vaalimisen ja suojelun näkökulmasta.

15.05.2012

Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaavan luonnoksen selostuksen mukaan maakuntakaavan tavoitteena on keskittyä maakunnan aluerakenteen ja liikenteen sekä kaupan palveluverkon kysymyksiin. Nämä ratkaisut vaikuttavat olennaisella tavalla olemassa olevaan kulttuuriympäristöön ja sen vaalimiseen liittyviin kysymyksiin.

Aluerakenne koostuu keskusverkostosta, taajamista ja kyläverkosta. Taajamarajauksia on kaavaluonnoksessa tarkennettu, niitä on osin esitetty tiivistettäväksi alueiksi, osin tuleviksi reservialueiksi. Maakuntakaavaluonnoksessa esitetään myös olevien maakuntakaavojen taajama-alueista poistettavia alueita. Keski-Uudenmaan maakuntamuseo korostaa, että etenkin tiivistettävillä taajama-alueilla on tärkeänä taustatietona kulttuuriympäristöselvitykset. Selostuksessa todetaankin, että kulttuuriympäristöselvitysluonnoksen tietopohjaa on hyödynnetty taajama-aluerajaisten määrittelyssä kaavaluonnostyössä.

Valtakunnallisissa alueidenkäyttötavoitteissa todetaan mm., että:
 ”Raideliikenneverkostoa laajennettaessa on otettava huomioon ympäröivä alueidenkäyttö ja lähiympäristö, erityisesti asutus, arvokkaat luonto- ja kulttuurikohteet sekä maiseman erityispiirteet.” Uusien liikenneyhteyksien esittäminen edellyttää kulttuuriympäristöjen maakunnallista tarkastelua.

Kaupan palveluverkon ja etenkin vähittäiskaupan ja erikoiskaupan suuryksiköiden sijoittaminen tulee ratkaista niin, etteivät kulttuuriympäristön arvot vaarannu.

Maakunnallisesti merkittävien kylien kriteerit ja kylien käsittelytapa on kaavaluonnoksessa yhdenmukaistettu. Kylien kulttuurihistoriallisia arvoja on selvitetty Uudenmaan alueelta laaditussa maisemahistoriaselvityksessä. Kaavaluonnoksessa esitetään poistettavaksi kolmannes aiemmista kylämerkinnöistä. Kaavaselostuksessa tulisi kertoa, mitä käytännön vaikutuksia kylälle on sillä, että se ei enää ole mukana maakuntakaavaan merkittynä kylänä. Selostuksessa todetaan, että kulttuuri- ja maisemallisten arvojen vaalimiseksi kylään ei aina kannata ohjata uutta rakentamista. Keski-Uudenmaan maakuntamuseo haluaa kuitenkin tuoda esiin, ettei merkinnän ulkopuolelle jäävän kylän, etenkin jos sillä on merkittävää kulttuurihistoriallista ja maisemallista arvoa, myönteistä kulttuuriympäristön ja maiseman ominaispiirteisiin tukeutuvaa kehittämistä saa pysäyttää.

Keski-Uudenmaan maakuntamuseo – Helsingin kaupunginmuseo yhtyy Museoviraston oas-vaiheessa antamaan lausuntoon (15.3.2011), jossa todetaan mm., että valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt (valtioneuvoston päätös RKY 2009) tulisi viedä

15.05.2012

maakuntakaavaan jo luonnosvaiheessa. Samoin maakunnallisesti arvokkaiden kulttuuriympäristöjen arviointityön (Uudenmaan liiton kulttuuriympäristö ja maisemaselvitys) tuloksena syntynyt valikoima Uudenmaan maakunnallisesti arvokkaista kulttuuriympäristöistä tulisi niin ikään esittää jo luonnosvaiheessa kaava-aineistossa. Erityisesti tulevilla muutosalueilla on tärkeää, että kulttuuriympäristötietoa on saatavilla jo kaavatyön alkuvaiheessa.

Valitettavasti Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaavan luonnoksessa ei kuitenkaan ole mukana maakunnallisesti ja seudullisesti merkittäviä kulttuuriympäristöjä. Selostuksessa todetaan, että maakunnallisesti ja seudullisesti merkittävien kulttuuriympäristöjen ja maisemien selvitysluonnoksesta tullaan pyytämään lausunnot. Vaihtoehtoisesti kulttuuriympäristö ja maisemat otetaan mukaan maakuntakaavan pääkartalle ehdotusvaiheessa tai teeman käsittely siirretään seuraaville kaavakierroksille.

Karttaan on vaakaviivituksella merkitty kulttuuriympäristön tai maiseman vaalimisen kannalta tärkeä alue, tie tai kohde. Ilmeisesti pohjakartalla on vuoden 1993 valtakunnallisesti merkittävien rakennettujen kulttuuriympäristöjen rajaukset. Tulisi varmistaa, että myös RKY 2009-luettelon kohteet ovat karttaan merkitty asiamukaisesti. Keski-Uudenmaan maakuntamuseo esittää, että maakunnallisesti ja seudullisesti merkittävät kulttuuriympäristöt ja maisemat merkitään ehdotusvaiheessa mukaan kaavakarttaan.

Muinaisjäännöksien osalta Helsingin ulkopuolella lausuu Museovirasto.

Lisätiedot

Mäkinen Anne, yksikön päällikkö, puhelin: +358 9 310 36486
anne.makinen(a)hel.fi

Kaupunginhallitus 05.09.2011 § 771

Pöydälle Khs 29.8.2011

HEL 2011-000144 T 10 03 00

Päätös

Kaupunginhallitus päätti antaa Uudenmaan liitolle seuraavan lausunnon:

Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaavan luonnos perustuu neljään pääperiaatteeseen: alue- ja yhdyskuntarakenteen eheyttäminen, metropolimaakunnan kilpailukyvyyn vahvistaminen, kaupan palveluverkon suunnitteleminen osaksi alue- ja yhdyskuntarakennetta sekä kylien ja muun hajakentämisen ohjaaminen.

Yksi keskeisimmistä periaatteista seudun ohjaamisessa on taloudellisen, tehokkaan ja kestäväen rakenteen edistäminen. Tähän pyrittäessä seudun hajaantuvan rakenteen kasvun ohjaaminen tulee tapahtua niin, että infrarakenteeseen tehdyt investoinnit tulevat mahdollisimman täyteen käyttöönsä. Samalla uusien investointien ohjaaminen tapahtuu siten että yhteiskunnan laajeneminen ja kehittyminen täydentää nykyistä ja olemassa olevaa fyysistä ja toiminnallista rakennetta oikeatahtisesti ja -suuntaisesti. Maakunnan raideratkaisujen kokonaisuus on erityisesti ratkaistava maakunnan kuntien ja muun yhteiskunnan nähtävissä olevien kaavoitus- ja toteuttamiskanostien kannalta realistisena ja parhaat tuotokset antavana.

Koko maakunnan mittakaavassa maakuntakaavaluonnoksen pohjana olevat kehittämisperiaatteet mahdollistavat toimivan perusrakenteen. Kaavaluonnoksessa uusi mittavampi maankäyttö pyritään ohjaamaan erityisesti sekä nykyisiin että uusiin raideliikenteen kasvukäytäviin. Tässä maakuntakaavan ohjaus rajoituskeinoin selvästi on nähtävissä ja kannatettavaa.

Kuntien mahdollisuudet ja toiveet on samalla arvioitava maakuntakaavan strategisen luonteen mukaisesti koko maakunnan etua ja kehitystä vasten.

Maakunnan keskusalueen menestys ja kehitys ei ole maakunnan muiden osien etujen vastaista. Tämä ei myöskään sulje pois keskusalueen ulkopuolisten osien kehitysmahdollisuuksia vaan jopa päinvastoin saattaa avata uusia. Keskusalueen etu on koko maakunnan etu ja keskusalue elää ja voimistuu muiden alueiden menestyksestä. Kyse on voimavarojen yhteisvaikutusten maksimoimisesta.

Maakuntakaavan haasteena onkin sen eri osien erilainen luonne ja kehitysvaihe. Kuinka samassa kaavassa hallitaan koko aluetta kattavin merkinnöin ja määräyksiin kovin erilaiset tarpeet on ymmärrettävästi vaikeaa. Olisiko kaavan jatkotyössä harkittava ohjauskeinojen kohdistaminen vyöhykemäisesti maakunnan eri osiin kohdistuvina?

Valtakunnallisissa alueiden käyttötavoitteissa, jotka ohjaavat maakuntakaavoitusta, Helsingin seutu on käsitelty omana erityiskysymyksenään. Voidaan ajatella, että myös seudun neljällä kaupungilla ja erityisesti Helsingillä on omia erityiskysymyksiä, joita on vaikea käsitellä koko maakuntaa koskevien samansisältöisten määräysten puitteissa. Lausunnossa yksityiskohdat onkin käsitelty siitä syystä Helsingin näkökulmasta.

Maakuntakaavaluonnoksessa keskuksia ja kauppaa koskevat määräykset tähtäävät siihen, ettei uusia seudullisia kaupan

15.05.2012

suuryksikköjä enää sijoiteta keskustojen ulkopuolelle eivätkä nykyiset voi hallitsemattomasti kasvaa. Tavoite on kannatettava, mutta tässäkin on todettava, että pääkaupunkiseudun osalta ohjauskeinojen osalta olisi harkittava erityyppisiä keinoja.

Nyt nähtävillä oleva kaavaluonnos lähinnä toteaa nykytilanteen eikä vastaa kovin pitkälle tulevaisuuden suunnittelukysymyksiin. Maakuntakaavassa tulisi esittää vahva, pitkälle ulottuva visio tai tavoite siitä, mihin seutua tulisi pitkällä aikavälillä kehittää. Nyt tällaisia kehittämispyrkimyksiä ei ole juuri näkyvissä kaavakartalla. Vaikka kaavan tavoitteissa korostetaan poikittaisia raideyhteyksiä, kaavakartan kokonaisrakenne maakunnan alueella pohjautuu selvästi vielä säteittäisiin yhteyksiin. Seudun laajenemisen osalta toivoisi selvempää periaatteellista kehitysstrategiaa esimerkiksi verkostokaupungin malliin. Samoin olisi maakuntakaavan jatkotyössä selvennettävä maaseutumaisen alueen keskus- ja kyläverkon periaatteellista laajentumisstrategiaa.

Helsingin osalta kaavaluonnosta leimaa rajoittamispyrkimys. Maakuntakaava ei saisi estää kehittämistarpeita, kuten nyt paikoin uhkaa käydä erityisesti Helsingin alueella. Luonnoksessa jätetään edelleen ratkaisematta tärkeitä yksityiskohtia, kuten esimerkiksi HELI-rata tai Malmin lentokenttä. Tilanne vaikuttaa laajasti ympäröiviin alueisiin ja hidastaa tai estää niiden kehittämisen.

Kaavakartalla esitetään hyvin yksityiskohtaisia aluerajauksia, jotka vaikeuttavat kehittämispyrkimyksiä jo lyhyellä aikavälillä. Helsingissä on lähivuosina tarpeen vaihe- tai osayleiskaavoituksella tarkistaa voimassaolevaa yleiskaavaa useissa kohdissa. Mahdolliset uudet rakentamisalueet olisivat ristiriidassa maakuntakaavan kanssa. Sen lisäksi jotkin kaavamääräykset vaikeuttavat ahtaasti tulkittuna huomattavasti esimerkiksi täydennysrakentamista ja ovat sen vuoksi kaavan pohjana olevan yhdyskuntarakenteen eheyttämistä koskevan pääperiaatteen vastaisia.

Maakuntakaavaa tulkittaessa uhkana on, että tulkinta perustuu enemmän aluevarausten ahtaisiin rajauksiin kuin laajempien tavoitteiden edistämispyrkimyksiin. Maakuntakaavan ohjausvaikutus tulisiikin perustua painokkaammin kehittämisperiaatteisiin eikä niin leimallisesti aluevarausten kautta rajoittavaan perusvireeseen.

Maakuntakaavan strategisen luonteen, seutu- ja kaupunkirakenteen ohjausvaikutuksen ja vaikuttavuuden lisääminen edellyttäne seuraavan maakuntakaavauudistuksen käynnistämistä välittömästi nyt käynnissä olevan 2.vaihemaakuntakaavakierroksen jälkeen.

Maankäytön ja liikenteen perusrakenne

Helsingin seutu on kansainvälisesti vertailtuna poikkeuksellisen laajalle levinnyt työssäkäyntialue kun se suhteutetaan alueen väestö- ja työpaikkamäärään. Merkittävä osa seudusta ja Uudenmaan maakunnasta on harvaan rakennettua. Helsingin työssäkäyntialue on verrattavissa alueelliselta laajuudeltaan Suur-Lontooseen, vaikka väestöä on vain kymmenesosa. Pääosa työpaikoista sijaitsee Helsingin kantakaupungissa. Raideyhteyksiä on suunniteltu säteittäin seudulta Helsingin keskustaan päätyviksi.

Toimipaikkojen saavutettavuus ja keskinäiset yhteydet ovat tulevaisuudessa yhä tärkeämpi tekijä kun yritykset tekevät sijoittumISRatkaisujaan. Kasautumisedusta johtuen merkittävä osa toimipaikoista sijoittuu jatkossakin seudun ydinalueelle. Ydinalueeksi voidaan nykytilanteessa lukea pääosin kaikki pääkaupunkiseudun neljä kuntaa. Johtuen kaavaprosessin osin vanhentuneista lähtökohdista suhteessa seudun kehitykseen, maakuntakaavaluonnoksen kaupunkirakenteellinen perusajatus nojautuu vahvasti vanhaan ajatukseen säteittäisten raideyhteyksien jatkamiseen Helsingin keskustasta itään, länteen ja pohjoiseen. Helsingin seutu on kuitenkin siirtymässä kaupungistumiskehityksen vaiheeseen, jossa työpaikkojen tihentymiä ja toiminnallisia ytimiä syntyy myös ydinkeskustasta riippumatta. Kun seutu laajenee, työpaikka-alueiden sisäisen saavutettavuuden merkitys koko työmarkkina-alueelta korostuu entisestään.

Toteuttamisedellytysten luominen poikittaisille raideyhteyksille on olennaisin kilpailukykytekijä, johon maakunnallisilla maankäyttöratkaisuilla voidaan vaikuttaa. Metropolialueiden kestävä ja tehokas liikkuminen perustuu pääsääntöisesti raiteisiin. Helsingin esikaupunkivyöhyke ja merkittävä osa Espoota ja Vantaata on sijaintinsa puolesta jo nyt seudullisesti ja maakunnallisesti merkityksellisintä aluetta. Alueen raideverkosto vaatii kuitenkin edelleen kehittämistä etenkin poikittaisyhteyksiensä osalta. Tehokkaan verkostokaupungin runko syntyy kun ydinalueen alakeskukset kytketään raiteilla toisiinsa. Monipuoliset ydinalueen alakeskusten väliset kytkennät luovat edellytyksiä työvoiman mahdollisimman sujuvalle liikkumiselle. Tällainen seudun ydinalueen laajentumisstrategia tarjoaa joustavan ja kustannus- sekä ekotehokkuudeltaan edullisen kehityspolun.

Raiteiden maankäyttövaikutukset ovat aivan eri luokkaa verrattuna bussirunkolinjaan. Raide mielletään pysyväksi osaksi kaupunkirakennetta. Raideliikenteen poikittaisuuden ja säteittäisyyden yhteisvaikutuksiin perustuvan verkostomaisen yhteysverkon kautta syntyy koko seudun kaupunkirakenteeseen pysyvyyttä, joka luo pitkällä tähtäimellä taloudelliset ja kestävimät puitteet tiivistäville asunto- ja toimitilarakentamiselle. Yritysten ja asukkaiden sijoittumispäätökset

15.05.2012

saavat näin selkeän ja uskottavan perustan. Poikittaisyhteyksien toteuttamisen taloudellista kannattavuutta on mahdollista parantaa maankäyttöä tehostamalla sekä sovittamalla yhteen maankäytön ja liikenteen toteuttamissuunnittelua, jonka edellytyksiä on etsitty mm. Helsingin esikaupunkien renessanssin yleissuunnitelman puitteissa.

Maakunnan säteittäisestä kaupunkirakenteesta tulisi pyrkiä kohti verkostomaista rakennetta. Poikittaiset raideyhteydet tulee merkitä maa-kuntakaavaan kohdassa "Liikenne" tarkemmin esitetyllä tavalla.

Malmin lentokentän tilanne

Malmin lentokentän tilanteen epäselvyys haittaa koillisen Helsingin kehittämismahdollisuuksia.

Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden (VAT) mukaan Malmin lentokentälle on osoitettava vaihtoehtoinen sijainti. Lentokentän korvaavien toimintojen sijoittaminen Uudellemaalle on kysymyksenä edelleen ratkaisematta. Vaihemaankuntakaavaluonnoksen valmistelu ei ole toistaiseksi luonut ratkaisulle edellytyksiä. Tältä osin maakuntakaava ei täytä VAT:n vaatimuksia.

Helsinki on jatkanut rakennuskieltoa lentokentän alueella useaan otteeseen, aina kahdeksi vuodeksi kerrallaan. Jatkuvalla epävarmuudella on alueellisia vaikutuksia, jotka heijastuvat koko Helsingin koillisen alueen ja osin Vantaankin kehittämismahdollisuuksiin. Malmi on Yleiskaava 2002:n mukainen Helsingin toinen aluekeskus. Koillisella alueella on jo nykyisellään havaittavissa kehitystä, joka ei kaikilta osin ole myönteistä. Alueella on mm. jäänyt runsaasti liiketiloja tyhjilleen. Malmin merkitys asiointipaikkana on heikentynyt, mikä heikentää yrittäjien toimintaedellytyksiä alueella. Niin ikään asuntokaavoitus on vähäistä lukuun ottamatta toteuttamisvaiheessa olevia Alppikylän ja Ormuspellon alueita, jotka suunniteltiin keskenjääneestä lentokentän yleiskaavaprosessista ainoina mahdollisina erillisinä asemakaavakohteina.

Malmin aluekeskuksen merkitystä seudullisessa kaupunkirakenteessa tulee joka tapauksessa vahvistaa uudistamalla aluetta toiminnallisesti ja täydentämällä sitä myös asuntotarjonnan vaihtoehtojen osalta. Monet keskeiset liikenteelliset ja toiminnalliset ratkaisut ovat sidoksissa nykyisen lentokenttäalueen kehittämismahdollisuuksiin eikä niitä siksi ole voitu tehdä. Pysyväisluontoisen ratkaisun löytäminen lentokentän sijoittumiselle on siksi sekä yleispiirteisen maankäytön suunnittelun että alueen kehittämismahdollisuuksien kannalta ensiarvoisen tärkeää eikä sitä voi kysymyksenä väistää. On oletettavaa, että ratkaisun edelleen lykkääntyessä kielteiset taloudelliset ja sosiaaliset aluevaikutukset pahenevat

15.05.2012

Liikenne

Raideliikenneverkko

Maakunnan tulevassa raideliikenteen yhteysverkossa tulee olla sekä rannikon suuntainen metro että säteittäiset raiteet, joita täydennetään uusilla poikittaisyhteyksillä. Näitä voivat olla Kehäradan ja Raide-Jokerin lisäksi Jokeri 2 sekä mahdollinen Östersundomin Kehä III:n työpaikkakeskittymiin kytkevä Jokeri 3.

Tärkeimmät uudet hankkeet maakunnan rautatieverkkoon ovat Pisara-rata ja Lentorata. Pisara-rata poistaa Helsingin ratapihan ja pääradan ahtaudesta aiheutuvat paikallisjunaliikenteen ongelmat, jotka heijastuvat koko maahan. Lentoradan ansiosta Pasila – Kytömaa (Kerava) välillä ei tarvita lisäraiteita, joiden sovittaminen kaupunkirakenteeseen olisi erittäin vaikeaa.

Pisara-rata tulee merkitä seuturatana. Ratojen merkinnät tunneleineen ovat osin epäjohdonmukaisia sekä luonnoksessa että poistettavien merkintöjen kartassa. Merkinnät tulisi tarkistaa.

Vuosikymmeniä sitten suunniteltu Tapanilan kautta kulkeva ja luonnoksessa esitetty Heli-rata tulee poistaa maakuntakaavasta. Yhdyskuntarakenteen tarkoituksenmukainen laajeneminen ei enää perustele Heli-rataa, vaan Lentoradalta haarautuva ja Nikkilän kautta Porvoon suuntaan kulkeva Helsinki – Pietari (HEPI) rata korvaa Heli-radan. Pisara-rata, Lentorata ja HEPI-rata on esitetty kaavaluonnoksen kartoilla ja niiden sisältyminen lopulliseen maakuntakaavaan on erittäin tärkeää. Myös muut luonnoksen radat Heli-rataa lukuun ottamatta ovat tärkeitä.

Vaikka maakuntakaavan luonnoksen selostuksessa korostetaan poikittaisyhteyksien merkitystä, ei siinä oteta vahvasti kantaa yhteyksien raiteistamiseen. HLJ-suunnitelmaankin sisällytetyt pikaraitiotiet Raide-Jokeri ja Tiederatikka (Otaniemi - Pasila - Viikki) eivät nouse luonnoksessa esille maakunnallisesti tärkeinä raideratkaisuihin. Ne tulee merkitä maakuntakaavaan.

Metromerkintä Helsinginniemen poikki on muuttunut liikennetunnelista seuturadaksi kaavaluonnoksessa. Merkintä puuttuu kumottavien merkintöjen kartalta.

Tie- ja katuverkko

Tärkeitä tieverkon kehittämishankkeita ovat mm. Hakamäentien jatkeet länteen ja itään sekä Kehä II:n jatke Turuntieltä Hämeenlinnanväylälle. On hyvä, että ne on merkitty kaavaan.

15.05.2012

Kaavaluonnoksen kartalla esitetty Helsingin keskustatunneli on syytä säilyttää lopullisessakin kaavassa tulevaisuuden mahdollisuutena.

Taajamatoimintojen alueet

Kilpailukyvyyn vahvistaminen, liikkumistarpeen vähentäminen, kattavan joukkoliikenteen mahdollistaminen ja niiden kautta päästöjen vähentäminen edellyttävät tiivistä ja eheää yhdyskuntarakennetta ja hallittua kasvua taajamarakenteen ulkopuolella. Erityinen huomio tulee kiinnittää raideliikenteen asemien ympäristöihin ja liikenteellisiin solmukohtiin. Helsingin kaupungin osalta voidaan todeta, että kaupunkirakenteen tiivistäminen on kestävän kaupunkirakentamisen periaatteiden mukaista. Kaupunginhallitus korostaa, että Helsingin kaupunkirakennetta kaavoitettaessa ja tiivistettäessä on turvattava lähiviher- ja virkistysalueiden verkosto.

Asunto-, palvelu- ja työpaikkarakentamiseen sekä mm. liikenne- ja yhdyskuntatekniseen huoltoon tarkoitettujen alueiden lisäksi, taajamatoimintojen alue-merkintä sisältää ulkoilureitit, pyöräily- ja jalankulkureitit, paikalliset suojelualueet sekä virkistys- ja puistoalueet. Silti kaavaluonnokseen on merkitty luonteeltaan selvästi paikallisia viheralueita erillisellä virkistysalue-merkinnällä.

Osin edellä olevasta johtuu, että maakuntakaavaluonnoksessa on Helsingin osalta liian yksityiskohtaisia taajamatoimintojen aluerajauksia, kun ottaa huomioon määräyksen sisällön, joka mahdollistaa mittavienkin puistoalueiden rakentamisen tai viheralueiden säilymisen taajama-alueen sisällä. Tämä rajoittaa täydennysrakentamista ja paikoin mahdollisuuksia muuttaa voimassa olevaa yleiskaavaa tarpeellisella ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

Helsingin alueella tuleekin kaikki ne viheralueet, joilla ei ole seudullista merkitystä, merkitä taajamatoimintojen alueeksi, riippumatta siitä, mihin käyttötarkoitukseen alueet yksityiskohtaisessa kaavoituksessa osoitetaan. Alueilla voi tapauskohtaisesti olla viheryhteystarve-merkintä.

Vuosaaren puolella Ramsinniemi ja Meri-Rastila tulee myös merkitä taajamatoimintojen alueeksi, jolla on viheryhteystarve-merkintä. Esimerkiksi Meri-Rastilassa kaavaluonnoksessa esitetty rajausta lähenee detaljikaavoituksen tasoa. Rajausta ei myöskään ole järkevä, kun otetaan huomioon tähänastisessa tarkemmassa suunnittelussa hankittu tieto.

Munkkivuoren alueelle merkittyä taajamatoimintojen aluetta tulee laajentaa tai merkitä koko Munkkivuori taajamatoimintojen alueeksi. Yleiskaava 2002:ssa rakentamisalue on jo nykyisellään maakuntakaavaluonnoksen aluerajausta laajempi.

15.05.2012

Puotilan venesataman alueelle tulee alustavien suunnitelmien mukaan merkittävästi uutta rakentamista ja venesatamaa kehitetään. Maakuntakaavan taajamatoimintojen alue tulee laajentaa Vuosaaren siltaan saakka.

Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto on aloittanut Vartiosaaren osayleiskaavan laatimisen. Tavoitteena on selvittää alueen käyttöä sekä asumiseen että virkistykseen. Alue sijaitsee Itä-Helsingin asuinalueiden keskellä.

Vartiosaari on luonnoksessa merkitty valkoiseksi alueeksi. Valkoisen alueen suunnittelumääräyksen mukaan "Helsingin seudulla tulee alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa edistää alueelle suuntautuvan rakentamisen ohjaamista taajamatoimintojen alueille ja kyläkeskuksiin." Vartiosaari tulee merkitä maakuntakaavaan selvitysalueeksi. Samalla tavalla myös Kivinokka tulee merkitä selvitysalueeksi.

Seudullisesta näkökulmasta kaikkien edellä mainittujen osalta kyseessä on ensisijaisesti tiivistyvän taajamarakenteen alue virkistysyhteyksineen.

Samalla kaupunginhallitus toteaa, että kaupungin näkökulmasta viher- ja virkistysalueilla on tärkeä merkitys ihmisten hyvinvoinnin, kaupunkiluonnon ja ekosysteemipalvelujen kannalta. Asukkaat arvostavat ja pitävät asuinalueidensa viher- ja virkistysalueita osana hyvää kotikaupunkia. Väestön ja liikenteen määrän kasvu sekä ilmastonmuutos korostavat lähiviher- ja virkistysalueiden merkitystä.

Taajamatoimintojen alueen suunnittelumääräyksen mukaan alueen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa on otettava huomioon tulvariskialueet. Lause on turha ja sitä ei tarvitse kirjata määräykseksi, sillä tulvariskilain toimeenpano ja valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden määräykset riittävät kuntakaavoituksen ohjaamiseen.

Viheralueet ja viheryhteystarve

Osin kaavan esitystavasta johtuen valtakunnallisesti tärkeä viheralueverkosto on kokonaisuutena huonosti hahmotettavissa kaavakartalla.

Viheryhteystarve -merkinnän kuvausta ja suunnittelumääräystä tulisi tarkistaa. Määräyksen mukaan taajama-alueella kaikki virkistykseen soveltuvat rakentamattomat alueet varataan yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa mahdollisuuksien mukaan virkistyskäyttöön. Tämä ei tiivistävässä kaupunkirakenteessa ole tarkoituksenmukaista, koska näin ehdottomana se voisi estää kokonaan täydennysrakentamisen. On vaikea osoittaa, ettei jokin vapaa viheralue kelpaa virkistykseen.

15.05.2012

Merkinnän selitystä tulisi myös laajentaa. Sen tulisi joissain tapauksissa mahdollistaa myös pelkästään virkistysyhteystarve. Varsinkin ranta-alueilla ei aina ole kyse viheryhteystestä vaan virkistysyhteystestä.

Keskustatoimintojen alueet

Vaihemaakuntakaavan luonnoksessa valtakunnan keskuksen alue on laajentunut Kalasatamaan sekä aikaisempaa hieman laajempaan vyöhykkeenä Länsisatamaan, mikä onkin näiden alueiden suunnittelun tavoitteena Helsingissä. Kalasatamaa ja Länsisatamaa suunnitellaan keskusta-alueen laajentumina kaupallisine palveluineen.

Kuitenkin maakuntakaavan suunnittelutarkkuuden ja strategisen aseman vuoksi olisi keskustatoimintojen alueeksi (valtakunnan keskus) merkittyä aluetta laajennettava suurpiirteisemmin koko Helsinginniemen kattavaksi. Tämä olisi luontevaa ja tarkoituksenmukaista valtakunnan keskeisimmän alueen kehittämiselle eläväksi, elinvoimaiseksi ja monipuoliseksi keskuksesi joustavasti ja vastaisen kehityksen vaatimusten mukaan.

Valtakunnan keskuksen osalta suunnittelumääräyksissä ei aiota osoittaa kaupan enimmäismitoitusta, mikä on perusteltua. Sen sijaan alakeskusten suunnittelumääräykseen on alustavasti kirjattu ajatus kaupan kerrosalan enimmäismitoituksesta. Vähittäiskaupan enimmäismitoituksen osoittamisen tarve ja määrä keskusluokittain tullaan arvioimaan kaavaehdotusvaiheessa. Helsingin alakeskuksia kaavaluonnoksessa ovat Itäkeskus, Malmi, Munkkivuori, Kannelmäki, Viikki, Kontula, Vuosaari, Herttoniemi sekä Östersundom uutena alakeskuksena.

Koska tavoitteena on vahvistaa alakeskuksia ja koska Helsingin alakeskuksilla ei ole sanottavaa merkitystä kaupan palveluverkolle Helsingin ulkopuolella, alakeskusten enimmäismitoituksen on oltava riittävän väljä tai enimmäismääräykset tulee poistaa kokonaan. Helsingin alakeskukset ovat kaupallisesti, väestömäärältään sekä tulevaisuuden potentiaaleina hyvin erikokoisia. Alakeskusten väliset erot myös muualla pääkaupunkiseudulla ovat suuria. Lisäksi koko vähittäiskaupan enimmäismitoitusta on vaikea määritellä tai seurata, koska tietoja olemassa olevasta erikoiskaupan kerrosalasta ei ole saatavilla ja ne perustuvat erilaisiin epävarmoihin arvioihin. Lisäksi liiketilat voivat olla muiden palveluiden tai yritysten käytössä, tai muuttua sellaisiksi, joita ei lueta kuuluvaksi vähittäiskauppaan ja joita kauppaa koskeva lainsäädäntö ei koske.

Keskustatoimintojen alueiden kaupan kokonaismitoitus ylipäänsä on ristiriitainen sen tavoitteen kanssa, että kaupan palvelut pyritään ensisijaisesti sijoittamaan keskustatoimintojen alueelle.

15.05.2012

Myös merkitykseltään seudullisen vähittäiskaupan suuryksiköiden alueisiin on alustavasti kirjattu ajatus enimmäismitoituksesta, mutta näiden alueiden osalta enimmäismitoitus koskiksi vähittäiskaupan suuryksiköitä. Keskustatoimintojen ulkopuolisten, merkitykseltään seudullisten suuryksikkö -alueiden vähittäiskaupan enimmäismitoituksella olisi enemmän merkitystä kaupallisten palvelujen kestäväan rakenteeseen sekä keskusta-alueiden elävänä säilymiseen kuin keskusta-alueiden enimmäismitoituksella. Kuitenkin näiden alueiden mitoitus koskevat samat ongelmat kuin edellä luetellut keskustatoimintojen alueita koskevat huomiot, eli merkintöjä koskevien alueiden rajaaminen mahdolliselle mitoitukselle, jo lähtökohtaisesti eri kokoluokat kaupallisten palvelujen osalta sekä tiedon puutteellisuus olemassa olevasta kaupan kerroksalasta. Näistä syistä johtuen seudullisten vähittäiskaupan suuryksiköiden merkitseminen kohdemerkintänä ja niiden mitoittaminen suuryksiköiden osalta vaikuttaa toimimattomalta.

Seudulliset suuryksiköt

Merkitykseltään paikallinen vähittäiskaupan suuryksikkö, joka ei laatunsa puolesta sovellu keskustatoimintojen alueelle, on pääkaupunkiseudun kunnissa maakuntakaavaluonnoksessa määritelty olevan kooltaan alle 30 000 k-m², jollei selvitysten perusteella erityisesti muuta osoiteta. Muiden kaupan laatujen seudullisuus määritellään luonnoksen mukaan vaikutustensa kautta.

Terminä "sellainen vähittäiskaupan suuryksikkö, joka ei laatunsa puolesta sovellu keskustatoimintojen alueelle" on monitulkintainen ja voi johtaa hyvin erilaisiin käytäntöihin maakunnan eri alueilla. Termiä olisi hyvä tarkentaa, viitataan esimerkiksi toimialaan, valikoiman laajuuteen, tuotteiden laatuun, kokoon tai johonkin muuhun.

Helsingissä merkitykseltään seudullisen vähittäiskaupan suuryksikön uudet kaavamerkinnot on sijoitettu Herttoniemeen ja Konalaan. Kaavaluonnoksesta ei käy ilmi, viittaavatko merkinnot olemassa oleviin myymälöihin kokonsa perusteella, mahdollisiin todettuihin seudullisiin vaikutuksiin vai tuleviin mahdollisuuksiin ja kaavallisiin valmiuksiin.

Merkitykseltään seudullisen vähittäiskaupan suuryksikön merkintöjä tulee tarkastaa. Herttoniemen tai Konalan keskustatoimintojen ulkopuolisilla alueilla ei ole yli 30 000 k-m²:n vähittäiskaupan suuryksiköitä tai tämän kokoluokan Ympäristöministeriön tarkoittamia myymäläkeskittymiä. Merkinnot esitetyissä kohteissa eivät ole tarpeen. Sen sijaan Helsingin Roihupellon tilaa vaativan erikoistavaran kaupat sekä kaavalliset valmiudet edellyttäisivät kokonsa puolesta tämän merkinnän, ellei vaikutuksia ole todettu paikallisiksi. Kohdemerkintänä jää epäselväksi, mihin alueeseen kokonaisuutena merkillä viitataan

15.05.2012

eikä suuryksiköiden enimmäismitoitusta tästä syystä ole mahdollista esittää.

Energiahuollon alue (EN)

Vuosaassa on uusi EN merkintä, joka sijaitsee maakuntakaavassa ja Helsingin asemakaavoissa energiahuollolle varatun alueen ulkopuolella. Merkintä on Vuosaaren C- laitoksen kivihiilivarasto. Varsinaista C- voimalaa suunnitellaan energiamerkinnän sisäpuolelle. Hanasaassa voimaan jäävät vanhat maakuntakaavan merkinnät.

Kaupunginhallituksen mielestä lause: "Kohdemerkinnällä osoitetun alueen tarkka sijainti ja laajuus määritetään yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa." tulee merkinnän selityksen sijasta merkitä suunnittelumääräykseksi.

Vesihuolto

Maakuntakaavaan tulee merkitä pitkän tähtäimen suunnitelmissa oleva Pitkäkosken vesilaitos nro 2. Kyseessä on maanalaisessa yleiskaavasta vahvistamatta jätetty Pitkäkosken vesilaitoksen laajentaminen Keskuspuiston alueella. Se palvelee seudullista vesihuoltoa.

Melualueet

Kaupunginhallitus näkee ongelmallisena melualueiden merkitsemisen kaavaan. Lento- ja ampumamelu tulee ottaa joka tapauksessa huomioon kuntakaavoituksessa. Sama koskee myös muita toimintoja, joiden melualueita kaavassa ei ole päätetty esittää. Kaavassa esitetyt lento- ja ampumamelua koskeva ajantasainen tieto on saatavissa toiminnanharjoittajilta esimerkiksi ympäristölupaprosessin yhteydessä. Näennäisesti tarkkojen melualueiden esittäminen ja alati korjaaminen maakuntakaavassa ei luo tarkoituksenmukaista ohjausvaikutusta kuntakaavoitukselle. Kaupunginhallitus esittää melualueiden poistamista maakuntakaavasta.

Rakentaminen tulee pääkaupunkiseudulla edelleen vilkastumaan. Rakentamisen vaatimien maa-ainosalueiden ottoaikkojen ja vaikeasti hyödynnettävien maa-ainesten seudulliset sijoituspaikat tulee osoittaa maakuntakaavassa. Se on tärkeää sekä massaliikenteen hallinnan että ympäristövaikutusten kannalta.

Lisäksi kaupunginhallitus ilmoittaa, että kaupungin liikuntavirasto on teettänyt Helsingin seudun ampumarata-alueiden kehittämisen esiselvitys –nimisen selvityksen, joka tulisi ottaa huomioon maakuntakaavan jatkovalmistelussa.

Kaavan esitystapa

Postiosoite
PL 4800
00099 Helsingin kaupunki
liikuntavirasto@hel.fi

Käyntiosoite
Paavo Nurmen kuja 1 C
Helsinki 00250
www.hel.fi/liikunta

Puhelin
+358 9 310 8771
Faksi
+358 9 310 87770

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI0680001200062637
Alvnro
FI02012566

15.05.2012

Kaupunginhallitus toteaa, että kaavaluonnoksen esitystapa, jossa voimaan jäävät nykyiset kaavamerkinnot jäävät osin uusien merkintöjen alle piiloon, on erittäin vaikealukuinen. Kokonaiskuvan saamiseksi on rinnakkain luettava voimassa olevaa 1. vaihemaakuntakaavaa, kumottavia merkintöjä koskevaa kaavakarttaa sekä uutta kaavaluonnosta. Lopputulos on tästä syystä paikoin epäselvä ja tulkinta voi jäädä osin ristiriitaiseksi.

Muutokset kaavaluonnokseen

Kaupunginhallitus esittää, että Uudenmaan 2. maakuntakaavan luonnokseen tehdään seuraavat muutokset tai tarkennukset:

- Poikittaiset raideyhteydet, erityisesti raidejokerit ja tiederatikka tulee merkitä maakuntakaavaan.
- Tapanilan kautta kulkeva Heli-ratavaraus tulee poistaa maakunta-kaavasta.
- Pisara-rata tulee merkitä seuturatana ja muutoinkin ratojen merkinnät tulee johdonmukaistaa sekä kaavaluonnoksessa että poistettavien merkintöjen kartassa.
- Malmin lentokentälle tulee osoittaa vaihtoehtoinen sijainti.
- Helsingin alueella vain ne viheralueet, joilla on seudullista merkitystä, merkitään viheralueiksi.
- Vartiosaari ja Kivinokka tulee merkitä selvitysalueiksi.
- Puotilanranta tulee merkitä taajamatoimintojen alueeksi Vuosaaren siltaan saakka.
- Viheryhteystarve -merkinnän selitystä tulee tarkistaa siten, että myös pelkkä virkistysyhteys on joissain kohdin mahdollinen. Määräyksestä tulee poistaa lauseen loppuosa, jossa todetaan, että virkistykseen soveltuvat rakentamattomat alueet varataan yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa mahdollisuuksien mukaan virkistyskäyttöön.
- Taajamatoimintojen alueella tulvariskejä koskeva suunnittelumääräys tulee poistaa.
- Helsingin pääkeskuksen aluetta tulee laajentaa.
- Helsingin alakeskuksia koskeva kaupan enimmäismitoitus merkitään väljästi tai poistetaan kokonaan.
- Merkitykseltään seudullisen vähittäiskaupan suuryksikön merkintöjä tulee tarkistaa Herttoniemessä ja Konalassa siten, että Konalasta merkki poistetaan ja Herttoniemestä siirretään Roihupeltoon.
- Energiahuollon alueita koskeva lause: "kohdemerkinnällä osoitetun alueen tarkka sijainti ja laajuus määritetään yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa" tulee merkinnän selityksen sijasta merkitä suunnittelumääräykseksi.
- Pitkäkosken vesilaitos nro 2 tulee merkitä maakuntakaavaan.

15.05.2012

- Melualueet tulee poistaa maakuntakaavasta.
- Seudulliset maa-ainesten ottopaikat ja vaikeasti hyödynnettävien maa-ainesten sijoituspaikat tulee merkitä maakuntakaavaan.

Kaupunginhallitus toteaa lopuksi, että lyhyen ja pääosin kesäaikaan sijoittuneen lausuntoajan vuoksi kaikkia eri lautakuntien ja virastojen näkökohtia ei ole voitu ottaa huomioon kaupungin lausunnon valmistelussa. Tämän vuoksi kaupunginhallitus varaa mahdollisuuden täydentää lausuntoa myöhemmin.

Käsittely

05.09.2011 Ehdotuksen mukaan

Esteelliset: Bryggare Arto, Moisio Elina, Oker-Blom Jan

Vastaehdotus:

Ylikahri Ville: Esitän seuraavan vastaehdotuksen:

Poistetaan lause:

Kaavaluonnoksen kartalla esitetty Helsingin keskustatunneli on syytä säilyttää lopullisessakin kaavassa tulevaisuuden mahdollisuutena.

Kannattajat: Puoskari Mari

Vastaehdotus:

Ylikahri Ville: Esitän seuraavan vastaehdotuksen:

Poistetaan kappale:

Helsingin alueella tuleekin kaikki ne viheralueet, joilla ei ole seudullista merkitystä, merkitä taajamatoimintojen alueeksi, riippumatta siitä, mihin käyttötarkoitukseen alueet yksityiskohtaisessa kaavoituksessa osoitetaan. Alueilla voi tapauskohtaisesti olla viheryhteystarve-merkintä.

Poistetaan koko seuraava kappale:

Viheralueet ja viheryhteystarve

Osin kaavan esitystavasta johtuen valtakunnallisesti tärkeä viheralueverkosto on kokonaisuutena huonosti hahmotettavissa kaavakartalla. Viheryhteystarve -merkinnän kuvausta ja suunnittelumääräystä tulisi tarkistaa. Määräyksen mukaan taajama-alueella kaikki virkistykseen soveltuvat rakentamattomat alueet varataan yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa mahdollisuuksien mukaan virkistyskäyttöön. Tämä ei tiivistyvässä kaupunkirakenteessa ole tarkoituksenmukaista, koska näin ehdottomana se voisi estää kokonaan täydennysrakentamisen. On vaikea osoittaa, ettei jokin vapaa viheralue kelpaa virkistykseen. Merkinnän selitystä tulisi myös

laajentaa. Sen tulisi joissain tapauksissa mahdollistaa myös pelkästään virkistysyhteystarve. Varsinkin ranta-alueilla ei aina ole kyse viheryhteystydestä vaan virkistysyhteystydestä.

Kappaleesta Melualueet:

Poistetaan seuraavat lauseet: Kaupunginhallitus näkee ongelmallisena melualueiden merkitsemisen kaavaan....

Näennäisesti tarkkojen melualueiden esittäminen ja alati korjaaminen maakuntakaavassa ei luo tarkoituksenmukaista ohjausvaikutusta kuntakaavoitukselle. Kaupunginhallitus esittää melualueiden poistamista maakuntakaavasta.

Vastaavat poistetaan listauksesta: Muutokset kaavaluonnokseen poistetaan:

- Helsingin alueella vain ne viheralueet, joilla on seudullista merkitystä, merkitään viheralueiksi.

- Viheryhteystarve -merkinnän selitystä tulee tarkistaa siten, että myös pelkkä virkistysyhteys on joissain kohdin mahdollinen.

Määräyksestä tulee poistaa lauseen loppuosa, jossa todetaan, että virkistykseen soveltuvat rakentamattomat alueet varataan yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa mahdollisuuksien mukaan virkistyskäyttöön.

- Melualueet tulee poistaa maakuntakaavasta

Kannattajat: Puoskari Mari

Vastaehdotus:

Ojala Outi: Esitän seuraavan vastaehdotuksen: Lisäksi Helsingin kaupunki kehottaa lisäämään kaavaan Tallinnan juna-lauttayhteyden.

Kannattajat: Puoskari Mari

1. Äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Esitän seuraavan vastaehdotuksen: Lisäksi Helsingin kaupunki kehottaa lisäämään kaavaan Tallinnan juna-lauttayhteyden.

Jaa-äännet: 7

Sirpa Asko-Seljavaara, Juha Hakola, Jussi Halla-aho, Lasse Männistö, Osku Pajamäki, Risto Rautava, Laura Rissanen

Ei-äännet: 6

Kimmo Helistö, Sanna Hellström, Timo Kontio, Outi Ojala, Mari Puoskari, Ville Ylikahri

Tyhjä-äännet: 0

15.05.2012

Poissa-äännet: 2

Arto Bryggare, Jan Oker-Blom

2. Äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Esitän seuraavan vastaehdotuksen: Poistetaan lause:
Kaavaluonnoksen kartalla esitetty Helsingin keskustatunneli on syytä
säilyttää lopullisessakin kaavassa tulevaisuuden mahdollisuutena.

Jaa-äännet: 8

Sirpa Asko-Seljavaara, Juha Hakola, Jussi Halla-aho, Timo Kontio,
Lasse Männistö, Osku Pajamäki, Risto Rautava, Laura Rissanen

Ei-äännet: 5

Kimmo Helistö, Sanna Hellström, Outi Ojala, Mari Puoskari, Ville
Ylikahri

Tyhjä-äännet: 0

Poissa-äännet: 2

Arto Bryggare, Jan Oker-Blom

3. Äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Esitän seuraavan vastaehdotuksen: Poistetaan kappale:
Helsingin alueella tulee kaikki ne viheralueet, joilla ei ole seudullista
merkitystä, merkitä taajamatoimintojen alueeksi, riippumatta siitä, mihin
käyttötarkoitukseen alueet yksityiskohtaisessa kaavoituksessa
osoitetaan. Alueilla voi tapauskohtaisesti olla viheryhteystarve-
merkintä.

Poistetaan koko seuraava kappale:

Viheralueet ja viheryhteystarve

Osin kaavan esitystavasta johtuen valtakunnallisesti tärkeä viheralue-
verkosto on kokonaisuutena huonosti hahmotettavissa kaavakartalla.
Viheryhteystarve -merkinnän kuvausta ja
suunnittelumääräystä tulisi tarkistaa. Määräyksen mukaan taajama-
alueella kaikki virkistykseen soveltuvat rakentamattomat alueet
varataan yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa mahdollisuuksien
mukaan virkistyskäyttöön. Tämä ei tiivistyvässä kaupunkirakenteessa
ole tarkoituksenmukaista, koska näin ehdottomana se voisi estää
kokonaan täydennysrakentamisen. On vaikea osoittaa, ettei jokin
vapaa viheralue kelpaa virkistykseen. Merkinnän selitystä tulisi myös

15.05.2012

laajentaa. Sen tulisi joissain tapauksissa mahdollistaa myös pelkästään virkistysyhteystarve. Varsinkin ranta-alueilla ei aina ole kyse viheryhteystydestä vaan virkistysyhteystydestä.

Kappaleesta Melualueet:

Poistetaan seuraavat lauseet: Kaupunginhallitus näkee ongelmallisena melualueiden merkitsemisen kaavaan....

Näennäisesti tarkkojen melualueiden esittäminen ja alati korjaaminen maakuntakaavassa ei luo tarkoituksenmukaista ohjausvaikutusta kuntakaavoitukselle. Kaupunginhallitus esittää melualueiden poistamista maakuntakaavasta. Vastaavat poistetaan listauksesta: Muutokset kaavaluonnokseen

poistetaan:

- Helsingin alueella vain ne viheralueet, joilla on seudullista merkitystä, merkitään viheralueiksi.

- Viheryhteystarve -merkinnän selitystä tulee tarkistaa siten, että myös pelkkä virkistysyhteys on joissain kohdin mahdollinen.

Määräyksestä tulee poistaa lauseen loppuosa, jossa todetaan, että virkistykseen soveltuvat rakentamattomat alueet varataan yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa mahdollisuuksien mukaan virkistyskäyttöön.

- Melualueet tulee poistaa maakuntakaavasta

Jaa-äännet: 8

Sirpa Asko-Seljavaara, Juha Hakola, Jussi Halla-aho, Timo Kontio, Lasse Männistö, Osku Pajamäki, Risto Rautava, Laura Rissanen

Ei-äännet: 5

Kimmo Helistö, Sanna Hellström, Outi Ojala, Mari Puoskari, Ville Ylikahri

Tyhjä-äännet: 0

Poissa-äännet: 2

Arto Bryggare, Jan Oker-Blom

29.08.2011 Pöydälle

Esittelijä

apulaiskaupunginjohtaja
Hannu Penttilä

Lisätiedot

Tanja Sippola-Alho, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36024
tanja.sippola-alho(a)hel.fi

Yleisten töiden lautakunta 16.08.2011 § 428

15.05.2012

HEL 2011-000144 T 10 03 00

HKR 2011-794

Päätös

Yleisten töiden lautakunta päätti antaa kaupunginhallitukselle esityksen mukaisen lausunnon.

Alue- ja yhdyskuntarakenteen eheyttäminen

Maakuntakaavan teemoista ensimmäinen on alue- ja yhdyskuntarakenteen eheyttäminen.

Kaavaluonnoksessa korostuu alue- ja yhdyskuntarakenteen kehittäminen kestäväällä tavalla hyödyntämällä ensisijaisesti olemassa olevaa infrastruktuuria. Nykyisiä taajamia etenkin joukkoliikenneyhteyksien varrella tiivistetään ja lisärakentaminen ohjataan liikkumisesta aiheutuvien päästöjen kannalta parhaille liikkumisvyöhykkeille. Maankäytöllisillä ratkaisulla tuetaan julkista ja kevyttä liikennettä. Riittävä ja hyvin saavutettava virkistysalueverkosto ja toimiva ekologinen verkosto turvataan osana yhdyskuntarakennetta.

Kaavaluonnoksessa esitetään uudella liikenteen yhteystarvemerkinnällä mm. Helsingin alueella Laajasalon raideyhteyttä. Merkinnän sijainti on ohjeellinen ja kuten kaavaselostuksessa todetaan, kohteen suunnittelu on kesken.

Rakennusvirasto painottaa seudullisuuden ja yhteyksien jatkumisen tärkeyttä yli kaupunki- ja kuntarajojen. Kaupunkien tiivistyessä on turvattava jatkuvat ja riittävät viheralueet, jotka ovat myös ekologisesti tärkeitä. Erityisesti uusilla suunnitteilla olevilla alueilla, kuten Östersundom, tulisi korostaa seudullisia viheryhteyksiä kattavan ja risteävän viheralueverkon aikaan saamiseksi. Vaihemaakuntakaavassa ei ole syytä määritellä mm. Meri-Rastilan, Rastilan ja Kivinokan maankäyttöä uusiksi.

Rakennusvirasto rakentaa uusia liikenneväyliä, viheralueita ja julkisia tiloja aikanaan asemakaavan mukaisesti. Rakennusvirasto huolehtii oikea-aikaisilla toimenpiteillä osaltaan toimivista liikenne-, viher- ja virkistysalueverkostoista. Katu- ja puisto-osaston valmistelemat aluesuunnitelmat kartoittavat asemakaavoitettujen katu- ja puistoalueiden peruskorjaus- ja kunnostustarvetta. Rakennusviraston laatimat luonnonhoidon suunnitelmat ja rantaohjelma ohjaavat viher- ja ranta-alueiden hoito- ja kehittämistyötä.

Liityntäpysäköinnissä painopiste on pääkaupunkiseudun ydinalueen ulkopuolella. Östersundomiin on kaavaluonnoksessa esitetty yksi liityntäpysäköinnin alue, joka on tarpeellinen.

Liityntäpysäköintipaikkojen lukumäärä ja sijainti täsmentyy kaavaprosessin edetessä.

Rakennusvirasto on antanut erillisen lausunnon Helsingin kaupunkisuunnitteluvirastolle Östersundomin yhteisestä yleiskaavaluonnoksesta kesäkuussa 2011. Lausunnossa on otettu kantaa valittavaan raideliikennetarkistukseen, kaupunkirakenteen ja eri toimintojen, kuten eri liikennemuotojen omien liikenneväylien vaatimiin realistisiin tilavarauksiin, talvikunnossapidon haasteisiin (mm. lumen välivarastointi- ja vastaanottopaikat), hulevesien käsittelyyn ja tulvareitteihin strategisella tasolla, ylijäämämassojen vastaanottopaikan sijoittamiseen sekä viheryhteyksien ja suojelualueiden säilyttämiseen. Östersundomin osalta asiat huomioitaneen myös maakuntakaavassa, jota valmistellaan yhteistyössä Östersundomin yhteisen yleiskaavan kanssa. Östersundomin ratkaisut täsmentyvät tietojen täydentyessä kuntien yhteisessä osayleiskaavaprosessissa.

Metropolialueen kilpailukyyn vahvistaminen

Kaavaluonnoksessa esitetty toinen merkittävä teema on metropolialueen kilpailukyyn vahvistaminen. Valtakunnallisten ja kansainvälisten liikenneyhteyksien toimivuutta parannetaan varautumalla uusien raideyhteyksien toteuttamiseen Helsingistä Turun ja Pietarin suuntiin. Säteittäisten liikenneyhteyksien lisäksi kehitetään poikittaisia liikenneyhteyksiä.

Rakennusvirasto pyrkii edistämään näitä tavoitteita osallistumalla aktiivisesti kaavoituksen eri vaiheisiin.

Uusi Porvoontie eli maantie 170 on kaavaluonnoksessa merkitty seututie tai pääkatu -merkinnällä. Östersundomin alueella tulee tarkemman kaavoituksen yhteydessä selvittää jätetäänkö maantie Liikenneviraston hallintaan vai muutetaanko se kaduksi. Selvitysten mukaan maantien 170 odotettu liikennemäärä on tulevaisuudessa jopa 40 000 ajoneuvoa vuorokaudessa, joten molemmat vaihtoehdot on hyvä pitää auki.

Kaavaluonnoksessa osoitetaan liikenteen yhteystarve Helsingin edustalta Tallinnaan. Tavoitteena on kilpailukyyn ja liikennepalveluiden parantaminen myös Baltian maiden kautta Keski- ja Etelä-Eurooppaan. Rakennusvirastolla on aktiivinen rooli mm. Hernesaaren satamiin saapuvien risteilymatkustajien ohjaamisessa ja opastamisessa keskustaan. Rakennusvirasto pyrkii toteuttamaan hyvää elinympäristöä myös rakennettavien alueiden väliaikaisen käytön ajaksi.

Pisara-rata on osoitettu kaavaluonnoksessa ohjeellisena linjauksena. Radalla on erittäin suuri vaikutus valtakunnallisen ja maakunnallisen

15.05.2012

liikennejärjestelmän toimivuuteen. Pisara yhdistää Pasilan liikenneterminaalin Helsingin kantakaupunkiin uudella ratayhteydellä. Rakennusvirasto on antanut erillisen lausunnon Liikennevirastolle Pisaran vaihtoehtolinjauksista keväällä 2011.

Nopeana ratayhteytenä Helsingistä itään on tutkittu kahta päävaihtoehtoa, joista toinen kulkee Helsinki-Vantaan lentoaseman ja toinen Tapanilan kautta rannikkoa myötäillen. Päävaihtoehdot jakautuvat vielä tahoillaan alavaihtoehdoiksi. Lentoaseman kautta kulkeva yhteys vapauttaa pääradan kapasiteettia, mutta edellyttää Pisaran ja Lentoradan rakentamista. Helsingin osalta linjaus kulkee maan alla. Toinen päävaihtoehto eli Tapanilan kautta kulkeva raideyhteys edellyttää Pisaran ja Pasila-Tapanila välin viidennen raideyhteyden toteuttamisen. Yhteys kulkee Helsingin alueella sekä tunnelissa että maanpäällä. Helsingin näkökulmasta Östersundomin alue on lähtökohtaisesti suunniteltu metropainotteisesti. Alueen tehokas käyttöönotto edellyttää raideliikenneneratkaisun toteuttamisen yhdessä alueen rakentamisen kanssa. Jos Tapanilan ratayhteys olisi toteutettavissa verrattain nopeasti, olisi se kokonaisuutena edullisin koko itärannikkoa palveleva raideliikenneneratkaisu. Jos ratayhteys ei ole nopeasti rakennettavissa, palvelee metro Östersundomin aluetta paremmin. Tällöin Tapanilan ratayhteys on tietystä miehestä päällekkäinen metrolinjauksen kanssa ja ratkaisut saattavat osittain syödä toistensa kannattavuutta. Tällöin lentoaseman kautta kulkeva itäratayhteys voisi toimia itäpuolen alue- ja yhdyskuntarakenteen kehittämisen näkökulmasta tehokkaammin.

Kaupan palveluverkko osaksi yhdyskuntarakennetta

Kolmas pääteema kaavaluonnoksessa on kaupan palveluverkon sitominen osaksi yhdyskuntarakennetta. Helsingin alueelle on esitetty uusien vähittäiskaupan suuryksiköiden sijoittuminen Östersundomiin, Hettoniemeen ja Kehä I:n ja Vihdintien varteen. Olemassa olevia kauppakeskittymiä on tarkoituksenmukaista tiivistää ja laajentaa ja uusia keskuksia sijoittaa keskustatoimintojen alueelle hyvien julkisten ja kevyen liikenteen yhteyksien varrelle.

Kylien ja muun hajarakentamisen ohjaaminen

Kaavaluonnoksen neljäntenä pääteemana mainittu kylien ja hajarakentamisen ohjaaminen korostuu kaavaselostuksen mukaan erityisesti Helsingin seudulla. Maakuntakaavassa annetaan suunnittelumääräyksiä, joilla rakentamista pyritään ohjaamaan kyliin. Kaavaluonnoksessa Helsingin seudulle ei ole määritetty yhtään yhdyskuntarakenteen kannalta merkittävää kylää.

Muut teemat

15.05.2012

Lisäksi kaavaluonnoksessa on käsitelty mm. energiaverkkoa ja siirtoviemäriä.

Rakentamisessa on siirrytty kestävään elinkaariajatteluun; uusiutuvien energiamuotojen käytön lisäämiseen ja energian säästämiseen. Voimassaoleva yleiskaava 2002 mahdollistaa tuulivoimaloiden rakentamisen merelle myös Helsingin edustalle. Tuulivoiman hyödyntämisen tutkiminen laajemmin ja esittäminen maakuntakaavassa olisi toivottavaa alue- ja yhdyskuntarakenteen kokonaiskuvan tarkastelua varten.

Teleliikenteen tarvitsemat telemastoalueiden määrät lisääntynevät tulevaisuudessa. Kantavuusalueiden verkkotarkastelu olisi hyvä esittää maakuntakaavan edellyttämällä tarkkuudella myös maakuntakaavassa ja varata mahdollisesti myös ohjeellisia alueita telemastoille.

Myös maakuntakaavatasolla olisi hyvä esittää ohjeelliset maa-ainesottopaikkojen, ylijäämämaiden ja mahdollisten pilaantuneiden maiden sijoituspaikat etenkin, jos paikat sijoittuvat useamman kunnan alueelle yli kuntarajojen.

Lisäksi maakuntakaavaluonnoksessa on yhdenmukaistettu Uudellamaalla ja Itä-Uudellamaalla käytetyt kaavamerkinnot ja -määräykset maakuntakaavassa käsiteltävien aihealueiden osalta. Kaavamerkinnoissa ei ollut mainintaa esimerkiksi merialueiden väylämerkinnöistä. Olisi toivottavaa, että kaikki kaavamerkinnot on selitetty kaavassa mahdollisten virhetulkintojen takia. Rakennusvirastossa tulkitaan myös merialueiden merkintöjä esimerkiksi väylä- ja siltasuunnittelun yhteydessä vaikkakin yleensä asemakaavatasolla.

Käsittely

16.08.2011 Ehdotuksen mukaan

Vastaehdotus:

Heinäemies Jussi: Helikopterikentän osoittamista Hernesaareen ei ole syytä osoittaa seudullisena kysymyksenä maakuntakaavassa.

Kannattajat: Hänninen Tuula

Merkittiin, että esittelijä lisäsi esityslistan sivulla 29 ennen otsikkoa "Kaavan vaikutusten arviointi" olevan kappaleen loppuun seuraavan: "Helikopterikentän osoittamista Hernesaareen ei ole syytä osoittaa seudullisena kysymyksenä maakuntakaavassa."

Merkittiin, että esittelijä muutti esityslistan sivulla 26 olevan otsikon "Kaupan palveluverkko osaksi yhdyskuntarakennetta" alla olevan

15.05.2012

kappaleen toisessa virkkeessä olevan sanan "Itäkeskukseen" sanaksi "Herttoniemeen"

Vastaehdotus:

Niemi Esko: Kohdasta 18 poistetaan tuulivoimaa koskeva kannanotto.

Kannattajat: Pätiälä Erkki

Vastaehdotus:

Hartonen Sari: Poistetaan 5:stä kappaleesta virke "Kaavaluonnoksessa esitetyt uudet viheryhteydet Rastilassa, Meri-Rastilassa, Kivinokassa ja Kalasatamanrannassa ovat selkeitä." Lisäksi saman kappaleen loppuun, että vaihemaakuntakaavassa ei ole syytä määritellä mm. Meri-Rastilan, Rastilan ja Kivinokan maankäyttöä uusiksi.

Kannattajat: Hänninen Tuula

1. Äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Kohdasta 18 poistetaan tuulivoimaa koskeva kannanotto.

Jaa-äänet: 6

Martti Tulenheimo, Sari Hartonen, Tuula Hänninen, Marianne Österberg, Kirsti Inkeroinen-Kalliokoski, Jussi Heinämies

Ei-äänet: 2

Esko Niemi, Erkki Pätiälä

Poissa-äänet: 1

Harri Saksala

2. Äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Poistetaan 5:stä kappaleesta virke "Kaavaluonnoksessa esitetyt uudet viheryhteydet Rastilassa, Meri-Rastilassa, Kivinokassa ja Kalasatamanrannassa ovat selkeitä." Lisäksi saman kappaleen loppuun, että vaihemaakuntakaavassa ei ole syytä määritellä mm. Meri-Rastilan, Rastilan ja Kivinokan maankäyttöä uusiksi.

Jaa-äänet: 0

Ei-äänet: 8

Sari Hartonen, Jussi Heinämies, Marianne Österberg, Tuula Hänninen, Esko Niemi, Martti Tulenheimo, Kirsti Inkeroinen-Kalliokoski, Erkki Pätiälä

Poissa-äänet: 1

Harri Saksala

15.05.2012

Esittelijä

osastopäällikkö
Osmo Torvinen

Lisätiedot

Pia Rantanen, suunnitteluvastaava, puhelin: 310 38812
pia.rantanen(a)hel.fi

Luomanen Jussi, toimistopäällikkö, puhelin: 310 38626
jussi.luomanen(a)hel.fi

Sihvonen Taru, suunnitteluinsinööri, puhelin: 310 38939
taru.sihvonen(a)hel.fi

Kiinteistölautakunta 09.08.2011 § 393

28.6.2011 pöydälle pantu asia

HEL 2011-000144 T 10 03 00

Päätös

Lautakunta päätti antaa kaupunginhallitukselle Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaavan luonnoksesta seuraavan lausunnon:

Lausunto

Maakunnan aluerakennetta koskevat liikenteen ja kaupan palveluverkkoon painottuvan maakuntakaavan uudistamisen periaatteet:

- alue- ja yhdyskuntarakenteen eheyttäminen
- metropolimaakunnan kilpailukyvyyn vahvistaminen
- kaupan palveluverkko suunnitellaan osaksi alue- ja yhdyskuntarakennetta
- kylien ja muun hajakentämisen ohjaaminen

muodostavat hyvän lähtökohdan maakuntakaavan uudistamiselle.

Helsingin seudun osalta kaavaluonnos on kuitenkin luonteeltaan lähinnä nykytilaa ja nykysuunnitelmia toteava. Luonnos on pikemmin maankäyttöä rajaava kuin uutta kasvua mahdollistava. Uuteen kasvuun kannustavia ratkaisumahdollisuuksia onkin esitetty huolestuttavan vähän. Kaavaluonnokseen liittyy myös ongelmallinen mittakaavavirhe, kun taajama-alueen sisäisiä, tarkempaan kaavoitukseen kuuluvia tarkasteluja on merkitty luonnokseen niin tarkasti (ja pienikokoisilla merkinnöillä), ettei niiden huomaaminen saatikka tulkinta ole mahdollista kuin vahvasti suurennetuilla kartoilla.

15.05.2012

Lautakunta katsoo, että maakuntakaavaprosessissa nimenomaan luonnosvaihe on se osa prosessia, jossa visionäärisyyttä tulisi korostaa. Tässä luonnoksessa se mahdollisuus on Helsingin seudun osalta lähes täysin hukattu. Siksi on syytä vakavasti harkita maakuntakaavaluonnoksen palauttamista uudelleen valmisteltavaksi. Uudessa luonnoksessa on rohkeasti tuotava esiin ratkaisuehdotuksia seuraaviin Helsingin seudun ja siten koko maakunnan kehitysmahdollisuuksien kannalta keskeisiin kysymyksiin:

- Maakuntakaavan tulee olla uuteen kasvuun kannustava eikä kehitysmahdollisuuksia jarruttava. Maakuntakaavan mittakaavassa ei ole mielekästä puuttua sellaisiin taajama-alueiden sisäisiin rakenteisiin, joiden tutkiminen joka tapauksessa kuuluu tarkempaan kaavoitukseen. Liian yksityiskohtaisten merkintöjen vuoksi maakuntakaavaa joudutaan tarkemman kaavoituksen yhteydessä olosuhteiden muuttumisen tai hankesuunnittelun tarkentumisen johdosta helposti muuttamaan alueen kuntien päätösten mukaiseksi. Tästä seuraa turhaa suunnittelu- ja toteutusviivettä sekä päällekkäisiä suunnittelu- ja päätösprosesseja.

- Taajama-alueen sisäisen täydennysrakentamisen helpottamiseksi maakuntakaavan osana olisi hyvä tuoda esiin uusia avauksia ja aloitteita (esimerkiksi lakialoitteita, innovatiivisia kannustimia rajoitusten sijaan jne.). Jos aidosti halutaan tiivistää maankäyttöä, kuntien keinovalikoimaa on laajennettava ja monista nykyisistä kaavallisista maankäyttörajoitteista on voitava luopua.

- Haja-asutuksen ja tehottoman taajama-asutuksen (alhaisen rakennustehokkuuden omakotitalomatot) syntyminen on estettävä Helsingin työssäkäyntialueella. Muutoin maakunnan hiili/ekologista jalanjälkeä on hyvin vaikea pienentää. Helsingin seudun taajamapinta-alaan nähden kansainvälisesti varsin alhainen asukastiheys ja kasvuodotuksineenkin pieni väestöpohja eivät edes keskipitkällä tähtäimellä puolla uusia, kaukana työ- ja vapaa-ajantoimintojen keskittymistä sijaitsevia asuinalueita.

- Vasta kun Helsingin seudun työpaikka-, asunto- ja vapaa-ajantoimintojen keskittymien välinen poikittaisliikenne toimii tehokkaasti, voidaan aidosti puhua metropolista. Ilman tehokasta poikittaisjoukkoliikennettä kehäväylät eivät kestä täydennysrakentamisen ja uusien säteittäisten juna/metroratojen varrelle rakennettaviksi kaavailtujen asuinalueiden tuomaa lisääntyvää autoliikennettä.

- Malmin lentokentälle on pikaisesti löydettävä raideliikenteen piiriin yhdistettävissä oleva uusi alue. Nykyisellä paikallaan se haittaa voimakkaasti sekä Koillis-Helsingin että lentotoiminnan kehittämistä. Luontevimmin uusi lentokenttä syntyisi uuden Lento/Pietariradan

varteen Sipoon ja Porvoon raja-alueille. Nopea raideyhteys Helsinki-Vantaan lentoasemalle, Helsingin seudulle, Sipooseen ja Porvooseen loisi hyvät mahdollisuudet aidolle kakkoskentälle ja merkittävälle seudulliselle työpaikkakeskittymälle.

- Keskustatoimintojen alueen osoittaminen on perusteltua Helsingin laajan keskustan/kantakaupungin osalta, jonka mm. tulisi sisältää nyt erikseen merkityn Pasilan. Kaupan suuryksiköiden osalta on otettava huomioon, että ne vaikuttavat yhdyskuntarakenteeseen epäedullisesti ja lisäävät seudullista liikennetarvetta, minkä vuoksi ne tulisi sijoittaa ensisijaisesti keskustatoimintojen alueelle.

- Jälkiteollisessa yhteiskunnassamme logistiikka tulee olemaan yhä tärkeämpi työllistäjä. Vuosaaren sataman ja Helsinki-Vantaan lentokentän sekä uusien Lahdenväylän kupeeseen sijoittuvien logistiikka-alueiden välinen tehokas joukko- ja maaliikenneyhteys on varmistettava. Lahdenväylän ja Hämeenlinnanväylän - Porintien väliseen tieyhteyteen (Kehä IV) panostaminen on myös tärkeää. Se purkaa Kehä III:n liikennepaineita luoden samalla mahdollisuuksia enenevässä määrin siirtää lentorahtitoimintaa ja sitä tukevia logistiikkatyöpaikkoja lentokentän pohjoispuolelle. Samalla tieyhteys parantaa Keski-Uudenmaan kuntataajamien välisiä yhteyksiä ja joukkoliikennemahdollisuuksia.

- Uuteen luonnokseen on syytä koota myös sellainen karttaesitys, johon koottaisiin kaikkiin vanhoihin maakuntakaavoihin jäävät aluevaraukset yhtenäisin merkinnöin. Tarkasteltavassa luonnoksessa vanhat merkinnät on paikoin hyvinkin vaikea havaita, mikä olennaisesti vaikeuttaa maakuntakaavan kokonaisvaikutuksen hahmottamista.

Alue- ja yhdyskuntarakenteen eheyttämisestä ja kaupan palveluverkosta

Luonnoksessa on aivan oikein todettu, ettei pääkaupunkiseudulle tarvitse erikseen merkitä tiivistettäviä alueita. Kaikkia alueen taajamatoimintojen alueitahan on mahdollisuuksien mukaan tiivistettävä. Kun tiivistäminen lisää asukasmääriä epätasaisesti, nykyisten alakeskusten sijainnit eivät välttämättä ole optimaaliset. Maakuntakaavan alakeskusmerkintöjä on siksi pidettävä informatiivisina. Ne eivät saa estää kehittyvien tai uusien taajama-alueella syntyvien keskusten kehittymistä.

Taajamatoimintojen alueelle olisi voitava sijoittaa myös alueellisen massatasapainon kannalta tärkeitä väliaikaisia maa/kallioaineksen otto- ja kaivettavien savien täytön ja maastomuovauksen jälkeen voidaan käyttää esimerkiksi meluesteenä tai toiminnallisenakin virkistysalueena. Helsingin nykytilanne, jossa kaivettavat savet joudutaan kuljettamaan 50 - 60 km:n päähän sijoitettavaksi, ei ole ekologisesti mielekäs.

Metropolialueen kilpailukyyn vahvistamisesta ja liikenneyhteyksistä

Maakuntakaavan luonnoksessa on ymmärretty toimivan liikenteen ja joukkoliikenteen periaatteellinen tärkeys niin Helsingin seudun kilpailukyyn kuin liikenteen ympäristövaikutusten kannalta. Pisara- ja Lento / HEPI-radat sekä metron itä- ja länsijatkeet ovat seudun kehitysmahdollisuuksien kannalta välttämättömät.

Syvällisesti edellä mainittua periaatetta ei kuitenkaan ole luonnoksessa ymmärretty. Helsingin seudun tihentäminen ja säteittäisten junaratojen lisääminen lisää erittäin voimakkaasti seudun pääosin autoihin perustuvaa poikittaisliikennettä. Seudun uudet työpaikka-alueet syntyvät enenevässä määrin poikittaisväylien varsille ja alakeskuksiin, jolloin vain ne, joiden työpaikat ovat asuinpaikkaan nähden saman säteittäisväylän varrella, käyttävät junaa taikka metroa. Muilla vaihtoehtona on auto tai matkustaminen vaikkapa Mäntsälästä Lassilaan Pasilan kautta. Pahimmillaan joukkoliikenteen käyttäminen edellyttää lukuisia juna- ja linja-autovaihtoehtoja, jolloin ainoaksi käytännön mahdollisuudeksi jää auton käyttö.

Helsingin seudulle on siksi pikaisesti ryhdyttävä rakentamaan niin alakeskuksia kuin suuria asuin-, työpaikka- ja vapaa-ajankeskittymiä yhdistävät poikittaiset joukkoliikenneyhteydet. Niillä tulee olla tiheä liikennöintiväli ja tehokkaat, helppokäyttöiset vaihtopaikat säteittäisten pääväylien risteyskohdissa. Sellaisissa risteyskohdissa, jossa toimii kaupallisia keskuksia, liityntäpysäköinti olisi taloudellisesti edullista järjestää kauppojen yhteyteen vuorottaispysäköintinä. Maakuntakaavaluonnokseen tulee merkitä tarvittavat liikenneväylävaraukset. Erityisesti on syytä selvittää pikaraitiotietä poikittaisena joukkoliikennetarkoituksena.

Yksi itäisen Helsingin luontevimmista ja sen tulevaisuuden kannalta tärkeimmistä risteys/vaihtoasemapaidoista on Kehä III:n ja Itäväylän / Uuden Porvoontien risteyksessä. Siinä kohtaisivat Vuosaaren satamasta Aviapolikseen kulkeva pikaraitiotie ja Itämetro. Tällaiseen luontaiseen solmukohtaan on oltava mahdollisuus tehokkaasti sijoittaa tilaa niin työpaikoille, kaupalle kuin asumiselle. Taajama-aluemerkintää on siksi risteysalueen osalta laajennettava nykyisestä myös etelään.

Muilta osin lautakunta katsoo, että

- yhdyskuntarakennetta hajottava ja alueen asukkaita ja yrityksiä tulevaisuudessakin huonosti palveleva HELI-rata on poistettava maakuntakaavasta. Lento/HEPI-rata on seudulliselta kannalta selvästi HELIä tehokkaampi. Lento/HEPI-radan linjaus Hyrylän ja Keravan kautta olisi seudullisen raideliikenteen kannalta edullisin vaihtoehto.

15.05.2012

- Malmin lentokentän aluevaraus on merkittävä maakuntakaavaan. Asialla on kiire, koska uuden lentokentän toiminnan aloittaminen vaatii suunnittelu- ja toteutusprosesseineen sekä liikenneyhteystarpeineen suotuisissakin oloissa 10 - 20 vuotta. Malmin lentokentän vuokrasopimus päättyy vuonna 2036. Kuten lausunnon alussa todettiin, luonteva paikka uudelle lentokentälle olisi uuden Lento / Pietariradan varrella, Sipoon ja Porvoon raja-alueilla. Nopea raideyhteys niin Helsinki-Vantaan lentoasemalle kuin Helsingin seudulle, Sipooseen ja Porvooseen loisi hyvät mahdollisuudet aidolle kakkoskentälle ja merkittävälle seudulliselle työpaikkakeskittymälle.

Kylien ja muun hajarakentamisen ohjaamisesta

Maakuntakaavan luonnoksen ohjaustavoitteet ovat oikeansuuntaiset mutta riittämättömät.

Tehottomasti rakennettavissa olevien pientalotonttien tarjonnan lisääminen Helsingin seudun työssäkäyntialueella on varmin tapa hajauttaa maakunnan yhdyskuntarakennetta. Tämä näkyy jo nyt autoliikenteen kasvuna ja hajarakentamista suosineiden kuntien kallistuvana kuntapalvelurakenteena. Uusi tonttitarjonta on ensisijaisesti ohjattava taajamiin ja vasta toissijaisesti kehityskelpoisiin, elinkelpoisiin kyliin. Muuta kuin maa- ja metsätalouteen liittyvää rakentamista on muilta osin syytä rajoittaa.

Käsittely

09.08.2011 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Tuuttila Juhani: Muutan esitystäni seuraavasti:

Lausuntoehdotuksen kolmannen kappaleen 4. kohdan ensimmäinen virke poistetaan ja sen viimeinen virke muutetaan kuulumaan seuraavasti: Ilman tehokasta poikittaisjoukkoliikennettä kehäväylät eivät kestä täydennysrakentamisen ja uusien säteittäisten juna/metroratojen varrelle rakennettaviksi kaavailtujen asuinalueiden tuomaa lisääntyvää autoliikennettä.

Lausuntoehdotuksen kolmannen kappaleen 7. kohdasta poistetaan sana ”(pikaraitiopohjainen)”.

Lausuntoehdotuksen 10. kappaleen sana ”pikaraitiotieyhteydet” korvataan sanalla ”joukkoliikenneyhteydet” ja sen kolme viimeistä virkettä muutetaan kuulumaan seuraavasti:
Maakuntakaavaluonnokseen tulee merkitä tarvittavat liikenneväylävaraukset. Erityisesti on syytä selvittää pikaraitiotietä poikittaisena joukkoliikennetarkoituksena.

15.05.2012

Vastaehdotus:

Viskari Tuomas: Esitän seuraavan vastaehdotuksen:

Lausuntoehdotuksen kolmannen kappaleen 6. kohdan kolme viimeistä virkettä muutetaan kuulumaan seuraavasti: Kaupan suuryksiköiden osalta on otettava huomioon, että ne vaikuttavat yhdyskuntarakenteeseen epäedullisesti ja lisäävät seudullista liikennetarvetta, minkä vuoksi ne tulisi sijoittaa ensisijaisesti keskustatoimintojen alueelle.

Kannattajat: Paalimäki Tuula

Vastaehdotus:

Molander Sole: Esitän seuraavan vastaehdotuksen:

Lausuntoehdotuksen 12. kappaleen 1. kohta poistetaan.

Vastaehdotus:

Molander Sole: Esitän seuraavan vastaehdotuksen:

Lausuntoehdotuksen kolmannen kappaleen 5. kohta poistetaan.

Kannattajat: Vuorinen Markku

Vastaehdotus:

Molander Sole: Esitän seuraavan vastaehdotuksen:

Lausuntoehdotuksen kuudes kappale poistetaan.

Kannattajat: Loukoila Eija

Vastaehdotus:

Molander Sole: Esitän seuraavan vastaehdotuksen:

Lausuntoehdotuksen 12. kappaleen 2. kohta poistetaan.

Vastaehdotus:

Molander Sole: Esitän seuraavan vastaehdotuksen:

Lausuntoehdotuksen viides kappale poistetaan.

Kannattajat: Loukoila Eija

1. Äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

EI-ehdotus: Lausuntoehdotuksen kolmannen kappaleen 6. kohdan kolme viimeistä virkettä muutetaan kuulumaan seuraavasti: Kaupan suuryksiköiden osalta on otettava huomioon, että ne vaikuttavat yhdyskuntarakenteeseen epäedullisesti ja lisäävät seudullista liikennetarvetta, minkä vuoksi ne tulisi sijoittaa ensisijaisesti keskustatoimintojen alueelle.

Jaa-äännet: 3

Nina Suomalainen, Tuomo Valve, Sole Molander

15.05.2012

Ei-äännet: 5

Eija Loukoila, Tuomas Viskari, Markku Vuorinen, Tuula Paalimäki, Olli Saarinen

Tyhjä-äännet: 0

Poissa-äännet: 1

Kai Kalima

2. Äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Lausuntoehdotuksen kolmannen kappaleen 5. kohta poistetaan.

Jaa-äännet: 6

Nina Suomalainen, Eija Loukoila, Tuula Paalimäki, Olli Saarinen, Tuomo Valve, Tuomas Viskari

Ei-äännet: 2

Sole Molander, Markku Vuorinen

Tyhjä-äännet: 0

Poissa-äännet: 1

Kai Kalima

3. Äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Lausuntoehdotuksen kuudes kappale poistetaan.

Jaa-äännet: 2

Tuomo Valve, Olli Saarinen

Ei-äännet: 6

Tuula Paalimäki, Nina Suomalainen, Tuomas Viskari, Eija Loukoila, Markku Vuorinen, Sole Molander

Tyhjä-äännet: 0

Poissa-äännet: 1

Kai Kalima

4. Äänestys

15.05.2012

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan
EI-ehdotus: Lausuntoehdotuksen viides kappale poistetaan.

Jaa-äännet: 4
Tuomo Valve, Olli Saarinen, Nina Suomalainen, Markku Vuorinen

Ei-äännet: 4
Tuula Paalimäki, Sole Molander, Tuomas Viskari, Eija Loukoila

Tyhjä-äännet: 0

Poissa-äännet: 1
Kai Kalima

Lautakunta päätti: Lausuntoehdotuksen viides ja kuudes kappale poistetaan sekä kolmannen kappaleen 6. kohdan kolme viimeistä virkettä muutetaan kuulumaan seuraavasti: Kaupan suuryksiköiden osalta on otettava huomioon, että ne vaikuttavat yhdyskuntarakenteeseen epäedullisesti ja lisäävät seudullista liikennetarvetta, minkä vuoksi ne tulisi sijoittaa ensisijaisesti keskustatoimintojen alueelle.

Molander Sole: Ilmoitan päätökseen seuraavan sisältöisen eriävän mielipiteen: Lausuntoehdotuksen 12. kappaleen 1. kohta poistetaan.

Molander Sole: Ilmoitan päätökseen seuraavan sisältöisen eriävän mielipiteen: Lausuntoehdotuksen 12. kappaleen 2. kohta poistetaan.

Esittelijä

osastopäällikkö
Juhani Tuuttila

Lisätiedot

Peter Haaparinne, projektipäällikkö, puhelin: 310 31864
peter.haaparinne(a)hel.fi

§ 94

Laajasuon liikuntapuiston uudisrakennustyön II rakennusvaihe

HEL 2012-003697 T 02 08 01 00

Päätös

Lautakunta päätti oikeuttaa liikuntaviraston tilaamaan Laajasuon liikuntapuiston uudisrakennustyön 2- rakennusvaiheen halvimman tarjouksen tehneeltä Aaba Kotikentät Oy:ltä arvonlisäverottomaan kokonaishintaan 493 000,00 euroa (AVL 8 c §) sekä oikeuttaa liikuntaviraston teknisen yksikön käyttämään urakassa mahdollisesti syntyviin lisä- ja muutostöihin sekä urakkasopimuksen perusteella mahdollisesti syntyviin lisävelvoitteisiin enintään 50 000,00 euroa.

Työn kustannuksista maksetaan enintään 543 000,00 euroa tililtä 450001/61302 01 001.

Samalla lautakunta päätti tarkastaa tämän asian heti kokouksessa.

Käsittely

Esittelijä lisäsi päätösehdotukseen viimeisen kappaleen.

Esittelijä

liikuntajohtaja
Anssi Rauramo

Lisätiedot

Rauno Pekonen, rakennusmestari, puhelin: 310 87788

Otteet

Ote
Tarjoajat

Otteen liitteet
Muutoksenhaku
hankintapäätökseen,
liikuntalautakunta

Päätösehdotus

Lautakunta päättäneen oikeuttaa liikuntaviraston tilaamaan Laajasuon liikuntapuiston uudisrakennustyön 2- rakennusvaiheen halvimman tarjouksen tehneeltä Aaba Kotikentät Oy:ltä arvonlisäverottomaan kokonaishintaan 493 000,00 euroa (AVL 8 c §) sekä oikeuttaa liikuntaviraston teknisen yksikön käyttämään urakassa mahdollisesti syntyviin lisä- ja muutostöihin sekä urakkasopimuksen perusteella mahdollisesti syntyviin lisävelvoitteisiin enintään 50 000,00 euroa.

Työn kustannuksista maksetaan enintään 543 000,00 euroa tililtä 450001/61302 01 001.

Tiivistelmä

Kaupunginhallitus päätti 18.10.2010, 1131 § hyväksyä Laajasuon liikuntapuiston uudisrakentamisen 1.9.2010 päivätyn hankesuunnitelman siten, että hankkeen enimmäishinta on 1 800 000 euroa kustannustasossa 5/10.

Liikuntapuiston pohjatyöt vesi- ja viemäritöineen on tilattu STARA läntinen kaupunkitekniikalta. Hankkeeseen on käytetty tähän mennessä suunnittelukustannuksineen noin 1 000 000 euroa. Hankkeeseen on vuoden 2012 työohjelmassa käytettävissä noin 640 000 euroa.

Tekninen yksikkö on pyytänyt 3.2.2012 päivätyllä kirjeellä Dno 2012-3697 tarjouksen Laajasuon liikuntapuiston uudisrakennustyön 2-rakennusvaiheesta kokonaishintaurakkana. Kokonaishintaan sisältyy kahden kumirouhetekonurmipintaisen nappulajalkapallokentän, miniareenan ja juoksusuoran rakentaminen valaistustöineen.

Hankinnasta julkaistiin HILMA:ssa kansallinen hankintailmoitus ja tarjouspyynnöt toimitettiin yhdeksälle urakoitsijalle. Tarjoukset pyydettiin siten, että tarjouksista hyväksytään hinnaltaan halvin.

Määräaikaan 2.4.2012 klo 12.00 mennessä jätettiin seuraavat tarjoukset (veroton AVL 8 c §):

Aaba Kotikentät Oy 493 000 e

Jäämestarit Oy 518 700 e

YIT Rakennus Oy 651 500 e

Tarjouspyyntöön eivät vastanneet Lemminkäinen Rakennustuotteet Oy, Lappset Oy, Kauppahuone Iltatähti Oy, MPVsports Oy, MRV Infra Oy, Carousel Oy ja Homang Maarakennus Oy.

Aaba Kotikentät Oy:n tarjous on hinnaltaan halvin ja tarjouspyynnön mukainen.

Esittelijä

Edellä olevan perusteella esittelijä esittää, että lautakunta tekisi asiassa päätösehdotuksen mukaisen päätöksen.

Esittelijä

liikuntajohtaja
Anssi Rauramo

Lisätiedot

Rauno Pekonen, rakennusmestari, puhelin: 310 87788

Otteet

Ote
Tarjoajat

Otteen liitteet
Muutoksenhaku
hankintapäätökseen,
liikuntalautakunta

§ 95

Pukinmäen liikuntapuiston lähiliikuntapaikan uudisrakennustyön 2-rakennusvaiheen tilaaminen

HEL 2012-005341 T 02 08 02 00

Päätös

Lautakunta päätti oikeuttaa liikuntaviraston tilaamaan Pukinmäen liikuntapuiston lähiliikuntapaikan uudisrakennustyön 2-rakennusvaiheen halvimman tarjouksen tehneeltä Jäämestarit Oy:ltä arvonlisäverottomaan kokonaishintaan 296 300,00 euroa (AVL 8 c §) sekä oikeuttaa liikuntaviraston teknisen yksikön käyttämään urakassa mahdollisesti syntyviin lisä- ja muutostöihin sekä urakkasopimuksen perusteella mahdollisesti syntyviin lisävelvoitteisiin enintään 30 000,00 euroa.

Työn kustannuksista maksetaan enintään 97 300,00 euroa tililtä 450001/208 29 03 061 05 ja enintään 229 000,00 euroa tililtä 450001/208 29 03 061 04 ja enintään 64 000,00 euroa tililtä 450001/61103 01 001.

Samalla lautakunta päätti tarkistaa tämän asian heti kokouksessa.

Esittelijä

liikuntajohtaja
Anssi Rauramo

Lisätiedot

Rauno Pekonen, rakennusmestari, puhelin: 310 87788

Otteet

Ote

Asianosaiset
Tarjoajat

Otteen liitteet

Esitysteksti
Esitysteksti
Muutoksenhaku
hankintapäätökseen,
liikuntalautakunta

Päätösehdotus

Lautakunta päättäneen oikeuttaa liikuntaviraston tilaamaan Pukinmäen liikuntapuiston lähiliikuntapaikan uudisrakennustyön 2-rakennusvaiheen halvimman tarjouksen tehneeltä Jäämestarit Oy:ltä arvonlisäverottomaan kokonaishintaan 296 300,00 euroa (AVL 8 c §) sekä oikeuttaa liikuntaviraston teknisen yksikön käyttämään urakassa mahdollisesti syntyviin lisä- ja muutostöihin sekä urakkasopimuksen

perusteella mahdollisesti syntyviin lisävelvoitteisiin enintään 30 000,00 euroa.

Työn kustannuksista maksetaan enintään 97 300,00 euroa tililtä 450001/208 29 03 061 05 ja enintään 229 000,00 euroa tililtä 450001/208 29 03 061 04 ja enintään 64 000,00 euroa tililtä 450001/61103 01 001.

Samalla lautakunta päättäneen tarkistaa tämän asian heti kokouksessa.

Esittelijä

Pukinmäen liikuntapuiston lähiliikuntapaikan uudisrakennustyöhön on lähiörahastosta käytettävissä noin 262 300,00 euroa ja lähiliikuntapaikat hankkeella noin 965 000,00 euroa.

Lähiliikuntapaikan pohjarakenteet jakavan kerroksen yläpintaan on tilattu STARA pohjoinen kaupunkitekniikalta hintaan 97 465,00 euroa.

Tekninen yksikkö on pyytänyt 2.4.2012 päivätyllä kirjeellä Dno 2012-5441 tarjouksen Pukinmäen liikuntapuiston lähiliikuntapaikan uudisrakennustyön 2-rakennusvaiheesta kokonaishintaurakkana. Kokonaishintaan sisältyy lähiliikuntapaikan pintarakenteiden rakentaminen kantavasta kerroksesta ylöspäin, varusteiden ja laitteiden rakentaminen ja valaistuksen rakentaminen.

Hankinnasta julkaistiin HILMA:ssa kansallinen hankintailmoitus ja tarjouspyynnöt toimitettiin yhdeksälletoista urakoitsijalle. Tarjoukset pyydettiin siten, että tarjouksista hyväksytään hinnaltaan halvin.

Määräaikaan 27.4.2012 klo 12.00 mennessä jätettiin seuraavat tarjoukset (veroton AVL 8 c §):

Jäämestarit Oy	296 300,00 e
MRV Infra Oy	342 000,00 e
YIT Rakennus Oy	344 600,00 e
VRJ Etelä-Suomi Oy	364 000,00 e
Pihasepät Oy	402 750,00 e
Ginola Oy	483 660,00 e

Tarjouspyyntöön eivät vastanneet Lemminkäinen Rakennustuotteet Oy, Pohjarakennus-Ekspertti Oy, Carousel Oy, Lappset Oy, NCC Oy, Gympark Oy, Saltex Oy, Viherpirkka Oy, Aaba Kotikentät Oy, Best Goods Finland Oy, Finseula Oy ja Vepe Oy.

15.05.2012

Jäämestarit Oy:n tarjous on hinnaltaan halvin ja tarjouspyynnön mukainen.

Edellä olevan perusteella esittelijä esittää, että lautakunta tekisi asiassa päätösehdotuksen mukaisen päätöksen.

Esittelijä

liikuntajohtaja
Anssi Rauramo

Lisätiedot

Rauno Pekonen, rakennusmestari, puhelin: 310 87788

Otteet

Ote

Asianosaiset
Tarjoajat

Otteen liitteet

Esitysteksti
Esitysteksti
Muutoksenhaku
hankintapäätökseen,
liikuntalautakunta

§ 96

Helsingin kaupungin liikuntatoimen liikuntapaikkojen ja -laitosten yleiset ohjeet ja käytöstä perittävät maksut 1.1.2013 alkaen

HEL 2012-007068 T 02 05 00

Päätös

Liikuntalautakunta päätti hyväksyä muutokset liikuntaviraston hinnastoon 2013 ja vahvistaa liikuntatoimelle liitteenä olevan hinnaston mukaiset hinnat vuodelle 2013.

Esittelijä

liikuntajohtaja
Anssi Rauramo

Lisätiedot

Simo Aapro, talouspäällikkö, puhelin: 310 87753
Pekka Alho, osastopäällikkö, puhelin: 310 87751
Matti Saarinen, toimistos sihteeri, puhelin: 310 87758

Liitteet

1 Liikuntatoimen hinnasto vuodeksi 2013

Päätösehdotus

Liikuntalautakunta päättäne hyväksyä muutokset liikuntaviraston hinnastoon 2013 ja vahvistaa liikuntatoimelle liitteenä olevan hinnaston mukaiset hinnat vuodelle 2013.

Esittelijä

Liikuntaviraston hinnaston vuodelle 2013 perustana ovat kaupunginhallituksen 26.3.2012 hyväksymät vuoden 2013 talousarvioehdotuksen laatimisohteet, jonka raamissa on annettu liikuntatoimelle tulotavoite. Ohjeissa todetaan myös, että hallintokuntien tulee selvittää mahdollisuudet maksu- ja vuokratulojen lisäämiseen ja tehdä tarvittavat esitykset osana talousarvioesitystään. Luettelo voimassa olevista maksuista ja taksoista on toimitettava talousarvioehdotuksen liitteenä. Hinnastoon esitettävät korotukset ovat maltillisia. Korotukset heijastelevat pääosin yleisen hintatason muutoksia. Osa muutoksista on luonteeltaan teknisiä järjestelyjä ja niihin liittyviä hinnanmuutoksia.

Sisä- ja ulkoliikuntatilojen sekä vesitilojen vuokriin esitetään pääsääntöisesti noin 2 prosentin korotuksia. Isojen tekojääratojen ja lämmitettävien kenttien osalta korotus on tätä suurempi energia- ja ylläpitokustannusten noususta johtuen. Maa-alueen vuokraushintaa on tarkistettu ja yhtenäistetty uimarantoja ja muita maa-alueita koskien.

15.05.2012

Sauna- ja kokoustilojen vuokria esitetään korotettaviksi samoin noin 2 prosentilla.

Uimalippujen hinnat nousevat 30.7.2012 lukien; esimerkiksi Itäkeskuksen uimahallin kertamaksu aikuisilla 20 sentillä 5,40 euroon ja Pirkkolan uimahallin aikuisten kertalippu 20 sentillä 5,00 euroon. Sarja- ja kausikorttien hintoihin tehdään myös tarkistukset. Vuodelle 2013 ei edellä mainittuihin hintoihin tässä vaiheessa esitetä korotuksia.

Venepaikkojen ja veneiden talvisäilytyksen hinnat nousevat 2-4 prosenttia sisäisten vuokrien ja kustannustason noususta johtuen. Merellisen osaston kaikkia muitakin hintoja tarkistetaan samantasoisesti ylöspäin, esimerkiksi saariston telttailu-, satama- ja saunamaksuihin esitetään korotuksia samoin kuin Rastilan leirintäalueen matkailuvaunupaikkojen hintoihin.

Liikunnanohjausosaston hinnasto rakentuu siten, että ”Muut” – hintaryhmä (eläkeläiset, erityis-ryhmät ja lapset) on 50 % vähemmän kuin aikuisten hinnat. Liikunnanohjausosaston osalta esitetään korotuksia vain kuntosalitoiminnan hintoihin. Itsenäisen kuntosaliharjoittelun hinnat nousevat 30.7.2012 eli samaan aikaan uimalippujen kanssa, jolloin osastojen hintojen korotus samoissa toimipisteissä on yhtenäisessä linjassa.

Liikunnanohjausosasto on tehnyt täsmennyksiä hinnaston kohtaan 7.12. takaisinmaksuperusteet. Näiden muutosten osalta esitetään, että ne tulevat voimaan 1.8.2012.

Liikuntapaikkojen maksuihin ja varauksiin liittyvät yleiset ohjeet luetellaan hinnaston alussa. Yleisiin ohjeisiin on tehty joitakin tarkennuksia, mutta ei periaatteellisia muutoksia vuodelle 2013.

Maksujen tarkistusten yleisiä periaatteita on kuvattu yllä esittelytekstissä ja yksityiskohtaista tietoa hintojen muutoksista on saatavilla lautakunnan kokouksessa.

Esittelijä

liikuntajohtaja
Anssi Rauramo

Lisätiedot

Simo Aapro, talouspäälikkö, puhelin: 310 87753
Pekka Alho, osastopäälikkö, puhelin: 310 87751
Matti Saarinen, toimistosihteeri, puhelin: 310 87758

Liitteet

1 Liikuntatoimen hinnasto vuodeksi 2013

Tiedoksi

Postiosoite
PL 4800
00099 Helsingin kaupunki
liikuntavirasto@hel.fi

Käyntiosoite
Paavo Nurmen kuja 1 C
Helsinki 00250
www.hel.fi/liikunta

Puhelin
+358 9 310 8771
Faksi
+358 9 310 87770

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI0680001200062637
Alvnro
FI02012566

15.05.2012

LJ/9

Talous- ja suunnittelukeskus
Liikuntavirasto

15.05.2012

LJ/10

§ 97

Liikuntatoimen talousarvioehdotus vuodeksi 2013 ja taloussuunnitelmaehdotus vuosiksi 2013-2015

Pöydälle 15.05.2012

HEL 2012-005091 T 02 02 00

Päätös

Liikuntalautakunta päätti panna asian pöydälle.

Esittelijä

liikuntajohtaja
Anssi Rauramo

Lisätiedot

Simo Aapro, talouspäälikkö, puhelin: 310 87753
Pekka Jyrkiäinen, suunnittelija, puhelin: 310 87438
Antti Salaterä, suunnittelupäälikkö, puhelin: 310 87783

Päätösehdotus

Lautakunta päättäneen hyväksyä talousarvioehdotuksen vuodeksi 2013 ja taloussuunnitelmaehdotuksen vuosiksi 2013 - 2015 ja lähettää ehdotukset esittelyteksteineen edelleen kaupunginhallitukselle.

Esittelijä

Kaupunginhallitus edellyttää 26.3.2012 hyväksymissään laatimisoheissa, että lauta- ja johtokuntien tulee toimittaa 25.5.2012 mennessä kaupunginhallitukselle talousarvio- ja taloussuunnitelmaehdotukset.

Laatimisoheja esiteltiin liikuntalautakunnalle 19.- 20.4.2012 pidetyssä seminaarissa sekä kokouksessa 24.4.2012, jolloin lautakunta päätti kehottaa liikuntavirastoa esittelemään kyseiset ehdotukset lautakunnalle 15.5.2012 ja 29.5.2012. Liikuntatoimen talousarvioehdotus vuodeksi 2013 ja taloussuunnitelmaehdotus vuosiksi 2013 – 2015 on kokonaisuudessaan tämän asian liitteenä ja siitä on poimittu esittelytekstiin joitain olennaisimpia asioita.

TALOUSARVIOEHDOTUS VUODEKSI 2013

1. STRATEGIAOSA

Strategisiin painotuksiin vaikuttavat toimialan erityispiirteet

Liikuntastrategian valmistelu käynnistyi vuonna 2010. Kaupunginhallituksen vuoden 2012 talousarvion valmistelua ohjaavissa kannanotoissa kaupunginhallitus kehotti ennen liikuntastrategian

päättämistä, toteuttamaan ulkopuolisen liikuntatoimen kokonaisselvityksen, joka kattaa mm.:

- Kiinteistöjen hallinnan
- Liikunnan tukimuotojen selkeyttämisen
- Mahdolliset organisaatiouudistukset sekä
- Näkemyksen palvelujen tuottamistavoista

Syksyllä 2011 valmistuneen liikuntatoimen kokonaisselvityksen keskeisiä johtopäätöksiä olivat

- Liikuntapalvelujen joustava toimintamalli koettiin hyväksi
- Kriittiset arviot kohdistuvat konserniohjauksen rooleihin
- Liikuntafoorumin toimintaa tulee kehittää
- Yhteisöjen ja kaupungin välille tulee laatia velvoittavia vastikkeellisia palvelusopimuksia
- Kustannustehokkuutta on arvioitava erillisselvityksellä
- Liikuntapalvelujen tukimuotoja tulee selkeyttää
- Liikuntapaikkojen välivuokrausmenettelyä tulee kehittää
- Palveluverkon suunnittelua tulee kehittää opetusviraston sekä liikuntatoimen yhteistyössä
- Kaupungin yhteinen liikuntapaikkojen varausjärjestelmä
- Liikuntapaikkarakentamisen organisointi vaatii lisäselvityksiä

Uutta liikuntastrategiaa valmistellaan kokonaisselvityksen johtopäätösten, kaupungin eri toimijoiden siitä antamien lausuntojen ja kaupunginhallituksen antamien suositusten pohjalta.

Valmisteilla olevan strategian keskeisiä tavoitteita ovat:

- Liikkumattomuuden vähentäminen ja terveyttä edistävän liikunnan lisääminen terveyslääkintähankkeilla
- Helsingin ja sen kaupunginosien viihtyvyyden sekä vetovoimaisuuden lisääminen
- Liikunnan kansalaistoiminnan aktivoiminen ja liikuntaseurojen avustajajärjestelmän uudistaminen
- Liikuntapalvelujen tuottaminen, erityisesti lähiliikuntapaikkojen, yhdessä muiden toimijoiden kanssa

- Henkilökunnan osaamisen kehittäminen ja työhyvinvoinnin parantaminen

Tavoitteena on, että liikuntastrategia valmistuu vuoden 2012 aikana ja sen tavoitteita sekä toimenpiteitä sisällytetään koko kaupungin vuosien 2013 - 2016 strategiaan.

Uuden ohjelman ensimmäiset toimenpiteet käynnistetään vuonna 2013 ja ohjelman linjaukset otetaan huomioon seuraavien vuosien toiminnan ja talouden suunnittelussa.

Tavoitteiden yhteenveto (talousarvion seurannassa tarkasteltavat tavoitteet)

Sitovat toiminnalliset tavoitteet (tavoite, mittari, tavoitetaso)

- Monitoimihalleissa (Töölön kisahalli ja Liikuntamyly) on yhteensä 700 (700) aukiolopäivää
- Maauimaloissa (Uimastadionin ja Kumpulan maauimalat) on yhteensä 215 (215) aukiolopäivää
- Tekojääradoilla, 7 (7) kappaletta on yhteensä 630 (630) aukiolopäivää
- Ulkoiluteitä ylläpidetään Helsingissä 163 (163) kilometriä ja talvella niistä pidetään kunnossa 35 (35) kilometriä. Kuntoratoja ylläpidetään 50 (50) kilometriä ja hiihtolatupohjia 180 (180) kilometriä
- Venepaikkoja tarjotaan yhdessä venekerhojen kanssa vähintään 11 800 (11 800) kappaletta
- Kehitetään ja valvotaan kalataloutta Helsingin 14 600 (14 600) hehtaarin ja muiden kuntien 3 000 (3 000) hehtaarin vesialueilla

Muut toiminnalliset tavoitteet

- Laitostoiminnan käyntikerrat 3 623 000 (3 622 000) kappaletta
- Ulkokenttätoiminnan käyntikerrat 4 077 000 (3 799 000) kappaletta
- Uimarantatoiminnan käyntikerrat 844 500 (836 000) kappaletta
- Ohjatun liikunnan käyntikerrat 550 000 (540 000) kappaletta
- Leirinnän yöpymisvuorokaudet 98 500 (96 000) kappaletta
- Kalastusluvat 7 000 (7 800) kappaletta

Ympäristöä koskevat toiminnalliset tavoitteet

- Venesatamien jätehuoltoa parannetaan
- Lajittelevaa jätehuoltoa laajennetaan
- Liikuntatapahtumissa edellytetään jätteiden keräämistä ja kierrättämistä sekä yleistä siisteyttä
- Kiinteistöjen sähkön, kaukolämmön ja veden kulutuksen seuranta kehitetään. Erityisesti seurataan kaukolämmön kulutusta tehdyn energiasäästösuunnitelman mukaan

2. KÄYTTÖTALOUSOSA

Vuoden 2013 talousarvioehdotuksen lähtökohtana on kaupunginhallituksen 26.3.2012 hyväksymä vuoden 2013 talousarvion raami ja talousarvio- sekä taloussuunnitelmaehdotuksen 2013–2015 laatimisohteet, hyväksytty strategiaohjelma, kaupunginhallituksen valmistelutyötä ohjaavat kannanotot sekä kaupunginvaltuuston lähete keskustelussa käytetyt puheenvuorot. Talousarvioehdotuksen esitystarkkuus on 1 000 euroa.

Talousarvioehdotuksessa tulot ovat raamin mukaisesti 13 500 000 euroa eli vuoden 2012 tulotavoitteen tasolla. Talousarvioehdotus alittaa vuoden 2011 tilinpäätöksen tulot 14 018 000 euroa 518 000 eurolla eli 3,8 prosentilla.

Talousarvioehdotuksen menot ovat 81 397 000 (78 830 000 vuonna 2012) euroa raamin mukaisesti ja ovat 2 567 000 euroa eli 3,3 prosenttia vuoden 2012 talousarviota korkeammat. Menojen kasvutarpeen aiheuttaa yleinen hintojen nousu ja erityisesti kiinteistön huollon kustannukset ovat kasvaneet yleistä kehitystä enemmän. Menojen kasvua kaikkiin kululajeihin vaikuttavana aiheuttaa se, että talousarvioehdotuksessa oli varauduttava muutamien uusien liikuntapaikkojen käyttöönottoon (Kontulan, Vuosaaren ja Laajasalon liikuntapuistot). Liikuntajohtajan kehittämisyksikköön on varattu keskitetysti varat käytettäväksi urheilun suur tapahtumien aiheuttamiin menoihin viraston osalta. Sisäisten vuokrien hintojen korotus talousarvion laatimisohteiden mukaisella 2,2 prosentin määrällä aiheuttaa noin 0,5 milj. euron kasvun sisäisiin vuokriin.

Vuonna 2013 toteutuviin työehtosopimusten mukaisiin palkankorotuksiin on varauduttu laatimisohteiden mukaisesti viraston omassa talousarviossa. Avustus määrärahat vähenevät esityksessä 106 000 eurolla vuoteen 2012 verrattuna. Järjestö- ja tapahtuma-avustusten esitetään säilyvän tämänvuotisella tasolla. Ehdotus ylittää vuoden 2011 tilinpäätöksen menot 3,79 miljoonalla eurolla eli 4,9 prosentilla. Toimintakate on ehdotuksessa -67 897 000 euroa eli raamin mukainen.

Talousarvioehdotuksessa ei ole varauduttu kaupungin sisäisten toimintojen uudelleen järjestelyjen mahdollisesti aiheuttamiin virastojen välisten veloituserusteiden muutoksiin tai uusiin veloituksiin.

Mikäli vuoden 2013 aikana liikuntaviraston hallintaan tulee uusia maa-alueita, joista ei ole ennakoon sovittu liikuntaviraston kanssa, niin liikuntavirasto ei ole varannut määrärahoja näiden maa-alueiden sisäisiin vuokriin.

Talousarvioehdotuksessa esitetään maksuihin maltillisia korotuksia. Liikuntaseurojen avustusjärjestelmän uudistamisen valmistelua jatketaan. Peruskoulut ja päiväkodit vapautetaan uimahalleja lukuun

ottamatta tekojääratojen ja ulkokenttien, sisäliikuntapaikkojen sekä liikunta- ja palloiluhallien sisäänpääsymaksuista arkisin kello 8 – 14 eli vuonna 2007 alkanutta onnistunutta kokeilua jatketaan myös vuonna 2013. Tästä tulomenetyksestä huolimatta liikuntavirasto arvioi saavuttavan tulotavoitteensa.

Liikuntavirasto jatkaa maa-alueiden vuokrauksissa käytäntöä, jossa uusissa vuokrasopimuksissa sovelletaan korkeintaan 50 prosentin vuokrasubventiota. Liikuntaviraston vuokrasubvention suuruus on yhteensä noin 1,1 miljoonaa euroa vuodessa.

Talousarvioehdotukseen sisältyy, että liikuntaviraston merellinen osasto ja liikunnanohjausosasto jatkavat nettobudjetoituina yksikköinä vuonna 2013. Merellisen osaston talousarviossa sitovaksi toimintakatteeksi ehdotetaan – 3 537 000 euroa ja liikunnanohjausosaston – 1 240 000 euroa.

Liikuntatoimen tilivuoden toimintakate on ehdotuksen mukaan – 67 897 000 (– 65 330 000) euroa. Se on 2 567 000 euroa vähemmän kuin vuoden 2012 talousarviossa ja raamin mukainen.

Käyttötalous 2014–2015

Vuosien 2014 ja 2015 käyttötalouden taloussuunnitelmaehdotuksen tulot ja menot ovat vuoden 2013 talousarvioehdotuksen tasolla. Talousarvioehdotuksen investointisuunnitelmaan sisältyy joitain uusia kohteita, joiden valmistuminen lisää käyttötalouden menoja. Koska uusien liikuntapaikkojen valmistumisajankohta on epävarma, taloussuunnitelmaan ei ole merkitty kustannusten lisäystä. Nykyinen menoraami ei mahdollista kaikkien investointiohjelmassa mainittujen uusien kohteiden ylläpitoa. Liikuntatoimi keskittyy liikuntapoliittisessa ohjelmassa määriteltäviin perustehtäviin.

3. INVESTOINTIOSA

Vuoden 2013 talousarvioehdotuksen lähtökohtana on kaupunginvaltuuston 16.11.2011 hyväksymä vuosien 2012 - 2016 investointiohjelma ja kaupunginhallituksen 12.3.2012 hyväksymän vuoden 2013 talousarvioehdotuksen ja taloussuunnitelmaehdotuksen 2014 - 2015 laatimishjeet. Investoinneista ohjeessa todetaan, että talousarvioehdotuksen lisäksi tehdään taloussuunnitelmaehdotus vuosille 2014 - 2017. Investointiehdotuksen ottaminen talousarvioon edellyttää yleensä hankkeen sisältymistä voimassaolevaan taloussuunnitelmaan. Hankkeet asetetaan tärkeysjärjestykseen. Ensisijaisia ovat tällöin peruskorjaushankkeet ja ylläpitokustannuksia vähentävät korvaavat hankkeet sekä uusien asuntoalueiden toteuttamiseksi välttämättömät hankkeet. Esityksessä on huomioitu

myös liikuntalautakunnan 14.2.2012 hyväksymän vuoden 2012 työohjelman mukaiset muutokset.

Liikuntalautakunta ei esitä vuoden 2013 liikuntatoimen investointien talousarvioehdotuksessa toisen lautakunnan käyttöön määrärahoja.

Investointiosaan sisältyy edelleen eräitä muutoksia aiheuttavia tekijöitä. On useita hankkeita, joiden aikatauluun tai laajuuteen on eri syistä tullut tai on vielä mahdollisesti tulossa muutoksia. Syitä on selostettu tarkemmin liitteenä olevassa perusteluosassa. Näiden isojen hankkeiden aikataulujen mahdolliset muutokset vaikeuttavat niiden tarkkaa sijoittamista taloussuunnitelmaan ja annettuun raamiin. Vaikka taloussuunnitelmakauden pysyminen raamissa on erittäin vaikeata, tullaan talousarviot aikanaan tietyin edellytyksin laatimaan annettuun raamiin.

Investointiehdotus vuodelle 2013

Kaupunginvaltuuston 16.11.2011 hyväksymässä taloussuunnitelmassa liikuntatoimen investoinnit vuodelle 2013 olivat 11,3 miljoonaa euroa ja Rastilan leirintäalueelle 0,3 miljoonaa euroa eli yhteensä 11,6 miljoonaa euroa. Kaupunginhallituksen 12.3.2012 antama liikuntatoimen raami on em. taloussuunnitelman mukainen. Vuonna 2011 vastaava käytetty määräraha oli lähes 14,2 miljoonaa euroa ja lähiörahan kanssa yli 14,7 miljoonaa euroa.

Liikuntatoimen vuoden 2013 talousarvioehdotuksessa esitetään perusparannuksiin 11,17 miljoonaa euroa ja uudisrakentamiseen 2,5 miljoonaa euroa sekä suunnitteluun 0,4 miljoonaa euroa ja Rastilan leirintäalueelle 0,38 miljoonaa euroa eli yhteensä 14,45 miljoonaa euroa, joka ylittää liikuntatoimelle asetetun raamin 2,85 miljoonalla eurolla. Raamin ylitys johtuu siitä, että oletuksena on, että Oulunkylän tekojääradan peruskorjaukselle myönnetty valtionapu 0,75 miljoonaa euroa, liikuntavirastolle siirtyneen hiihtohallin töihin 0,3 miljoonaa euroa ja isojen kiinteistöjen kuntoarvioihin perustuviin lisäperuskorjaustarpeisiin 1,8 miljoonaa euroa saadaan ylitysoikeutena vuoden 2013 talousarvioon. Tällä oletuksella esitys on raamin mukainen.

Vuoden 2013 suurimmat hankkeet

Suurin talousarvioesitykseen sisältyvä perusparannushanke on Oulunkylän tekojääradan pinnoituksen (jo vuonna 2012) ja valaistuksen peruskorjaus.

Hallintokuntarajat ylittävät yhteishankkeet - lähiliikuntapaikat

Lähiliikuntapaikkoja on tarkoitus toteuttaa yhdessä opetusviraston, nuorisoasiainkeskuksen, rakennusviraston, sosiaaliviraston ja tilakeskuksen kanssa. Hankkeiden toteuttamisessa on tarkoitus käyttää hyväksi Herttoniemen - Roihuvuoren alueella Terveellinen Kaupunginosa –projektin (TKO) kokemuksia. Periaatteena on, että yhteishankkeiden avulla saadaan sekä koulujen että päiväkotien pihat lähiliikuntapaikoiksi siten, että ne ovat päivällä koulujen ja päiväkotien käytössä ja iltaisin kaikkien alueen asukkaiden käytössä.

Ulkoilureitit

Ulkoilureittien rakentamiseen ja perusparantamiseen on esitetty yhteensä 0,5 miljoonaa euroa. Reittien toteutus tapahtuu ulkoilureittityöryhmän esitysten mukaisesti usean eri hallintokunnan yhteistyönä. Ulkoilureittien varrelle tullaan jatkamaan ulkokuntoilulaitteiden hankkimista.

World Design Capital Helsinki 2012

Liikuntatoimen WDC-hankkeita ("Muotoile itsesi" – hanke ja "Säilö" –hanke) on tarkoitus jatkaa osana normaalia rakentamistoimintaa.

Yksityiskohtainen luettelo vuoden 2013 investointiehdotuksesta on esitetty esityslistan liitteessä yhdessä vuosien 2014 - 2017 taloussuunnitelmaehdotuksen kanssa.

Investointiehdotus vuosille 2014 - 2017

Uudet asuntoalueet

On edellytetty, että uusien asuntoalueiden palvelut rakennetaan samaan aikaan, kun asukkaat muuttavat uusille alueille. Tämän esityksen mukaan uudet palvelut syntyvät kuitenkin edelleen selvällä viiveellä, eikä samaan aikaan asukkaiden tulon kanssa. Lisäksi palvelut puuttuvat vielä monilta vanhoiltakin asuntoalueilta. Uusien asuinalueiden rakentamisesta päätettäessä – jo asemakaavojen hyväksymisvaiheessa - pitäisi samalla päättää liikuntapaikkojen rahoituksesta näille alueille.

Toisaalta uusia investointihankkeita ei pystytä toteuttamaan, ellei samalla saada korotuksia käyttömäärärahoihin, sisäisiin vuokriin, ylläpitoon ja henkilöstöön.

Tekonurmikentät

Esitykseen sisältyy tekonurmien rakentamisohjelma. Tarkoituksena on aina kenttien peruskorjauksen yhteydessä päättää uudesta pintamateriaalista ja muuttaa luonnonnurmi- tai kivituhkapintaisia kenttiä kumirouhetekonurmikentiksi. Tällä toimenpiteellä pystytään

15.05.2012

lisäämään merkittävästi kenttien käyttötuntien määrää keväisin ja syksyisin sekä päivittäin ja vähentämään hoitokustannuksia. Muutos hyödyttää myös koululiikuntaa. Yhtä kenttää esitetään lämmitettäväksi (Käpylä), tosin tämä joudutaan arvioimaan mahdollisesti uudelleen hankkeen tullessa ajankohtaiseksi ja sovittamaan yhteen energiansäästöohjelman kanssa.

Tekojääradat

Ainoastaan tekojääratoja rakentamalla voidaan nykysäissä taata helsinkiläisille luistelumahdollisuus. Esitys sisältää liikuntapoliittisen ohjelman mukaisesti vielä yhden tekojääradan. Sen rakentamista on selvitetty yhdessä kaupunkisuunnitteluviraston kanssa Tehtaanpuistoon, koska sitä ei saakaan rakentaa Johanneksen kentälle, kuten aiemmissa esityksissä oli ajateltu.

Ulkoilureitit

Ulkoilureittien rakentamista jatketaan ulkoilureittityöryhmän tekemien esitysten mukaisesti.

Ampumarata

Pääkaupunkiseudun kaupunginjohtajat asettivat 10.12.2009 ampumaurheilukeskushanketta varten selvitysryhmän, johon kutsuttiin pääkaupunkiseudun kuntien lisäksi edustajat Kirkkonummelta, Tuusulasta, Sipoosta, Nurmijärveltä ja Vihdistä. Kauniaista lukuun ottamatta edustajat nimettiin ja työ on valmis.

Selvityksessä löydettiin kaksi mahdollista paikkaa ampumaradalle: Kirkkonummen Kauhala ja Sipoon Savijärvi. Kauhala vaatii kuitenkin asemakaavan muutoksen. Sipoossa voitaisiin edetä nopeammin. Paikallisella seuralla (SSG) on oma ampumarata ja SMY:llä on ampumarata aivan vieressä Helsingin kaupungin omistamalla maalla. Esitykseen ei sisälly hankkeelle rahoitusta.

Venesatamat

Resurssit kohdistetaan lähinnä välttämättömiin perusparannustoihin ja palvelutason parantamiseen olemassa olevissa venesatamissa. Vanhoja, käyttöikänsä päässä olevia ponttoneita esitetään uusittavaksi. Veneiden suurelle keskitetylle talvisäilytysalueelle etsitään edelleenkin paikkaa. Sellaista tullaan esittämään ainakin Kirkkonummen Kantvikin alueelle, mutta sekin on vain osaratkaisu. Hanke pyritään käynnistämään suunnitelmakauden aikana ja etsimään sille toteuttaja ja ylläpitäjä. Esitykseen ei vielä sisälly määrärahoja hankkeelle. Sataman poistuttua Jätkäsaaresta, voidaan veneiden talvisäilytys ratkaista siellä väliaikaisesti useiksi vuosiksi.

Kelluvat uimalat

Kauden lopuksi on ollut tarkoitus rakentaa kelluva uimala Vanhankaupunginlahdelle Arabianrantaan tai Hernesaaren rantaan, se ei kuitenkaan mahdu annettuun investointiraamiin.

Rastilan leirintäalue

Rastilan leirintäalueelle panostamista esitetään jatkettavaksi vuonna 2013. Tarkoituksena on keskittää alueen uudisrakentaminen (vuokrattavat mökit ja saunat) vuosille 2013 - 2014 ja sitten rauhoittaa rakentaminen vuosittaisia peruskorjauksia lukuun ottamatta muutamaksi vuodeksi.

Suomen Olympiakomitean esitys merkittävistä rakentamishankkeista

Suomen Olympiakomitean hallitus on listannut huippu-urheilun merkittävimmät hankkeet vuosille 2011 - 2015, joille se toivoo valtion taloudellista tukea. Ykköshankkeena on Olympiastadionin perusparannus. Siihen ei tässä suunnitelmassa esitetä määrärahoja.

Yksityiskohtainen luettelo vuosien 2014 - 2017 rakentamishankkeista on esitetty esityslistan liitteessä.

Irtaimen omaisuuden perushankinta

Irtaimen omaisuuden perushankintaan esitetään 1 135 000 euron määrärahaa. Esitys sisältää eri IT-kehityshankkeisiin 240 000 euron määrärahan, joka kohdistuu yhteistyössä kulttuurikeskuksen kanssa hankittavan varausjärjestelmän jatkokehittämiseen sekä kassa- ja kulunvalvontajärjestelmän kehittämiseen. Taloussuunnitelmavuosille esitetään noin miljoonan euron vuosittaista määrärahaa, mikä on se taso, joka liikuntaviraston näkemyksen mukaan vaaditaan, että kalustoa uusitaan taloudellisesti järkevällä tavalla.

Liikuntaviraston vahvistettu johtoryhmä käsittelee talousarvio- ja taloussuunnitelmaehdotusta kokouksessaan toukokuussa.

Esittelijä

liikuntajohtaja
Anssi Rauramo

Lisätiedot

Simo Aapro, talouspäälikkö, puhelin: 310 87753
Pekka Jyrkiäinen, suunnittelija, puhelin: 310 87438
Antti Salaterä, suunnittelupäälikkö, puhelin: 310 87783

Liitteet

15.05.2012

LJ/10

Tiedoksi

Kaupunginhallitus

15.05.2012

§ 98

**Liikuntalautakunnan kokouksen 29.5.2012 siirtäminen pidettäväksi
5.6.2012**

HEL 2012-007125 T 00 00 02

Päätös

Lautakunta päätti siirtää lautakunnan kokouksen 29.5.2012 pidettäväksi 5.6.2012 klo 16.00 Töölön kisahallissa, osoitteessa Paavo Nurmen kuja 1 C, 5. kerros, lautakunnan kokoushuone, 00250 Helsinki.

Esittelijä

liikuntajohtaja
Anssi Rauramo

Lisätiedot

Timo Tapani Korhonen, lakimies, puhelin: 310 87761

Päätösehdotus

Lautakunta päättäne siirtää lautakunnan kokouksen 29.5.2012 pidettäväksi 5.6.2012 klo 16.00 Töölön kisahallissa, osoitteessa Paavo Nurmen kuja 1 C, 5. kerros, lautakunnan kokoushuone, 00250 Helsinki.

Esittelijä

Lautakunta on päättänyt kevätkauden 2012 kokouspaikasta ja -ajoista 15.11.2011 (§ 214). Liikuntajohtajan virkamatkan johdosta kokous 29.5.2012 on siirrettävä pidettäväksi 5.6.2012.

Esittelijä

liikuntajohtaja
Anssi Rauramo

Lisätiedot

Timo Tapani Korhonen, lakimies, puhelin: 310 87761

Tiedoksi

Hallintokeskus
Liikuntavirasto

§ 99

Liikuntalautakunnan kokousajan ja -paikan määrittäminen sekä syyskauden 2012 kokouspäivistä päättäminen

HEL 2012-007093 T 00 00 02

Päätös

Lautakunta päätti, että lautakunta kokoontuu syyskaudella 2012 Töölön kisahallissa, osoitteessa Paavo Nurmen kuja 1 C, 5. kerros, lautakunnan kokoushuone, 00250 Helsinki, tiistaisin kello 16.00. Samalla lautakunta päätti seuraavista syyskauden 2012 kokouspäivistä sekä kevätkauden 2013 ensimmäisestä kokouspäivästä.

Viikko	Päivä
35	28. elokuuta
38	18. syyskuuta
41	9. lokakuuta
44	30. lokakuuta
47	20. marraskuuta
50	11. joulukuuta
5	29. tammikuuta

Samalla lautakunta päätti, että kevätkauden ensimmäinen kokouspäivä on tiistai 29.1.2013.

Esittelijä

liikuntajohtaja
Anssi Rauramo

Lisätiedot

Timo Tapani Korhonen, lakimies, puhelin: 310 87761

Päätösehdotus

Lautakunta päättäneen, että lautakunta kokoontuu syyskaudella 2012 Töölön kisahallissa, osoitteessa Paavo Nurmen kuja 1 C, 5. kerros, lautakunnan kokoushuone, 00250 Helsinki, tiistaisin kello 16.00. Samalla lautakunta päättäneen seuraavista syyskauden 2012 kokouspäivistä sekä kevätkauden 2013 ensimmäisestä kokouspäivästä.

Viikko	Päivä
--------	-------

15.05.2012

35	28. elokuuta
38	18. syyskuuta
41	9. lokakuuta
44	30. lokakuuta
47	20. marraskuuta
50	11. joulukuuta
5	29. tammikuuta

Samalla lautakunta päättäne, että kevätkauden ensimmäinen kokouspäivä on tiistai 29.1.2013.

Esittelijä

Virastossa käytyjen keskustelujen pohjalta liikuntalautakunnalle esitetään, että lautakunta kokoontuisi syyskaudella 2012 Töölön kisahallissa, osoitteessa Paavo Nurmen kuja 1 C, 5. kerros, lautakunnan kokoushuone, 00250 Helsinki, tiistaisin kello 16.00.

Tässä kokouksessa tulisi päättää lautakunnan ensi syyskauden kokouspäivistä ja kevätkauden 2013 ensimmäisestä kokouspäivästä. Vuoden 2013 myöhemmistä kokouspäivistä päätettäneen erikseen.

Esittelijä

liikuntajohtaja
Anssi Rauramo

Lisätiedot

Timo Tapani Korhonen, lakimies, puhelin: 310 87761

Tiedoksi

Hallintokeskus
Liikuntavirasto

§ 100

Suostumus Unique Creations International Oy:lle anniskeluluvan hakemiseksi Kivikon hiihtohalliin

HEL 2012-007251 T 10 01 01 04

Päätös

Lautakunta päätti myöntää Unique Creations International Oy:lle oikeuden hakea A-oikeudellista anniskelulupaa 1.5. - 30.9.2012 väliseksi ajaksi Kivikon hiihtohallin jääravintolan / -baarin tiloihin.

Vuokralaisen tulee hankkia asianomaisilta viranomaisilta alkoholijuomien myyntiin liittyvät muut luvat omalla kustannuksellaan ja rajata tarjoilualue. Lisäksi lautakunta ilmoittaa, että kaupunki ei ole korvausvelvollinen järjestys-, turvallisuus- tai muiden häiriöiden osalta eikä niiden johdosta aiheutuvista mahdollisista kustannuksista tai vahingonkorvausvaatimuksista, joista vastaa anniskeluoikeiden saaja.

Esittelijä

osastopäällikkö
Petteri Huurre

Lisätiedot

Mia Savolainen, hallintosihteeri, puhelin: 310 87812

Liitteet

1 Hakemus alkoholin anniskelulupaan Kivikon liikuntahalli.pdf

Otteet

Ote
Hakija

Otteen liitteet
Oikaisuvaatimusohje,
liikuntalautakunta

Päätösehdotus

Lautakunta päättäneen myöntää Unique Creations International Oy:lle oikeuden hakea A-oikeudellista anniskelulupaa 1.5. - 30.9.2012 väliseksi ajaksi Kivikon hiihtohallin jääravintolan / -baarin tiloihin.

Vuokralaisen tulee hankkia asianomaisilta viranomaisilta alkoholijuomien myyntiin liittyvät muut luvat omalla kustannuksellaan ja rajata tarjoilualue. Lisäksi lautakunta ilmoittaa, että kaupunki ei ole korvausvelvollinen järjestys-, turvallisuus- tai muiden häiriöiden osalta eikä niiden johdosta aiheutuvista mahdollisista kustannuksista tai vahingonkorvausvaatimuksista, joista vastaa anniskeluoikeiden saaja.

Esittelijä

15.05.2012

Unique Creations International Oy on hakenut Helsingin kaupungin suostumusta A-oikeuksien hakemiseksi Kivikon hiihtohalli jääravintolan / -baarin tiloihin pääasiallisesti ulkomaalaisten risteilymatkustajien palvelemista varten.

Esittelijä esittää, että Unique Creations International Oy:lle annetaan oikeus hakea A-oikeudellista anniskelulupaa 1.5. - 30.9.2012 väliseksi ajaksi.

Hallin mahdollinen hiihtotoiminta käynnistyy vasta lokakuussa 2012 vuokrasopimuskauden jälkeen.

Tilanhaltijan suostumus myönnetään edellyttäen, että anniskelusta vastaava hankkii itse asianomaiselta viranomaiselta (Etelä-Suomen aluehallintovirasto) alkoholijuomien anniskeluun liittyvät varsinaiset luvat ja vastaa anniskelualueen siisteydestä. Kaupunki ei ole korvausvelvollinen järjestys-, turvallisuus- tai muiden häiriöiden osalta eikä niiden johdosta aiheutuvista mahdollisista kustannuksista tai vahingonkorvausvaatimuksista, joista vastaa anniskeluoikeuden saaja.

Luvan saajan tulee myös huolehtia riittävästä järjestyksenvalvonnasta anniskeluaikoina.

Esittelijä

osastopäällikkö
Petteri Huurre

Lisätiedot

Mia Savolainen, hallintosihteeri, puhelin: 310 87812

Liitteet

1 Hakemus alkoholin anniskelulupaan Kivikon liikuntahalli.pdf

Otteet

Ote
Hakija

Otteen liitteet
Oikaisuvaatimusohje,
liikuntalautakunta

Tiedoksi

Liikuntavirasto

15.05.2012

§ 101

Seurasaaren uimalan käyttöjärjestelyt ja hinnoittelu

HEL 2012-007113 T 12 03 03

Päätös

Lautakunta päätti, että liikuntavirasto hoitaa itse Seurasaaren uimalan käytön operoinnin kesäkaudella 2012 seuraavasti:

* Uimalan kesäkausi on 4.6.2012 – 12.8.2012

* Uimalan aukioloaika on klo 10 – 18 päivittäin

Uimala on yhteiskäytössä keskiviikkoisin ja sunnuntaisin, jolloin uima-asua on käytettävä.

Hinnat

- aikuiset 3,00 euroa/kerta
ja yhden kuukauden kortti sekä 10 kerran sarjalippu 24,00 euroa

- lapset, eläkeläiset 1,50 euroa/kerta
ja yhden kuukauden kortti sekä 10 kerran sarjalippu 12,00 euroa

Esittelijä

osastopäällikkö
Turo Saarinen

Lisätiedot

Soile Lehmusto, hallintosihteeri, puhelin: 310 87803

Päätösehdotus

Lautakunta päättäneen, että liikuntavirasto hoitaa itse Seurasaaren uimalan käytön operoinnin kesäkaudella 2012 seuraavasti:

* Uimalan kesäkausi on 4.6.2012 – 12.8.2012

* Uimalan aukioloaika on klo 10 – 18 päivittäin

Uimala on yhteiskäytössä keskiviikkoisin ja sunnuntaisin, jolloin uima-asua on käytettävä.

Hinnat

- aikuiset 3,00 euroa/kerta
ja yhden kuukauden kortti sekä 10 kerran sarjalippu 24,00 euroa

- lapset, eläkeläiset 1,50 euroa/kerta
ja yhden kuukauden kortti sekä 10 kerran sarjalippu 12,00 euroa

Esittelijä

Seurasaari on ollut Helsingin kaupungin omistuksessa ensimmäisen kerran jo vuonna 1650, jolloin kuningatar Kristiina lahjoitti silloin Hindernäsinä tunnetun Meilahden tilan maat kaupungille. Vuosina 1782 – 1871 tila oli kuitenkin yksityisessä omistuksessa kun kaupungin palkkatiloja muutenkin luovutettiin säätyläisten käsiin. Ostettuaan tilan 60 000 markan kauppahintaan edellisen omistajan kapteeni Jägerskjöldin kuoltua vuokrasi kaupunki tilaa yksityisille viljeltäväksi. Tilan viimeinen vuokralainen oli lehtori M. Gadd, joka käytti Seurasaarta lehmiensä laitumena.

Gadd ehdotti kaupungille vuonna Seurasaaren jakamista 12 huvilatonttiin, mutta kaupunginvaltuusto päätti 12.3.1889 perustaa saareen Helsingin toisen kansanpuiston vuonna 1883 perustetun Korkeasaaren lisäksi. Kansanpuisto tuli Korkeasaaren tavoin Helsingin anniskeluyhtiön hoitoon, jossa ne olivat aina kieltolain päättymiseen asti. Vuodesta 1919 lähtien Helsingin kaupunki on itse vastannut Seurasaaren hoidosta. Saaren ensimmäinen isännän juomatavat eivät miellyttänyt ”kohtuullisuuden ja siveyden edistämiseksi” perustetun anniskeluyhtiön johtoa, vaan tehtävään haettiin jo kansanpuiston toisena toimintavuonna uutta isäntää. Rekrytointi oli perin onnistunut, sillä saaren isännäksi saatiin 38:n vuoden ajaksi (1891 – 1929) Marsalkka Mannerheiminkin arvostama entinen sotilas, Suomen kaartin vääpeli Sten Anders Wallin, joka sitten virkatyönään muun muassa suunnitteli saaren uimalan.

Uimala tuli tarpeelliseksi vuosisadan vaihteen aikoihin, kun entinen lasten ja nuorten huvi uinti alkoi levitä myös vanhemman väen parissa. Uutena harrastuksena yleistyi myös auringonotto, joten saarella oli aurinkoisina kesäpäivinä varsin runsaasti paljasta ihopintaa näkyvillä. Aikakauden siveysnormit ja auringonpalvojen käyttäytyminen eivät aina kohdanneet, vaan aiheuttivat hankauksia, joten Wallin sai tehtäväkseen suunnitella ja rakennuttaa Seurasaareen uimalan.

Wallinin piirtämä miesten ja naisten erilliset osastot käsittänyt uimala valmistui vuonna 1906 ja se oli alusta lähtien varsin suosittu. Auringonpalvonnan suosion kasvettua uimala kävikin jo 1920-luvulla ahtaaksi, joten se jouduttiin rakentamaan kokonaan uusiksi alkuperäistä laajempaan vuosina 1926 – 27. Seuraava laajennus tehtiin 1930-luvun lopulla, jolloin muun muassa pukukoppeja lisättiin kaupunginarkkitehti Gunnar Taucherin vuonna 1938 laatiman suunnitelman mukaisesti. Porttirakennukseen lisättiin tässä yhteydessä pieni keittiö, josta myytiin virvokkeita.

Uimalan hoito annettiin anniskeluyhtiön kauden jälkeen yksityisille henkilöille, jotka hoitivat uimalaa kaupungin vuokralaisina. Pitkä

15.05.2012

hoitojakso alkoi vuonna 1955, jolloin uimala vuokrattiin Helsingin Uimarit ry:lle, joka tällöin joutui luopumaan vuonna 1919 rakennetun ja kesällä 1956 puretun Humallahden uimalan hoidosta. Seurasaaren uimalan rakennusta laajennettiin vuonna 1957, jolloin uintiseuralle tehtiin toimisto. Helsingin Uimarien myötä Seurasaassa aloitettiin myös talviuinti, kun seuran jäsenten Humallahden uimalaan perustama talviuintiseura Humaus ry jatkoi toimintaansa osin Seurasaaren uimalassa ja osin Lauttasaassa, missä seura toimii edelleenkin. Suomen talviuintihan alkoi organisoituna toimintana vuonna 1923, kun maamme talviuinnin isänä tunnettu Emil Järvi perusti Ouritsaarella nykyisin toimivan Talviuimarienkerho ry:n. Varsinaisesti talviuinti alkoi laajentua maassamme kuitenkin vasta toisen maailmansodan jälkeen.

Uimalassa on uitu pääsääntöisesti alasti ainakin 1920-luvulta lähtien, naturismihan levisi Suomeen viime vuosisadan alussa. Uimalassa uitiin myös uima-asuissa erityyppisissä tapahtumissa ja kilpailuissa vielä 1960-luvun alkuun asti, kuten Helsingin Uimareiden valokuva-aineistosta ilmenee. Jokunen promootiotilaisuuskin järjestettiin uimalassa vielä samoina vuosina, ainakin vielä vuonna 1961. Pääsymaksua uimalaan on todennäköisesti peritty jo anniskeluyhtiön aikaan, varmasti kuitenkin jo 1920-luvun alusta uimalan oltua yksityisille vuokrattuna.

Helsingin Uimareiden kausi Seurasaassa päättyi kesän 2008 jälkeen, kun uintiseura ei enää löytänyt uimalalle vetäjää. Vuodet 2009 – 10 uimala oli Helsingfors Simsällskap rf:n (HSS) hoidossa niin kesä- kuin talviuintitoiminnan osalta aina keväällä 2011 aloitettuun remonttiin asti, jolloin uimala jouduttiin sulkemaan työmaa-alueena. Tänä keväänä valmistuneessa työvaiheessa korjattiin uimalan sisätiloja sekä rakennettiin uimalan ensimmäiset vesivessat.

Liikuntavirasto on korjaustoimenpiteiden aikana käynyt useita neuvotteluja HSS:n kanssa uimalan kesä- ja talvikäytön järjestämisestä. Kesän 2012 hoidon osalta seuran tarjous uimalan hoidosta oli niin kallis, että liikuntavirastolle tulee edullisemmaksi tuottaa kyseinen palvelu itse. Kesäisin uimala on ollut valvottu ranta vuodesta 2000 samoin aikatauluin kuin liikuntaviraston muut uimarannat: koululaisten kesäloman ajan, eli 10 viikkoa kesäkuun ensimmäisestä maanantaista kello 10 – 18 jokaisena viikonpäivänä. Pääsymaksu on viimeksi ollut aikuisilta 2,5 euroa ja lapsilta 1 euro käyntikerralta. Seuran jäsenmaksun maksaneilla on ollut mahdollisuus ostaa kausikortteja uimalaan, lisäksi on peritty vuokria pukukopeista ja säilytyskaapeista.

Uintiseurojen aikana uimalan avaimia on jaettu kausikortin lunastaneille seurojen jäsenille, joten he ovat voineet käydä uimalassa myös valvonta-aikojen ulkopuolella. Uimalan valvoton käyttö ei ole

15.05.2012

nykyisten tuoteturvallisuusvaatimusten mukaista, joten entisestä käytännöstä jakaa avaimia luovutaan.

Liikuntavirastoon on vuosien varrella tullut runsaasti yhteydenottoja Seurasaaren uimalan käyttöjärjestelyistä: uimalan naturismia ja sukupuolten toisistaan erottamista kannattavat vanhat käyttäjät tahtovat säilyttää uimalan käytön entisellään, kun taas muut uimarit haluavat hekin mahdollisuuden kokea Helsingin ainoan säilyneen meriuimalan tunnelman. Koska Seurasaaren uimala on kuitenkin ainoa naturistien uimapaikka Helsingissä, missä miehet ja naiset ovat erillään, ei tätä mahdollisuutta tule lopettaa. (Itäisellä Pihlajasaarella on naturisteille varattu yhteiskäytössä oleva alue.) Esittelijän mielestä uimala saataisiin laajemman käyttäjäkunnan piiriin siten, että viitenä päivänä viikossa käyttöjärjestely olisi entisellään miehet ja naiset erikseen ilman uima-asupakkoa, ja kahtena päivänä viikossa uimala olisi yhteiskäytössä uima-asut pakollisina.

Esittelijä

osastopäällikkö
Turo Saarinen

Lisätiedot

Soile Lehmusto, hallintosihteeri, puhelin: 310 87803

Tiedoksi

Liikuntavirasto

§ 102

Live Nation Finland Oy:n alkoholin anniskeluoikeushakemus kesällä 2012 pidettävään telttakonserttisarjaan

HEL 2012-005031 T 10 01 01 04

Päätös

Lautakunta päätti myöntää oikeuden Live Nation Finland Oy:lle hakea A-oikeudellisen anniskeluluvan Hietaniemen uimarannan lähialueelle musiikkikonserttien ajaksi (kts. karttaliite) alueelle kaksi 30.6.2012 ja alueelle yksi sekä sen lähiympäristö (karttaliitteessä sinisellä merkitty) ajalle 27. - 30.6.2012. Konserttitapahtumat ovat rajoituksella K -18 ja lisäksi ne ovat pääsymaksullisia tapahtumia.

Vuokralaisen tulee hankkia asianomaisilta viranomaisilta alkoholijuomien myyntiin liittyvät muut luvat omalla kustannuksellaan ja rajata tarjoilualue. Lisäksi lautakunta ilmoittaa, että kaupunki ei ole korvausvelvollinen järjestys-, turvallisuus- tai muiden häiriöiden osalta eikä niiden johdosta aiheutuvista mahdollisista kustannuksista tai vahingonkorvausvaatimuksista, joista vastaa anniskeluoikeuden saaja.

Esittelijä

osastopäällikkö
Turo Saarinen

Lisätiedot

Soile Lehmusto, hallintosihteeri, puhelin: 310 87803
Sanna Kallionpää, saaristopäällikkö, puhelin: 310 87733

Liitteet

- 1 A- oikeudet Live Nation Finland
- 2 A-oikeudet kartta Live Nation Finland

Otteet

Ote
Hakija

Otteen liitteet
Oikaisuvaatimusohje,
liikuntalautakunta

Päätösehdotus

Lautakunta päättäneen myöntää oikeuden Live Nation Finland Oy:lle hakea A-oikeudellisen anniskeluluvan Hietaniemen uimarannan lähialueelle musiikkikonserttien ajaksi (kts. karttaliite) alueelle kaksi 30.6.2012 ja alueelle yksi sekä sen lähiympäristö (karttaliitteessä sinisellä merkitty) ajalle 27. - 30.6.2012. Konserttitapahtumat ovat rajoituksella K -18 ja lisäksi ne ovat pääsymaksullisia tapahtumia.

Vuokralaisen tulee hankkia asianomaisilta viranomaisilta alkoholijuomien myyntiin liittyvät muut luvat omalla kustannuksellaan ja rajata tarjoilualue. Lisäksi lautakunta ilmoittaa, että kaupunki ei ole korvausvelvollinen järjestys-, turvallisuus- tai muiden häiriöiden osalta eikä niiden johdosta aiheutuvista mahdollisista kustannuksista tai vahingonkorvausvaatimuksista, joista vastaa anniskelu-oikeuden saaja.

Esittelijä

Live Nation Finland Oy on hakenut A-oikeuksia Hietarannan uimarannalla ja sen läheisyydessä järjestettävään telttakonserttisarjaan.

Liikuntavirasto on vuokrannut Live Nation Finland Oy:lle alueen Hietarannan uimarannan lähialueelta telttakonserttisarjaa varten ajalle 22.6.2012 – 5.7.2012. Varsinaisten konserttien ollessa ajalla 27.-30.6.2012.

Esittelijä esittää A-oikeudellisten anniskelu-oikeuksien antamista konserttitapahtuman ajaksi 27.6. – 30.6.2012, jotka ovat pääsymaksullisia tilaisuuksia.

Samalla todetaan, että tilanhaltijan suostumus myönnetään edellyttäen, että anniskelusta vastaava hankkii itse asianomaisilta viranomaisilta (Etelä-Suomen aluehallintovirasto) alkoholi-juomien anniskeluun liittyvät varsinaiset luvat ja vastaa anniskelualueen siisteydestä. Anniskelualueet tulee aidata. Kaupunki ei ole korvausvelvollinen järjestys-, turvallisuus- tai muiden häiriöiden osalta eikä niiden johdosta aiheutuvista mahdollisista kustannuksista tai vahingonkorvausvaatimuksista, joista vastaa anniskelu-oikeuden saaja.

Lisäksi esittelijä esittää, että luvan saajan tulee huolehtia riittävästä järjestyksenvalvonnasta anniskeluaikoina.

Esittelijä

osastopäällikkö
Turo Saarinen

Lisätiedot

Soile Lehmusto, hallintosihteeri, puhelin: 310 87803
Sanna Kallionpää, saaristopäällikkö, puhelin: 310 87733

Liitteet

- 1 A- oikeudet Live Nation Finland
- 2 A-oikeudet kartta Live Nation Finland

Otteet

Ote Hakija

Otteen liitteet Oikaisuvaatimusohje,

15.05.2012

liikuntalautakunta

Tiedoksi

Liikuntavirasto

Päätöshistoria

Osastopäällikkö 26.04.2012 § 18

HEL 2012-005031 T 10 01 01 04

Vs. osastopäällikön päätös 27.3.2012, 8 §

Päätös

Osastopäällikkö päätti muuttaa vs. osastopäällikön 27.3.2012, 8 § päätöstä siten, että Live Nation Finland Oy:lle vuokratun alueen käytöstä perittävä yhteishinta on 20 000,00 euroksi (sis. alv 23 %).

Lisäksi osastopäällikkö toteaa, että optiopäivän vuokra on edellisen päätöksen mukainen.

Päätöksen perustelut

Vs. osastopäällikön päätöksessä 27.3.2012, 8 § alueesta perittävä yhteishinta Live Nation Finland Oy:lle on ollut 25 048,00 euroa (sis. alv 23 %). Kokonaishintaa alennettiin, koska rakentamis- sekä tapahtuma-aikapäivät vähenivät.

27.03.2012 Lausunto annettu

Lisätiedot

Lehmusto Soile, hallintosihteeri, puhelin: 310 87803
Sanna Kallionpää, saaristopäällikkö, puhelin: 310 87733

15.05.2012

Pj/1

§ 103

Liikuntavirastossa tehtyjen päätösten ottaminen lautakunnan käsiteltäväksi

Päätös

Liikuntalautakunta päätti, ettei se ota käsiteltäväkseen seuraavien viranomaisten tekemiä päätöksiä:

ULKOLIIKUNTAOSASTO
Osastopäällikkö

23.4.2012, 5 §

Laitetilapaikan vuokraus matkaviestintukiverkkotoimintaan osoitteessa Meilahdentie 2 a, Meilahden liikuntapuisto

24.4.2012, 6 §

Alueen vuokraus matkaviestintukiverkkotoimintaan osoitteessa Kunnarlantie 110, Pirttimäen ulkoilualue

Esittelijä

liikuntajohtaja
Anssi Rauramo

Päätösehdotus

Liikuntalautakunta päättäneen, ettei se ota käsiteltäväkseen seuraavien viranomaisten tekemiä päätöksiä:

ULKOLIIKUNTAOSASTO
Osastopäällikkö

23.4.2012, 5 §

Laitetilapaikan vuokraus matkaviestintukiverkkotoimintaan osoitteessa Meilahdentie 2 a, Meilahden liikuntapuisto

24.4.2012, 6 §

Alueen vuokraus matkaviestintukiverkkotoimintaan osoitteessa Kunnarlantie 110, Pirttimäen ulkoilualue

Esittelijä

liikuntajohtaja
Anssi Rauramo

15.05.2012

LJ/13

---

§ 104
Viraston tiedotuksia

Esittelijä

liikuntajohtaja
Rauramo, Anssi

15.05.2012

Liikuntalautakunta

Heta Välimäki
puheenjohtaja

Timo Tapani Korhonen
pöytäkirjanpitäjä

Pöytäkirja tarkastettu

Teea Kemppinen

Arto Välikangas

Pöytäkirja on pidetty yleisesti nähtävänä Helsingin kaupungin kirjaamossa (Pohjoisesplanadi 11-13) 25.05.2012 ja asianosaista koskeva päätös on annettu postin kuljetettavaksi seuraavana arkityöpäivänä pöytäkirjan nähtävänäpitämisestä.

15.05.2012

MUUTOKSENHAKUOHJEET

1

OHJEET OIKAISUVAATIMUKSEN TEKEMISEKSI

Tähän päätökseen tyytymätön voi tehdä kirjallisen oikaisuvaatimuksen. Päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla tuomioistuimeen.

Oikaisuvaatimusoikeus

Oikaisuvaatimuksen saa tehdä

- se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen)
- kunnan jäsen.

Oikaisuvaatimusaika

Oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Oikaisuvaatimuksen on saavuttava Helsingin kaupungin kirjaamoon määräajan viimeisenä päivänä ennen kirjaamon aukioloajan päättymistä.

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä. Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, kun pöytäkirja on asetettu yleisesti nähtäväksi.

Tiedoksisaantipäivää ei lueta oikaisuvaatimusaikaan. Jos oikaisuvaatimusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkipäivä, saa oikaisuvaatimuksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Oikaisuvaatimusviranomainen

Viranomainen, jolle oikaisuvaatimus tehdään, on Helsingin liikuntalautakunta.

Oikaisuvaatimusviranomaisen asiointiosoite on seuraava:

Sähköpostiosoite: helsinki.kirjaamo@hel.fi
Postiosoite PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
Faksinumero: (09) 655 783

15.05.2012

Käyntiosoite: Pohjoisesplanadi 11-13
Puhelinnumero: (09) 310 13700

Kirjaamon aukioloaika on maanantaista perjantaihin klo 08.15–16.00.

Oikaisuvaatimuksen muoto ja sisältö

Oikaisuvaatimus on tehtävä kirjallisena. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava

- päätös, johon oikaisuvaatimus kohdistuu
- miten päätöstä halutaan oikaistavaksi
- millä perusteella päätöstä halutaan oikaistavaksi
- oikaisuvaatimuksen tekijä
- millä perusteella oikaisuvaatimuksen tekijä on oikeutettu tekemään vaatimuksen
- oikaisuvaatimuksen tekijän yhteystiedot

Pöytäkirja

Päätöstä koskevia pöytäkirjan otteita ja liitteitä lähetetään pyynnöstä. Asiakirjoja voi tilata Helsingin kaupungin kirjaamosta.

2

VALITUSOSOITUS

Tähän päätökseen haetaan muutosta kunnallisvalituksella.

Valitusoikeus

Päätökseen saa hakea muutosta kunnallisvalituksella vain se, joka on tehnyt alkuperäistä päätöstä koskevan oikaisuvaatimuksen.

Mikäli alkuperäinen päätös on oikaisuvaatimuksen johdosta muuttunut, saa tähän päätökseen hakea muutosta kunnallisvalituksella myös

- se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen)
- kunnan jäsen.

Valitusaika

Kunnallisvalitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

15.05.2012

Valitus on toimitettava valitusviranomaiselle viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen valitusviranomaisen aukioloajan päättymistä.

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä. Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, kun pöytäkirja on asetettu yleisesti nähtäväksi.

Tiedoksisaantipäivää ei lueta valitusaikaan. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa valituksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Valitusperusteet

Kunnallisvalituksen saa tehdä sillä perusteella, että

- päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä
- päätöksen tehnyt viranomainen on ylittänyt toimivaltansa
- päätös on muuten lainvastainen.

Valitusviranomainen

Kunnallisvalitus tehdään Helsingin hallinto-oikeudelle.

Hallinto-oikeuden asiointiosoite on seuraava:

Sähköpostiosoite: helsinki.hao@oikeus.fi

Postiosoite: Ratapihantie 9
00520 HELSINKI

Faksinumero: 029 56 42079

Käyntiosoite: Ratapihantie 9

Puhelinnumero: 029 56 42000

Valituksen muoto ja sisältö

Valitus on tehtävä kirjallisesti. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Valituksessa, joka on osoitettava valitusviranomaiselle, on ilmoitettava

- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan.

15.05.2012

Valituksessa on ilmoitettava valittajan nimi ja kotikunta. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituksessa on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valituksessa on lisäksi ilmoitettava postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valitus. Sähköistä asiakirjaa ei kuitenkaan tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjistä eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä.

Valitukseen on liitettävä

- päätös, johon haetaan muutosta valittamalla, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Oikeudenkäyntimaksu

Hallinto-oikeus perii muutoksenhakuasian käsittelystä 90 euron oikeudenkäyntimaksun.

Pöytäkirja

Päätöstä koskevia pöytäkirjan otteita ja liitteitä lähetetään pyynnöstä. Asiakirjoja voi tilata Helsingin kaupungin kirjaamosta.

Sähköpostiosoite: helsinki.kirjaamo@hel.fi
Postiosoite: PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
Faksinumero: (09) 655 783
Käyntiosoite: Pohjoisesplanadi 11-13
Puhelinnumero: (09) 310 13700

Kirjaamon aukioloaika on maanantaista perjantaihin klo 08.15–16.00.

3

OHJEET HANKINTAOIKAISUVAATIMUKSEN TEKEMISEKSI

Tähän päätökseen tyytymätön asianosainen voi hakea päätökseen muutosta vaatimalla hankintaoikaisua tai tekemällä valituksen markkinaoikeudelle taikka molemmat.

15.05.2012

Oikaisuvaatimusaika

Asianosaisen on esitettävä vaatimus 14 päivän kuluessa siitä, kun asianosainen on saanut tiedon hankintayksikön päätöksestä tai muusta ratkaisusta.

Muutoksenhaku markkinaoikeuteen ei estä vaatimasta hankintoaikaisua.

Mikäli päätös on lähetetty tiedoksi käyttäen ehdokkaan tai tarjoajan hankintayksikölle ilmoittamaa sähköistä yhteystietoa, katsotaan vastaanottajan saaneen päätöksestä tiedon sinä päivänä, jolloin sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä.

Mikäli päätös on lähetetty tiedoksi tavallisena kirjeenä, ehdokkaan tai tarjoajan katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei ehdokas tai tarjoaja näytä tiedoksiannon tapahtuneen myöhemmin.

Tiedoksisaantipäivää ei lueta oikaisuvaatimusaikaan. Oikaisuvaatimuksen on saavuttava Helsingin kaupungin kirjaamoon viimeistään määräajan viimeisenä päivänä ennen kirjaamon aukioloajan päättymistä.

Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa oikaisuvaatimuksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Oikaisuvaatimusviranomainen

Viranomainen, jolta hankintoaikaisua vaaditaan, on Helsingin liikuntalautakunta.

Oikaisuvaatimusviranomaisen asiointiosoite on seuraava:

Sähköpostiosoite: helsinki.kirjaamo@hel.fi
Postiosoite: PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
Faksinumero: (09) 655 783
Käyntiosoite: Pohjoisesplanadi 11-13
Puhelinnumero: (09) 310 13700

Kirjaamon aukioloaika on maanantaista perjantaihin klo 08.15–16.00.

Oikaisuvaatimuksen muoto ja sisältö

Hankintoaikaisuvaatimus pannaan vireille kirjallisesti ilmoittamalla

15.05.2012

- hankintayksikön päätös tai muu ratkaisu, johon hankintaoikaisuvaatimus kohdistuu
- miten päätöstä tai muuta ratkaisua halutaan oikaistavaksi
- millä perusteella päätöstä tai muuta ratkaisua halutaan oikaistavaksi.

Sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Oikaisuvaatimuksessa on mainittava oikaisua vaativan nimi sekä tarvittavat yhteystiedot asian hoitamiseksi. Jos oikaisua vaativan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos oikaisuvaatimuksen laatijana on joku muu henkilö, oikaisuvaatimuksessa on ilmoitettava myös tämän nimi sekä tarvittavat yhteystiedot.

Oikaisuvaatimukseen on liitettävä asiakirjat, joihin oikaisua vaativa haluaa vedota vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Pöytäkirja

Päätöstä koskevia pöytäkirjan otteita ja liitteitä lähetetään pyynnöstä. Asiakirjoja voi tilata Helsingin kaupungin kirjaamosta.

VALITUSOSOITUS MARKKINAOIKEUDELLE

Valitusaika

Valitus on tehtävä 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Mikäli päätös on lähetetty tiedoksi käyttäen ehdokkaan tai tarjoajan hankintayksikölle ilmoittamaa sähköistä yhteystietoa, katsotaan vastaanottajan saaneen päätöksestä tiedon sinä päivänä, jolloin sähköinen viesti on vastaanottajan käytettävissä tämän vastaanottolaitteessa siten, että viestiä voidaan käsitellä.

Mikäli päätös on lähetetty tiedoksi tavallisena kirjeenä, ehdokkaan tai tarjoajan katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemäntenä päivänä kirjeen lähettämisestä, jollei ehdokas tai tarjoaja näytä tiedoksiannon tapahtuneen myöhemmin.

Hankintaoikaisun vireilletulo ei vaikuta siihen määräaikaan, jonka kuluessa asianosaisella on oikeus hakea muutosta valittamalla markkinaoikeudelle.

Tiedoksisaantipäivää ei lueta valitusaikaan. Valitus on toimitettava valitusviranomaiselle viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen valitusviranomaisen aukioloajan päättymistä.

15.05.2012

Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa valituksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Valitusviranomainen

Valitus tehdään markkinaoikeudelle.

Markkinaoikeuden asiointiosoite on seuraava:

Postiosoite: Radanrakentajantie 5
00520 HELSINKI
Sähköpostiosoite: markkinaoikeus@oikeus.fi
Faksinumero: 029 56 43314
Käyntiosoite: Radanrakentajantie 5
Puhelinnumero: 029 56 43300

Valituksen muoto ja sisältö

Valitus on tehtävä kirjallisesti. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Valituksessa, joka on osoitettava valitusviranomaiselle, on ilmoitettava

- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan.

Valituksessa on ilmoitettava valittajan nimi ja kotikunta. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituksessa on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valituksessa on lisäksi ilmoitettava postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valitus. Sähköistä asiakirjaa ei kuitenkaan tarvitse täydentää allekirjoituksella, jos asiakirjassa on tiedot lähettäjistä eikä asiakirjan alkuperäisyyttä tai eheyttä ole syytä epäillä.

Valitukseen on liitettävä

- päätös, johon haetaan muutosta valittamalla, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta

15.05.2012

- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle

Ilmoitus valituksen tekemisestä hankintayksikölle

Valittajan tai hänen edustajansa on ilmoitettava kirjallisesti hankintayksikölle asian saattamisesta markkinaoikeuden käsiteltäväksi. Ilmoitus on toimitettava viimeistään silloin, kun hankintaa koskeva valitus toimitetaan markkinaoikeudelle.

Ilmoitus on tehtävä osoitteeseen:

Sähköpostiosoite: helsinki.kirjaamo@hel.fi
Postiosoite: PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
Faksinumero: (09) 655 783
Käyntiosoite: Pohjoisesplanadi 11-13
Puhelinnumero: (09) 310 13700

Kirjaamon aukioloaika on maanantaista perjantaihin klo 08.15–16.00.

Odotusaika

EU-kynnysarvot ylittävien hankintojen osalta hankintasopimus voidaan tehdä aikaisintaan 21 päivän kuluttua siitä, kun ehdokas tai tarjoaja on saanut tai hänen katsotaan saaneen päätöksen ja valitusosoituksen tiedoksi.

Oikeudenkäyntimaksu

Markkinaoikeus perii asian käsittelystä maksua 226 euroa.

Pöytäkirja

Päätöstä koskevia pöytäkirjan otteita ja liitteitä lähetetään pyynnöstä. Asiakirjoja voi tilata Helsingin kaupungin kirjaamosta.